

**Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»**

**Απόψεις ατόμων με αναπηρία για την Ηλεκτρονική
Προσβασιμότητα στους Οργανισμούς Τοπικής
Αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Δήμου Αλεξανδρούπολης**

Χριστίνα Ν. Μαροπούλου

Επιβλέπων Καθηγητής: Κωνσταντίνος Ρηγόπουλος
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Κόρινθος, Οκτώβριος 2022

**University of Peloponnese
School of Social and Political Sciences
Department of Political Science and International Relations**

**Master of Arts Programme
“Local and Regional Development and Local Government”**

**Views of People with Disability Regarding Electronic
Accessibility in Local Administrative Organizations: The Case
of the Municipality of Alexandroupolis**

Christina N. Maropoulou

Supervisor: Dr. Konstantinos Rigopoulos
Department of Economic Sciences, Democritus University of Thrace

Korinthos, October 2022

Πνευματικά δικαιώματα Copyright © Μαροπούλου Χριστίνα, 2022.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του/ης συγγραφέα/ως και ο/η επιβλέπων/ουσα, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

“Ευχαριστίες ή Αφιέρωση”

Με την παρούσα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Κωνσταντίνο Ρηγόπουλο, ο οποίος με την συνεχή αρωγή και καθοδήγησή του, συνέβαλε ουσιαστικά στην επιτυχή ολοκλήρωση της μελέτης.

Ευχαριστίες στον κ. Τρυσιάνη Γρηγόριο, καθηγητή ΔΠΘ και Διευθυντή Εργαστηρίου Ιατρικής Στατιστικής, για την πολύτιμη και εθελοντική συνδρομή του στην στατιστική ανάλυση στο ερευνητικό σκέλος. Ευχαριστώ τη Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ., για την σύνταξη Τεχνικής Έκθεσης Προσβασιμότητας Ιστού Δήμου Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακής Ενότητας Έβρου.

Ιδιαίτερη αναφορά στον Νομαρχιακό Σύλλογο Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου και στον Πρόεδρο αυτού, κ. Ευθυμιαδή Κων/νο για την συνδρομή και εγκάρδια υποστήριξή του. Θερμά ευχαριστήρια στα στελέχη και υπηρεσιακούς παράγοντες του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Περιφέρειας ΑΜΘ για την συνδρομή τους στις συνεντεύξεις της έρευνας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον σύζυγό μου Νικήτα και τα λατρευτά μου παιδιά Χρυσούλα και Νικόλαο-Στυλιανό, η στήριξη των οποίων ήταν καθοριστική στη μελέτη αυτή. Τέλος, ευχαριστώ εκείνους που με το παράδειγμα τους μου δίδαξαν τον σεβασμό στα άτομα με αναπηρία, τους αείμνηστους ΓΟΝΕΙΣ μου.

Μαροπούλου Ν. Χριστίνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αναπηρία έχει αναγνωριστεί ως σημαντικό πολιτικό ζήτημα, ιδίως σε σχέση με τη διασφάλιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις και τις διατυπωμένες πολιτικές, δεν είναι λίγοι οι συνάνθρωποί μας που στερούνται ίσων δυνατοτήτων και ευκαιριών στην κοινωνική ζωή, εξαιτίας αδυναμιών στο σύστημα διοίκησης, παγωμένων στάσεων και αντιλήψεων και κατεστημένων πρακτικών που διαιωνίζουν τις κοινωνικές ανισότητες. Διερευνάται και αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής πολιτικών και μέτρων που υιοθετήθηκαν και υιοθετούνται στην Ελλάδα για την υλοποίηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και την επακόλουθη προσβασιμότητα των ΑμεΑ σε αυτή. Το θέμα της μελέτης είναι πρωτότυπο σε ακαδημαϊκό επίπεδο καθώς η επισκόπηση της βιβλιογραφίας δείχνει ότι η πλειονότητα αντίστοιχων ερευνητικών εργασιών επικεντρώνονται στην μελέτη της φυσικής προσβασιμότητας. Η υλοποίηση της ισότιμης ψηφιακής εξυπηρέτησης είναι ένα επίκαιρο θέμα, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο, λόγω των πρωτοφανών κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που έχει δημιουργήσει η πανδημία και για τα Άτομα με αναπηρία. Η παρούσα μελέτη περιέχει ποιοτική και ποσοτική έρευνα που εκπονήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίων και τη διεξαγωγή συνεντεύξεων. Στη μελέτη καταγράφηκαν οι απόψεις ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) και στελεχών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε σχέση με το επίπεδο Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στους Οργανισμούς Α΄ και Β΄ Βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξανδρούπολης. Αναφορικά με το μοντέλο παροχής υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας των ΟΤΑ, η μελέτη απέδειξε ότι κρίνονται επιβεβλημένες, περεταίρω παρεμβάσεις, που θα ενσωματώνουν πλήρως τις ανάγκες διαφορετικών μορφών αναπηρίας (π.χ ανάπτυξη πιο στοχευμένων υπηρεσιών για ΑμεΑ με προβλήματα ακοής, όρασης κ.ά.). Από πλευράς ΑμεΑ, είναι εμφανές το έλλειμμα τεχνολογικής, εκπαιδευτικής και οικονομικής υποστήριξης. Είναι μείζονος σημασίας να ενημερωθούν οι συμμετέχοντες Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης σχετικά με τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης και να λάβουν μέτρα για την υποστήριξη της Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας και την εφαρμογή των Νόμων. Ολοκληρώνοντας, ο περιορισμός του δείγματος δεν μπορεί να δώσει αντιπροσωπευτικό αποτέλεσμα για το σύνολο των ΟΤΑ της χώρας. Σε μελλοντικές έρευνες είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί ένα πιο ευρύ και

αντιπροσωπευτικό δείγμα, με πιο εμπειριστατωμένη αξιολόγηση από ειδικούς προγραμματιστές και χρήστες με ιδιαιτερότητες.

Λέξεις-κλειδιά: άτομα με αναπηρία, τοπική αυτοδιοίκηση, ηλεκτρονική προσβασιμότητα, φραγμοί επικοινωνίας, πρόληψη και καθολική πρόσβαση.

SUMMARY

Disability has been recognised as an important political issue, especially in relation to the safeguarding of fundamental human rights. Despite legislative regulations and established policies, many of our fellow humans lack equal opportunities in social life, on account of weaknesses inherent to administrative systems, long-held attitudes and perceptions, and established practices which perpetuate social inequalities. This dissertation examines and evaluates the effective application of policies and measures which have been adopted in Greece to facilitate the implementation of E-Governance and its subsequent accessibility to the Disabled. The overview of the relevant bibliography testifies to the originality of the dissertation topic at an academic level, as the majority of similar research papers focus primarily on the study of physical accessibility. The implementation of equitable digital services is a timely issue, especially nowadays, in light of the unprecedented social and economic conditions the Covid-19 pandemic has created for the Disabled. The present study includes qualitative and quantitative research, carried out through the use of questionnaires and interviews. The study registers the views of Disabled individuals, and of executive members of Local Administrative Organisations, in relation to the level of Electronic Accessibility to Information and Communications Technology (ICT) in the Local Administrative Organisations (Grade A and Grade B) of Alexandroupolis. Regarding the Local Administrative Organisations' Electronic Accessibility model of services, the study has shown that more interventions are imperative, in order to fully accommodate the various needs of different types of disability (e.g. developing more services targeted especially to the hearing, or the visually impaired etc.). As far as Disabled individuals are concerned, there is an evident lack of technological, educational, and financial support. It is crucial that affiliate Local Administrative Organisations are informed regarding the results of the present study and take measures to support Electronic Accessibility and the implementation of existing legislation. To conclude, the limited sample cannot give a comprehensive picture of the total of the country's Local Administrative

Organisations. It is necessary that future scholarship engages with a wider, more representative sample, to be rigorously evaluated by special programmers and People with Disabilities.

Key words: disabled individuals, Local Administrative Organisations, electronic accessibility, communication barriers, prevention and universal accessibility

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	i
Κατάλογος Πινάκων	vii
Κατάλογος Γραφημάτων	xi
Συνομογραφίες & Ακρωνύμια	xviii
1. Εισαγωγή	1
2. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας	5
2.1 Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα και Αναπηρία.....	16
2.2 Έκθεση Προσβασιμότητας Ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.....	24
3. Έρευνα: Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξ/πολης	36
3.1 Στόχοι και Μεθοδολογία.....	37
3.2 Αποτελέσματα.....	42
3.2.1 Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων Ατόμων με Αναπηρία.....	42
3.2.2 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών.....	49
3.2.3 Αξιολόγηση υφιστάμενης Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	54
3.2.4 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας. Κίνητρα και πολιτικές.....	64
3.2.5 Θεσμική κατοχύρωση της συμμετοχής Ατόμων με Αναπηρία στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.....	75
3.2.6 Αξιολόγηση θεσμικών φορέων στην διασφάλιση Ηλεκτρονικής	

Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία.....	77
3.2.7 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με το φύλο.....	82
3.2.8 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με την ηλικία.....	86
3.2.9 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με το είδος Αναπηρίας.....	89
3.2.10 Άτομα με επιμέρους Αναπηρίες. Αξιολογώντας κίνητρα και Πολιτικές.....	93
3.2.11 Χαρακτηριστικά Φορέων/Υπηρεσιών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετείχαν στην έρευνα.....	102
3.2.12 Υφιστάμενη κατάσταση Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας.....	105
3.2.13 Γνώσεις, στάσεις και αντιλήψεις περί Αναπηρίας.....	113
4. Συμπεράσματα	122
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	127
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	138

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1:	Κατηγορίες Αναπηρίας, εγγεγραμμένων μελών Νομαρχιακού Συλλόγου ΑμεΑ Ν. Έβρου στην Αλεξανδρούπολη (2022).	19
Πίνακας 2.2:	Εμπόδια στη συμμετοχή ανά τύπο αναπηρίας και σχετικές λύσεις ΤΠΕ (Raja, 2016).	21
Πίνακας 2.3:	Τύπος ασυμβατότητας Ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ. (Δέτσικας, 2022).	34
Πίνακας 3.1:	Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (I).	43
Πίνακας 3.2:	Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (II).	44
Πίνακας 3.3:	Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με Αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (III).	45
Πίνακας 3.4:	Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας.	51
Πίνακας 3.5:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας είναι προσβάσιμες;"	57
Πίνακας 3.6:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου)	57

	ανταποκρίνονται στις ανάγκες σας;".	
Πίνακας 3.7:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό η χρήση των Ιστοσελίδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) αποτελεί μια ευχάριστη για εσάς εμπειρία;".	57
Πίνακας 3.8:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα " Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με ...".	58
Πίνακας 3.9:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται: ...".	67
Πίνακας 3.10:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ;".	67
Πίνακας 3.11:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με ...".	68
Πίνακας 3.12:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑΜΕΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που	75

	εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;".	
Πίνακας 3.13:	Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι: ...".	78
Πίνακας 3.14:	Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με το φύλο.	83
Πίνακας 3.15:	Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με την ηλικία.	87
Πίνακας 3.16:	Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με το είδος αναπηρίας.	91
Πίνακας 3.17:	"Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται: ...".	95
Πίνακας 3.18:	Απαντήσεις των συμμετεχόντων στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με : ..." .	99
Πίνακας 3.19:	Χαρακτηριστικά Φορέων/Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετείχαν στην έρευνα.	102
Πίνακας 3.20:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.	106
Πίνακας 3.21:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	108
Πίνακας 3.22:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών	109

	Τοπικής Αυτοδιοίκησης.	
Πίνακας 3.23:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	110
Πίνακας 3.24:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	114
Πίνακας 3.25:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	116
Πίνακας 3.26:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	118
Πίνακας 3.27:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	120

Κατάλογος Γραφημάτων

Σχήμα 3.1:	Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με το φύλο.	46
Σχήμα 3.2:	Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με την ηλικία.	47
Σχήμα 3.3:	Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση.	48
Σχήμα 3.4:	Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με το είδος αναπηρίας.	49
Σχήμα 3.5:	Επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	52
Σχήμα 3.6:	Προσβασιμότητα των συμμετεχόντων στο διαδίκτυο από το σπίτι τους.	53
Σχήμα 3.7:	Συχνότητα χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου).	54
Σχήμα 3.8:	Προσβασιμότητα Ιστοσελίδων των ΟΤΑ (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου).	59
Σχήμα 3.9:	Ανταπόκριση των ιστοσελίδων των ΟΤΑ στις ανάγκες των ερωτηθέντων.	60
Σχήμα 3.10:	Βαθμός ευχαρίστησης των ερωτηθέντων από την χρήση των ιστοσελίδων των ΟΤΑ.	60

Σχήμα 3.11:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με τις προσαρμοσμένες υποδομές για ΑμεΑ (όπως επαγωγικών βρόχων για άτομα με προβλήματα ακοής, υποδοχή κωφάλαλων με νοηματική γλώσσα);	61
Σχήμα 3.12:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την τεχνική προσαρμογή διοικητικών εγγράφων (παροχή πληροφοριών σε γραφή Braille και ηχητικές μορφές, προβολές με υπότιτλους και παρόμοιες τεχνολογίες);	62
Σχήμα 3.13:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την εκπαίδευση και γνώση προσωπικού στις ιδιαιτερότητες και ανάγκες ΑμεΑ;	62
Σχήμα 3.14:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής (π.χ. διερμηνείς για κωφούς);	63
Σχήμα 3.15:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την εξυπηρέτηση, ευγένεια, συμπεριφορά;	64
Σχήμα 3.16:	Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με	69

	οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.);	
Σχήμα 3.17:	Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία;	70
Σχήμα 3.18:	Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές σας ανάγκες (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ);	70
Σχήμα 3.19:	Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού;	71
Σχήμα 3.20:	Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);	72
Σχήμα 3.21:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ;	73

Σχήμα 3.22:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ;	74
Σχήμα 3.23:	Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας;	74
Σχήμα 3.24:	Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;	76
Σχήμα 3.25:	Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι τα Υπουργεία/Κεντρική Διοίκηση ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);	79
Σχήμα 3.26:	Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);	80
Σχήμα 3.27:	Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι επιστήμονες, κατασκευαστές και σχεδιαστές διαδικτυακών τόπων ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);	81
Σχήμα 3.28:	Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Οργανώσεις ΑμεΑ ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των	81

	φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);	
Σχήμα 3.29:	Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ); (σε σχέση με φύλο)	84
Σχήμα 3.30:	Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;	85
Σχήμα 3.31:	Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;	85
Σχήμα 3.32:	Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ); (σε σχέση με την ηλικία)	88
Σχήμα 3.33:	Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;	88
Σχήμα 3.34:	Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με ΟΤΑ;	89
Σχήμα 3.35:	Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ); (σε σχέση με το είδος αναπηρίας)	92
Σχήμα 3.36:	Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;	92
Σχήμα 3.37:	Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;	93
Σχήμα 3.38:	Κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.).	96

Σχήμα 3.39:	Πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία.	96
Σχήμα 3.40:	Προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές ανάγκες ατόμων με αναπηρία (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ).	97
Σχήμα 3.41:	Οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού.	97
Σχήμα 3.42:	Τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ.	100
Σχήμα 3.43:	Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ.	100
Σχήμα 3.44:	Την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας.	101
Σχήμα 3.45:	Ταυτότητα Οργανισμού.	103
Σχήμα 3.46:	Θέση στην υπηρεσία.	104
Σχήμα 3.47:	Γραμμή του Πολίτη.	104
Σχήμα 3.48:	Ο Οργανισμός σας έχει τη δυνατότητα να δέχεται SMS ή/και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να καταστεί δυνατή η επικοινωνία με ΑμεΑ (κωφούς πολίτες ή πολίτες με προβλήματα ομιλίας;	107

Σχήμα 3.49:	Πόσα άτομα από τον Οργανισμό σας έχουν επιμορφωθεί στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ (ειδικά σεμινάρια συμπεριφοράς και επικοινωνίας, χρήση νοηματικής κτλ);	108
Σχήμα 3.50:	Ο ιστότοπος του Οργανισμού σας περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης και πληροφοριών προσβάσιμο για τις παρακάτω κατηγορίες ΑμεΑ...;	109
Σχήμα 3.51:	Ηλεκτρονική πληροφόρηση του Οργανισμού σας είναι τεχνικά προσβάσιμη σε ΑμεΑ, σε σχέση με τα παρακάτω;	110
Σχήμα 3.52:	Διατίθενται από τον Οργανισμό σας πληροφοριακά έντυπα για ΑΜΕΑ;	111
Σχήμα 3.53:	Υπάρχει στον Οργανισμό σας οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση των ΑμεΑ;	112
Σχήμα 3.54:	Υπάρχουν στον Οργανισμό σας εργαζόμενοι ΑμεΑ;	112
Σχήμα 3.55:	Τα δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), που επικυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή στις 10.04.2012.	115
Σχήμα 3.56:	Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τις οδηγίες προσβάσιμου περιεχομένου του Παγκόσμιου Ιστού (Πρότυπο οδηγιών διεθνούς κοινοπραξίας W3C για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (WCAG 2.0), σε επίπεδο συμμόρφωσης τουλάχιστον «ΑΑ»).	115
Σχήμα 3.57:	Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.	117
Σχήμα 3.58:	Βαθμός που ο Οργανισμός σας ανταποκρίνεται...;	119

Σχήμα 3.59:	Σε ποιο βαθμό η διοίκηση του Οργανισμού σας, ενθαρρύνει τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών Πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ);	120
--------------------	---	-----

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

A.ΜΕ.Α.	Άτομα με ειδικές ανάγκες
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας
ΕΟΚΕ	Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
Π.Ο.Υ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ε.	Περιφερειακή Ενότητα
Δ.Π.Θ.	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
ΚτΠ	Κοινωνία της Πληροφορίας
ΚΔΑΠμεΑ	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με αναπηρία

Π.Α.Μ.Θ.	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
Ν	Νόμος
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
CSS	Cascading Style Sheets
HTML	Hypertext Markup Language
HCI	Human-computer interaction
UNCRPD	Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
WAI	Web Accessibility Initiative
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines
W3C	World Wide Web Consortium

1. Εισαγωγή

Η μελέτη αυτή επιχειρεί να αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (προσβασιμότητα ιστοσελίδων, προσαρμογή ενημερωτικού υλικού, διαδικασιών και πολιτικών, κ.λπ.) ατόμων με αναπηρία (εφεξής ΑμεΑ) στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Εντοπίζονται τα συνηθέστερα εμπόδια / φραγμοί και προβάλλεται η δυνατότητα και ο ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες, για τη διασφάλιση της αυτονομίας και της ισότιμης πρόσβασης των ΑμεΑ. Διερευνάται και αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής πολιτικών και μέτρων που έχουν υιοθετηθεί σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, αναφορικά με την αναπηρία και το δικαίωμα της προσβασιμότητας. Το θεωρητικό πλαίσιο και η μεθοδολογία της μελέτης εδράζεται στο δικαιωματικό πεδίο, μεταθέτοντας το ζήτημα της αναπηρίας από το ατομικό στο κοινωνικό πλαίσιο και στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, 2007).

Με βάση την βιβλιογραφική ανασκόπηση και την ανασκόπηση της ισχύουσας νομοθεσίας και των πολιτικών σχετικά με τα άτομα με αναπηρία, διερευνώνται και αξιολογούνται:

1. Η δυνατότητα ή μη ισότιμης πρόσβασης των ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).
2. Τα εμπόδια/φραγμοί που συναντούν τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) στην άσκηση των δικαιωμάτων τους κατά την ηλεκτρονική τους πρόσβαση σε υπηρεσίες και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα, διερευνώνται:

- Ζητήματα, αδυναμίες, στερεότυπα, στάσεις και πρακτικές κοινωνικού αποκλεισμού που περιορίζουν την πλήρη ένταξη των ΑμεΑ.
- Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται τη διαδικασία ένταξης ατόμων με αναπηρία οι υπηρεσίες και φορείς διαμόρφωσης και εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ο βαθμός ευαισθητοποίησης δημοσίων προμηθευτών ΤΠΕ σε σχέση με τις ανάγκες των ΑμεΑ στις υπηρεσίες ΤΠΕ.

- Περαιτέρω ενέργειες, πρωτοβουλίες και καλές πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν, ώστε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρία να μπορούν να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ισότιμα, με τις ίδιες δυνατότητες και ευκαιρίες με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας.

Στη μελέτη διεξάγεται έρευνα στα παρακάτω φυσικά πρόσωπα και θεσμικούς φορείς:

1. Άτομα με αναπηρία και φορείς του αναπηρικού κινήματος στην Αλεξανδρούπολη.
2. Υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Ελλάδος και ειδικότερα στον Δήμο Αλεξανδρούπολης και στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου.

Η μελέτη αυτή απευθύνεται:

- Στην ηγεσία και τα στελέχη των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης που συμμετέχουν στον σχεδιασμό και εφαρμογή, πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και μέτρων κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα.
- Στα αιρετά στελέχη των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης που λαμβάνουν αποφάσεις σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο.
- Στο αναπηρικό κίνημα για την ενσωμάτωση στο διεκδικητικό του πλαίσιο, μέτρων, πρωτοβουλιών και προτάσεων που προτείνονται για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ.

Η μελέτη αποτελείται από τέσσερα (4) κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια γενική και συνοπτική θεώρηση του ζητήματος της αναπηρίας και του δικαιώματος στην προσβασιμότητα υποδομών, αγαθών και υπηρεσιών. Περιγράφονται το αντικείμενο της μελέτης, το θεωρητικό πλαίσιο και η μεθοδολογία, οι στόχοι και οι προσδοκίες της μελέτης αυτής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται ανασκόπηση της βιβλιογραφίας στο πεδίο της έρευνας. Παρουσιάζονται η έννοια της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, οι "ειδικές" ανάγκες χρηστών με αναπηρία, η χρήση υποστηρικτικής τεχνολογίας και η αξιοποίηση υψηλής ποιότητας διαφορετικών τεχνολογιών, εύχρηστων και προσιτών, για την υποστήριξη ατόμων με διαφορετικές ανάγκες αναπηρίας. Η συγκεκριμένη προοπτική συνίσταται στο σχεδιασμό ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τους δημοσίους οργανισμούς και τους ΟΤΑ, προσβάσιμων σε όσον το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό χρηστών («Σχεδιασμός για όλους»).

Τα αποτελέσματα της Έκθεσης Προσβασιμότητας ιστού στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, που διεξήχθη για τις ανάγκες της μελέτης αυτής από τη Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Π.Θ.) διαπιστώνουν ικανοποιητικό βαθμό προσβασιμότητας και παράλληλα εντοπίζονται ασυμβατότητες με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές, σε σχέση με τον τελικό στόχο (Καθολική Πρόσβαση).

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα αποτελέσματα έρευνας ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (δείγμα 100 ενήλικων ατόμων με αναπηρία και 30 στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξανδρούπολης). Η μελέτη διαπιστώνει αδυναμίες και εμπόδια (ψηφιακή υποδομή, εκπαίδευση, οικονομική υποστήριξη, κοινωνικές αντιλήψεις κ.ά.) που δυσχεραίνουν την ένταξη των ΑμεΑ στον κοινωνικό τους βίο. Σε επίπεδο ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, αν και τα τελευταία χρόνια επήλθαν σημαντικές θεσμικές πρωτοβουλίες και μέτρα (θετικές παρεμβάσεις σε επίπεδο φυσικής και ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ικανοποιητική επικοινωνία με το τοπικό αναπηρικό κίνημα, συμμετοχή εκπροσώπων ατόμων με αναπηρία σε δημοτικές επιτροπές διαβούλευσης, σε επιτροπές Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της ΠΕ Έβρου κ.ά.), παρά ταύτα, σε επίπεδο προσβασιμότητας ηλεκτρονικών υπηρεσιών, απαιτούνται ακόμη πιο σημαντικές πρωτοβουλίες και μέτρα για την ολοκλήρωση του τελικού στόχου («Σχεδιασμού για όλους»).

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα του κυρίως σώματος της μελέτης και κατατίθενται προτάσεις σχετικά με την αποδοτικότερη λειτουργία της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΑμεΑ στους ΟΤΑ. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της μελέτης φιλοδοξούν να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση πολιτικών, μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων που θα αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της ισότιμης ηλεκτρονικής πρόσβασης των ΑμεΑ στους ΟΤΑ.

Η μελέτη ολοκληρώνεται με την παράθεση της βιβλιογραφίας και με την έκθεση παραρτημάτων.

Ξεκινώντας τη μελέτη αυτή ως εργαζόμενη και στέλεχος της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου, επιθυμία μου δεν ήταν να διεξάγω «μια έρευνα για την έρευνα». Στόχος και προσδοκία ήταν η μελέτη να αποτελέσει για τους εργαζόμενους, τα στελέχη και την ηγεσία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μια διαδικασία αφύπνισης, προβληματισμού και ανταλλαγής απόψεων. Καταλυτικός και

στην περίπτωση αυτή κρίνεται ο ρόλος της ηγεσίας, καθοδηγώντας και εκπνέοντας σε ζητήματα αναπηρίας και εξάλειψης εμποδίων και φραγμών που δυσχεραίνουν την απρόσκοπτη συμμετοχή, πληροφόρηση και ενημέρωση των ατόμων με αναπηρία.

Ευελπιστώ η μελέτη αυτή να συμβάλλει, έστω και ελάχιστα, στην διεύρυνση της δυνατότητας ανάπτυξης ενός συστήματος αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης της προσβασιμότητας των εμποδιζόμενων ατόμων στους ΟΤΑ. Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία και την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η συνεργασία των ΟΤΑ με το αναπηρικό κίνημα, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Δημοτική και Περιφερειακή Αρχή Αλεξανδρούπολης πρέπει να κινηθούν, βελτιώνοντας και εξελίσσοντας όλα τα μέτρα και τις πρωτοβουλίες που έχουν λάβει σε επίπεδο προσβασιμότητας (υποδομών, αγαθών και υπηρεσιών) αξιοποιώντας κάθε χρηματοδότηση και αναπτυξιακό πρόγραμμα.

2. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Ο όρος «Αναπηρία», επιδέχεται πολλών ερμηνειών και προσεγγίσεων. Για να κατανοηθεί πλήρως η έννοια της λέξης αυτής και οι προεκτάσεις της, αναφερόμαστε σε τρεις όρους της αγγλικής γλώσσας που στα ελληνικά καλύπτονται από την έννοια αναπηρία: Impairment (Βλάβη- μειονεξία, μη φυσιολογική ψυχολογική λειτουργία ή ανατομική δομή του σώματος), Disability (ανικανότητα, περιορισμός ή έλλειψη ικανότητας να εκτελεστεί μια φυσιολογική για ένα ανθρώπινο δραστηριότητα, για λόγους υγείας), Handicap (αναπηρία, μειονέκτημα για ένα συγκεκριμένο άτομο, αποτέλεσμα κάποιας δυσλειτουργίας, που περιορίζει ή εμποδίζει την εκπλήρωση ενός ρόλου που είναι φυσιολογικός για αυτό). Τα προηγούμενα τείνουν στα αγγλικά να αντικατασταθούν με τον κοινό όρο disability (Τσαλής, 2010).

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO, 2020), τουλάχιστον 2,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι έχουν κάποια μορφή αναπηρίας, εκ των οποίων 1,3 δισεκατομμύρια έχουν μειωμένη όραση ή τύφλωση. Μεγάλος αριθμός ευάλωτων παιδιών συνεχίζει να διατρέχει σοβαρό κίνδυνο μελλοντικών απωλειών λόγω αναπηρίας. Υπολογίζεται ότι το 1/3 των 58 εκατομμυρίων παιδιών που παραμένουν εκτός δημοτικού σχολείου έχουν αναπηρία. Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, από 785 έως 975 εκατομμύρια ΑμεΑ εκτιμάται ότι είναι σε ηλικία εργασίας, αλλά τα περισσότερα δεν εργάζονται (THE WORLD BANK, 2015). Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat (2020), περίπου το 29,0% του πληθυσμού της ΕΕ το 2020, ηλικίας 16 ετών και άνω με αναπηρία, διέτρεχε τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σε σύγκριση με το 19,0 % των ατόμων χωρίς περιορισμό δραστηριότητας. Στην Νότιο Αφρική, σύμφωνα με τον Fish Hodgson (2018), εκτιμάται ότι 597.953 παιδιά με αναπηρίες βρίσκονται εκτός σχολείου. Η ανεπάρκεια των υποδομών, το έλλειμμα προσαρμογής και εξατομικευμένων μέτρων στήριξης και η μη διάθεση εκπαιδευτικού υλικού, αποτελούν παράγοντες παραβίασης του δικαιώματος της προσβασιμότητας και του ατομικού δικαιώματος των μαθητών.

Αρκετές πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί για την υποστήριξη της αναπηρίας και την ένταξή της σε διεθνές επίπεδο. Το 2014, ο ΠΟΥ δημιούργησε την GATE (Παγκόσμια

Συνεργασία για την Υποστηρικτική Τεχνολογία), για την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας οικονομικά προσιτά βοηθητικά προϊόντα. Στην Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής για την Αναπηρία (Λονδίνο, 2018), προέκυψαν πολλές διεθνείς δεσμεύσεις για την αναπηρία. Η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία (2011) αναφέρει ότι ο επιπολασμός της αναπηρίας είναι υψηλός και αυξάνεται ραγδαία. Από το 1 δισεκατομμύριο άτομα που υπολογίζεται ότι ζουν με αναπηρία παγκοσμίως, περίπου 110-190 εκατομμύρια αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στις βασικές τους λειτουργίες. Η αναπηρία αυξάνεται ως αποτέλεσμα γήρατος, χρόνιων παθήσεων, συγκρούσεων και τραυματισμών, διατροφής και κατάχρησης ουσιών. Η αναπηρία είναι πιο διαδεδομένη μεταξύ των πιο ευάλωτων - γυναικών, ηλικιωμένων και φτωχών. Ποσοστό περίπου 80% στο σύνολο των αναπηριών εμφανίζεται στις αναπτυσσόμενες χώρες (Amaltas, 2020).

Σύμφωνα με τον Lang (2009), η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών είναι ένα απαραίτητο, αλλά όχι επαρκές μέσο για την επιβολή των δικαιωμάτων αναπηρίας και δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως πανάκεια που θα τερματίσει τις διακρίσεις αναπηρίας. Μια τέτοια νομοθεσία μπορεί και πρέπει να καταστήσει παράνομη αυτή τη διάκριση. Ωστόσο, είναι πράγματι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί, γιατί είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιβληθεί. Απαιτούνται από τα κράτη άλλες βαθιές, ενδημικές προκλήσεις προσανατολισμένες στην πολιτική, την κοινωνία και τον άνθρωπο, προκειμένου αυτό το ιδανικό να γίνει αντικειμενική πραγματικότητα. Ο Siebers (2007), υποστηρίζει ότι η αναπηρία, ως κρίσιμος δείκτης της παγκόσμιας ανθρώπινης αδυναμίας, θα πρέπει να παρέχει τη βάση για τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα.

Φυσικές αδυναμίες και δυσκολίες των ΑμεΑ αντιμετωπίζονται από το κοινωνικό περιβάλλον ως δομικά στοιχεία της προσωπικότητάς τους, με αποτέλεσμα να καλλιεργούνται προκαταλήψεις, στάσεις και συμπεριφορές που συνθέτουν μια βαθιά κοινωνική και πολιτική ανισότητα, οδηγώντας τα ΑμεΑ στην περιθωριοποίηση. Αρκετές έρευνες αναδεικνύουν ότι η πλειονότητα των παιδιών με αναπηρία στερούνται το δικαίωμα στην μόρφωση και στην ουσιαστική εκπαίδευση (Giroux, 1984; Kaye, 2000; Manasian, 2003; Burgstahler, 2003 & Παπάνης, 2009; Νεοκοσμίδου, 2018; Fish Hodgson, 2018).

Αναφορικά με την αναπηρία και το δικαιωματικό πλαίσιο, η μελέτη τροφοδοτείται από το πλούσιο βιβλιογραφικό έργο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία

(Ε.Σ.Α.μεΑ.), την ελληνική νομοθεσία, την Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία (Βασιλείου, 2007; Thomas, 2008; Lang, 2009; Goffman, 2009; Κοντιάδης & Μουσμώτη, 2014; Νάσκου- Περράκη, 2016; Mintz & Wasserman).

Σύμφωνα με την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ., τα συμβαλλόμενα κράτη καλούνται να λάβουν όλα εκείνα τα μέτρα που θα διασφαλίζουν την πρόσβαση στα ΑμεΑ, σε ίση βάση με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας, στο περιβάλλον, την πληροφορία, την επικοινωνία, την τεχνολογία, κτλ. {άρθ. 9,1β}. Η προσβασιμότητα αποτελεί το σημείο κλειδί της Σύμβασης, υπό την έννοια ότι πρακτικά αποτελεί την προϋπόθεση για την απόλαυση κάθε δικαιώματος {άρθ. 9,2β}.

Αναφορικά με την προσβασιμότητα και την αναπηρία η μελέτη τροφοδοτείται από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, την Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, το βιβλιογραφικό έργο της Ε.Σ.Α.μεΑ., την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Η βιβλιογραφία διαπραγματεύεται το δικαίωμα στην προσβασιμότητα, στο φυσικό και ηλεκτρονικό περιβάλλον, ως βασική προϋπόθεση για την ανεξάρτητη και πλήρη ένταξη των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή. Υπό την έννοια αυτή κάθε κράτος, στο πλαίσιο του σεβασμού της αξιοπρέπειας και διαφορετικότητας, έχει ουσιαστική και όχι μόνο τυπική υποχρέωση να παράσχει πρόσβαση στα ΑμεΑ.

Μέσω των ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας) παρέχεται η δυνατότητα στα ΑμεΑ, υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις, να συμμετάσχουν ισότιμα σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής (πληροφόρηση και επικοινωνία, εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία, ψυχαγωγία κ.ά.). Η πλήρης πρόσβαση στις ΤΠΕ για τα ΑμεΑ συμβάλλει στην δημιουργία μιας δημοκρατικότερης κοινωνίας, ανοικτής και χωρίς αποκλεισμούς (Πανταζή, 2018).

Η Υποστηρικτική Τεχνολογία βοηθάει τα ΑμεΑ να ξεπεράσουν με επιτυχία και ασφάλεια προσωπικές δυσκολίες και κοινωνικά εμπόδια. Βασικός στόχος της υποστηρικτικής τεχνολογίας και των διαφόρων μορφών της, σύμφωνα με τον Μπισχινιώτη (2022), είναι η ενίσχυση της αυτονομίας, της ανεξαρτησίας, της παροχής ίσων ευκαιριών και γενικότερα η βελτίωση των καθημερινών δεξιοτήτων διαβίωσης των ΑμεΑ. Σύμφωνα με την Amaltas (2020), η υποστηρικτική τεχνολογία αναφέρεται σε οποιοσδήποτε συσκευές, συστήματα και

υπηρεσίες που συμβάλλουν στη διατήρηση ή τη βελτίωση της λειτουργίας, της ανεξαρτησίας και της συνολικής ευημερίας ενός ατόμου. Σήμερα, λόγω των συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί με την Πανδημία του Covid-19, η σύγχρονη υποστηρικτική τεχνολογία και η χρήση της απαιτείται ακόμη περισσότερο για τα ΑμεΑ στην κοινωνική τους καθημερινότητα. Η επιλογή υποστηρικτικών τεχνολογιών ενισχύεται, μεταξύ των άλλων, μέσω κοινωνικής ευαισθητοποίησης, διδασκαλίας, ενθάρρυνσης και πρόληψης εγκατάλειψης της τεχνολογίας αυτής από τα ΑμεΑ (Mulloy, Gevarter, Hopkins, Sutherland & Ramdoss, 2014; Senjam, 2019; Μπουλδούκα, 2022).

Η υποστηρικτική τεχνολογία μέσω ενός αυξανόμενου συνεχώς αριθμού βασικών, καθημερινών εφαρμογών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε μορφής αναπηρίας, προσφέρει όλο και περισσότερο λειτουργίες/εφαρμογές/υπηρεσίες που διευκολύνουν την πρόσβαση στην πληροφορία και επικοινωνία (Raja, 2016). Σύμφωνα με τους Bhowmick & Hazarika (2017), η υποστηρικτική τεχνολογία για ΑμεΑ, είναι ένα ερευνητικό πεδίο που κερδίζει ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, λόγω της έκρηξης νέου ενδιαφέροντος από διαφορετικούς κλάδους. Η τεχνολογία αυτή αναμένεται να αναπτυχθεί με γρήγορους ρυθμούς και να επηρεάσει τη ζωή των ΑμεΑ και άλλων ευάλωτων ομάδων, με νέους τρόπους που δεν ήταν προηγουμένως δυνατοί.

Με την προσβασιμότητα στον ιστό, οι ιστότοποι, τα εργαλεία και οι τεχνολογίες σχεδιάζονται έτσι ώστε να παρέχουν ίση πρόσβαση και ευκαιρίες σε άτομα με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρίες. Σύμφωνα με τον Tim Berners-Lee, Διευθυντή του W3C και εφευρέτη του World Wide Web, η δύναμη του Ιστού βρίσκεται στην καθολική του προσέγγιση, στη δυνατότητα δηλαδή να έχουν πρόσβαση όλοι, ανεξαρτήτου είδους αναπηρίας (W3C WAI, 2022).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έκθεσης (SOAR, 2021) για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης προσβασιμότητας 100 κορυφαίων ιστότοπων της Alexa, 62% από αυτούς ήταν προσβάσιμο σε αναγνώστες οθόνης, από 40% το 2020. Το 11% των ιστότοπων είχαν σφάλματα στις ετικέτες των πεδίων εισαγωγής, με το πιο συνηθισμένο σφάλμα να είναι η χρήση του ARIA και το δεύτερο πιο συχνό σφάλμα να είναι η αντίθεση χρωμάτων. Για αναγνώστες οθόνης υπήρξε μεγάλη βελτίωση σε σχέση με τις δοκιμές του 2019 και 2020.

Συμπερασματικά, στην έκθεση αυτή παρατηρείται πρόοδος στην ψηφιακή προσβασιμότητα και προτείνεται για τη δημιουργία προσβάσιμων προϊόντων, η οικοδόμηση κουλτούρας με γνώμονα την προσβασιμότητα, εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των εμπλεκομένων και συμμετοχή των ΑμεΑ σε όλη τη διαδικασία.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός στο διαδίκτυο σχετίζεται με την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο του διαδικτύου και στα εργαλεία με τα οποία ο χρήστης αποκτά πρόσβαση. Σύμφωνα με την Καμπερίδου (2022), ο κοινωνικός αποκλεισμός οφείλεται: σε λανθασμένες στάσεις, αντιλήψεις και κοινωνικά στερεότυπα, στον τρόπο λειτουργίας και συγκρότησης κοινωνικών θεσμών (υγεία, παιδεία κ.ά.) και σε περιβαλλοντικούς φραγμούς/εμπόδια (Environmental barrier: προσβασιμότητα στα μεταφορικά μέσα, σε κοινωνικούς / εργασιακούς χώρους, νοσοκομεία κ.ά.). Για να συμπεριληφθούν τα άτομα με αναπηρία στο μαθησιακό περιβάλλον απαιτούνται προσλήψεις ατόμων με αναπηρία ως εκπαιδευτικών και παράλληλα οι εκπαιδευτικοί με ή χωρίς αναπηρίες να λάβουν εκπαίδευση στη συμπεριληπτική παιδεία (inclusive educators, βελτίωση μαθητών, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών συστημάτων).

Η γεφύρωση του χάσματος αναπηρίας μέσω των Νέων Τεχνολογιών (ΤΠΕ) θα συνέβαλε στην υπέρβαση σημαντικών εμποδίων για την κοινωνική ένταξη. Υπολογίζεται ότι 15% περίπου του παγκόσμιου πληθυσμού (πάνω από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι) έχουν κάποια αναπηρία, εκ των οποίων το 80% ζουν σε αναπτυσσόμενες χώρες, υπό το φάσμα πολυδιάστατης φτώχειας. Στατιστικά στοιχεία από το Ηνωμένο Βασίλειο δείχνουν ότι οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με βαριά αναπηρία αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο ψηφιακού αποκλεισμού. Το 50% όλων των ψηφιακά αποκλεισμένων ατόμων έχουν κάποια αναπηρία και περισσότεροι από τους μισούς εξ αυτών είναι χρήστες του διαδικτύου, σε σχέση με το 84% του γενικού πληθυσμού. Το 23% (12,6 εκατομμύρια) των ενηλίκων δεν διαθέτει βασικές ψηφιακές δεξιότητες: 49% είναι ανάπηροι, 60% δεν έχουν πρόσοντα τυπικής εκπαίδευσης και 63% είναι άνω των 75 ετών. Υπολογίζεται ότι 5,8 εκατομμύρια άνθρωποι (46%) δεν έχουν χρησιμοποιήσει ποτέ το διαδίκτυο και το 10% του πληθυσμού μπορεί να μην μπορέσει ποτέ να αποκτήσει βασικές ψηφιακές δεξιότητες, εξαιτίας του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου και των φτωχών δεξιοτήτων γραμματισμού. Το οικονομικό κόστος ως απόρροια του ψηφιακού

χάσματος, στο Ηνωμένο Βασίλειο υπολογίζεται περίπου 63 δισεκατομμύρια £ ετησίως σε απώλεια πρόσθετου ΑΕΠ. Εμπόδια για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων αποτελούν: η φτώχεια και η κοινωνική διαστρωμάτωση, η οικογενειακή δομή, το επίπεδο εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης, το φύλο και δημογραφικοί παράγοντες (η διαβίωση στην πόλη έχει περισσότερα πλεονεκτήματα σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο). Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο με τη συνεχή αύξηση του πληθυσμού ατόμων με αναπηρία και γήρανσης (Raja, 2016; Παγκόσμια Τράπεζα, 2016; Καμπερίδου, 2019; Kamberidou & Pascall, 2020).

Σύμφωνα με τους Pérez-Escolar & Canet (2022), η ψηφιακή ένταξη λαμβάνει υπόψη τις διασταυρώσεις της τάξης, της εθνικότητας, της φυλής, της ιδεολογίας, της θρησκείας, του φύλου και της αναπηρίας. Η έννοια της ψηφιακής ένταξης «αποτυπώνει με μεγαλύτερη ακρίβεια το φαινόμενο των κενών στις ΤΠΕ», καθώς η προσέγγιση του ψηφιακού χάσματος δεν αντιμετωπίζει τα ευρύτερα ζητήματα που αναφέρονται στο ψηφιακό χάσμα, δεδομένου ότι οι οικονομικές προτεραιότητες επιχειρήσεων και ηλεκτρονικού εμπορίου υπερισχύουν των δικαιωμάτων των πολιτών και της κοινωνικής ένταξης. Οι δύο συγγραφείς θεωρούν αναγκαίο για την καθολική πρόσβαση στις ΤΠΕ και την αντιμετώπιση των κοινωνικών και ψηφιακών ανισοτήτων, να προωθηθούν οι κύριες ψηφιακές δεξιότητες, μέσω του ψηφιακού γραμματισμού, με την κατάρτιση των χρηστών. Παράλληλα κρίνεται απαραίτητο να ξεκινήσουν συντονισμένες εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση ευάλωτων ατόμων (Pérez-Escolar & Canet, ο.π.).

Σύμφωνα με την Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD, 2006), η υποστηρικτική τεχνολογία επιβάλλεται να είναι δίκαια διαθέσιμη, προσβάσιμη και οικονομικά προσιτή, ανεξάρτητα φύλου, ηλικίας ή αναπηρίας. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και την Παγκόσμια Τράπεζα (2011), η ανάγκη για υποστηρικτική τεχνολογία υπερτερεί της διαθεσιμότητας. Οι εκτιμήσεις για τη διαθεσιμότητα, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2010), κυμαίνονται στο 5 - 15% της απαίτησης σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία (2011), αναφέρει ότι οι προκλήσεις προσβασιμότητας ενισχύονται σε αναπτυσσόμενες χώρες, λόγω ανεπαρκών πολιτικών, απουσίας κοινωνικών υπηρεσιών, μειωμένης απασχόλησης και

αρνητικών αντιλήψεων και στάσεων απέναντι στα ΑμεΑ.

Σύμφωνα με τον Όμιλο Παγκόσμιας Τράπεζας (THE WORLD BANK, 2022), η Πανδημία του COVID-19 συνεχίζει να έχει εκτεταμένες επιπτώσεις σε ολόκληρο τον πλανήτη και εκ των πραγμάτων επηρεάζει σημαντικά και τα ΑμεΑ, σε πολλούς τομείς την κοινωνικής τους ζωής, όπως στην επικοινωνία και την μεταφορά, την απασχόληση, την εκπαίδευση και την υγεία. Το κλείσιμο των σχολείων επιδείνωσε το ψηφιακό χάσμα μεταξύ των μαθητών, λόγω αδυναμίας πρόσβασης σε εξοπλισμό, ηλεκτρισμό και Διαδίκτυο.

Σε έρευνα που διεξήχθη τα έτη 2018 και 2019 από το Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Επιστημών Quadriga, ζητήθηκε από ανώτερους επαγγελματίες επικοινωνίας, συμβούλους και ακαδημαϊκούς να προσδιορίσουν τις τάσεις, τις ικανότητες, λύσεις και ευθύνες ανάπτυξης που θα βοηθούσαν τους επαγγελματίες δημοσίων σχέσεων και επικοινωνιών να διατηρήσουν την εμπιστοσύνη τους στο επάγγελμα και να ενισχύσουν τη συνάφεια της δουλειάς τους μεσοπρόθεσμα. Η έρευνα αυτή ανέδειξε τον ψηφιακό γραμματισμό ως τη νούμερο ένα τεχνική ικανότητα, την στρατηγική σε όλα τα στάδιά της (ανάπτυξη-εφαρμογή-αξιολόγηση) ως βασική επιχειρηματική/διευθυντική ικανότητα και την αξιολόγηση (από τη βασική έρευνα έως την ενσωμάτωση της τεχνολογίας ή την ανάπτυξή της), να αποτελούν κεντρικούς στόχους για τους επαγγελματίες (Institute for Public Relations, 2019).

Αναφορικά με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τα ΑμεΑ ως χρήστες, την υποστηρικτική τεχνολογία και τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την αξιοποίησή της, η μελέτη τροφοδοτείται από ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία (Deursen & Dijk, 2009; Παπανής & Μπαλάσα, 2010; Κουρτέση, 2013; Μπασδέκης, 2013; Mulloy, Gevarter, Hopkins, Sutherland & Ramdoss, 2014; Νεοκοσμίδου, 2018; Γουνόπουλος, 2018; Μπουλδούκα, 2022; Dobransky & Hargittai 2016; Raja, 2016; Bhowmick & Hazarika, 2017; Senjam, 2019; Padure & Pribeanu 2020; THE WORLD BANK, 2022).

Από την προαναφερόμενη βιβλιογραφία προκύπτει ότι τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα και η υποστηρικτική τεχνολογία, συμβάλλουν θετικά στην ποιότητα ζωής και την καλύτερη επικοινωνία των ΑμεΑ με το κοινωνικό τους περιβάλλον. Οι σύγχρονες υποστηρικτικές τεχνολογίες, προσαρμοσμένες και εξελιγμένες σε όλο το φάσμα της αναπηρίας, αποτελούν βιώσιμες επιλογές για να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η προστασία της κοινότητας των

αναπήρων. Εν τούτοις, σύμφωνα με την Μπουλδούκα (ο.π.), πολλές έρευνες αποδεικνύουν ότι ο τρόπος με τον οποίο η υποστηρικτική τεχνολογία καθίσταται προσβάσιμη σε άτομα με αναπηρία μπορεί να συμβάλλει σε περιορισμένες επιλογές και ανισότητα. Εστίαση στην «σωματική ανεξαρτησία», λανθασμένες αντιλήψεις για τις εργασιακές δυνατότητες των ΑμεΑ και μειωμένη ευαισθητοποίηση της κοινότητας περί θεμάτων αναπηρίας, συμβάλλουν σε μια τέτοια κατάσταση.

Η έλλειψη βασικής πρόσβασης ή ψηφιακών δεξιοτήτων για την εκμετάλλευση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και της υποστηρικτικής τεχνολογίας, έχει σημαντικές επιπτώσεις στις σχέσεις, την κοινωνική ζωή και τη συνολική ποιότητα ζωής των ΑμεΑ. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την χρήση και αξιοποίηση των σύγχρονων “ειδικών” τεχνολογικών μέσων για τα ΑμεΑ, αναφέρονται στο κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο και σε δημογραφικά χαρακτηριστικά (οικονομική δυνατότητα, εργασία, οικογενειακό περιβάλλον, πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι, σχολείο, ηλικία, φύλο). Τα ΑμεΑ, σύμφωνα με τους Dobransky & Hargittai (2016) και Νεοκοσμίδου (ο.π.), χρησιμοποιούν πολύ λιγότερο τις ΤΠΕ από ό,τι τα άτομα χωρίς αναπηρία, 48% σε σύγκριση με 80%. Ακόμη και μεταξύ των ατόμων με πρόσβαση, το 67% των ατόμων με αναπηρία ανέφεραν ευρυζωνικές συνδέσεις υψηλής ταχύτητας, σε σύγκριση με το 78% των ατόμων χωρίς αναπηρία. Υπήρχαν επίσης διαφορές στην αυτονομία χρήσης, με τα ΑμεΑ να είναι κατά μέσο όρο λιγότερα.

Η ενσωμάτωση των δικαιωμάτων της αναπηρίας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) έγινε με το Ν. 3852/2010 (Αρ. ΦΕΚ 87 Α’/07.06.2010). Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, περιλαμβάνει σημαντικές έμμεσες και άμεσες αναφορές για τα άτομα με αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ, 2020).

Αναφορικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, την ψηφιακή ανισότητα στην ΕΕ και την Ελλάδα και τις προσφερόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΑμεΑ δημόσιους φορείς και ΟΤΑ, η μελέτη αξιοποιεί σχετική βιβλιογραφία (βιβλία, μελέτες, δημοσιεύσεις, άρθρα κ.ά.) από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η Ελλάδα, σύμφωνα με τον Κρητικό (2021), με στοιχεία της περιόδου 2016-2017, είναι μια από τις χώρες της ΕΕ που δεν αξιοποιεί πλήρως τις Τηλεπικοινωνίες Πληροφορικής και

Επικοινωνιών. Έχει τις χαμηλότερες επιδόσεις στην ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών, στις ψηφιακές δεξιότητες και το ποσοστό των πολιτών που κάνουν τακτική χρήση του Διαδικτύου είναι σύμφωνο με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2019 στην Ρουμανία, για τον έλεγχο προσβασιμότητας σε ένα μεγάλο αριθμό δημοτικών ιστότοπων, έδειξε χαμηλή προσβασιμότητα (Padure & Pribeanu, 2020). Σε αντίστοιχη έρευνα, τα αποτελέσματα από εικοσιπέντε (25) ιστότοπους ουγγρικών φορέων του δημόσιου τομέα, έδειξαν ότι κανένας δεν μπορούσε να εκπληρώσει πλήρως τις συστάσεις των κατευθυντήριων γραμμών για την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο του ιστού (WCAG) και ότι οι μισοί από αυτούς είχαν μόνο το χαμηλότερο επίπεδο συμμόρφωσης στις δοκιμές χρηστικότητας (Csontos & Heckl, 2021).

Σε έρευνα του Flash Ευρωβαρόμετρου για την προσβασιμότητα (2012), 93% των Ευρωπαίων ερωτηθέντων υποστήριξαν ότι τα εμπόδια στην προσβασιμότητα δυσκολεύουν τα άτομα με αναπηρία στην κοινωνική τους ζωή (σχολείο, εργασία, ελεύθερη κυκλοφορία, κτλ), 7 στους 10 πιστεύουν ότι πιο προσβάσιμα αγαθά και υπηρεσίες θα βελτιώσουν τη ζωή των ατόμων με αναπηρία και 86% υποστηρίζει την εφαρμογή μιας ενιαίας νομοθετικής πολιτικής σε όλη την ΕΕ για το θέμα της προσβασιμότητας. Από την έρευνα αυτή αποδεικνύεται ότι υπάρχει χάσμα στην πρόσβαση στο Διαδίκτυο άνω των 20 ποσοστιαίων μονάδων μεταξύ των ΑμεΑ και των ατόμων χωρίς αναπηρία (Ferri & Favalli, 2018).

Σύμφωνα με έρευνα στο Ηνωμένο Βασίλειο για την προσβασιμότητα των δημόσιων ιστοσελίδων (2004), λιγότερο από το 20% των ιστοσελίδων πληρούν τα πιο βασικά πρότυπα προσβασιμότητας για όλες τις μορφές αναπηρίας (άτομα με προβλήματα ακοής, κινητικότητας, όρασης κ.ά.). Πρόσφατες έρευνες καταδεικνύουν ότι, ενώ η προσβασιμότητα έχει αυξηθεί, στην πλειονότητά τους οι ιστοσελίδες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, μεταξύ πολλών κρατών μελών της ΕΕ, παραμένουν απρόσιτες σε άτομα με ιδιαιτερότητες. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις στις πρακτικές υποστήριξης και στα εργαλεία που παρέχονται σε ολόκληρη την ΕΕ (Ferri & Favalli, ο.π.).

Σύμφωνα με την Πρώιου (ο.π.), έρευνα που πραγματοποιήθηκε για τη διερεύνηση της προσβασιμότητας του διαδικτύου σε άτομα με ιδιαιτερότητες, μεταξύ 30 ελληνικών ιστοτόπων που αντιπροσωπεύουν 3 φορείς (Δημόσιοι - Κυβερνητικοί, Ακαδημαϊκοί και Ιδιωτικοί -

Εμπορικοί), αναδεικνύει σημαντικά ζητήματα προσβασιμότητας και ευχρηστίας, λόγω περιορισμένης συμμόρφωσης με τις Οδηγίες Προσβασιμότητας Περιεχομένου Ιστού WCAG, κακές πρακτικές ανάπτυξης ιστού, χαμηλή ευαισθητοποίηση και ελλιπή πολιτική προσβασιμότητας.

Δυο πιλοτικές έρευνες στον ελλαδικό χώρο διερευνούν το βαθμό ένταξης της διάστασης της αναπηρίας στις πολιτικές και πρακτικές υπηρεσιών και Φορέων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Α΄ και Β΄ βαθμού) και Φορέων διαμόρφωσης και εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής. Αν και προγενέστερες, οι δυο έρευνες συμφωνούν με τα πορίσματα πρόσφατων προαναφερθέντων ερευνών και προβάλλουν την ανάγκη συστηματικών τεχνολογικών παρεμβάσεων για την υποστήριξη της προσβασιμότητας και ευχρηστίας στο περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων στους ΟΤΑ (Τριδής, 2007 ; Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία δύο ξενόγλωσσων άρθρων. Το πρώτο άρθρο εξετάζει την εξάλειψη και πρόληψη των φραγμών στο δομημένο περιβάλλον και την επικοινωνία στη Σλοβενία (Sendi & KERBLER-KEFO, 2009). Το δεύτερο άρθρο εξετάζει την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία στο δομημένο περιβάλλον στην Άγκυρα της Τουρκίας (Baris & Uslu, 2009). Τα άρθρα αυτά εντοπίζουν εμπόδια και φραγμούς στο δομημένο περιβάλλον, την επικοινωνία και πληροφόρηση και θεωρούν επιτακτική την ανάγκη να ενδυναμωθούν ακόμη περισσότερο οι προσπάθειες για την άρση των εμποδίων αυτών.

Στην Ετήσια Έκθεση του Παρατηρητήριου Θεμάτων Αναπηρίας (2021), αναφέρονται οι καθοριστικοί παράγοντες στην προοπτική μιας ισότιμης ψηφιακής εξυπηρέτησης: ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών, παροχή τεχνικής βοήθειας, κατάρτιση/επιμόρφωση για την κάλυψη κενών τεχνογνωσίας, λειτουργία και εμπλουτισμός με νέες λειτουργικότητες της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ κ.ά.

Σύμφωνα με τους Παπακώτσο & Καρακιάζο (2021), η προσβασιμότητα στις ΤΠΕ ως προϋπόθεση για την απόλαυση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, είχε αποτέλεσμα μια σειρά μεταρρυθμίσεων στα εγχώρια νομικά πλαίσια, παγκοσμίως και στην Ευρωπαϊκή Ένωση: οδηγία 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Κ. 2016), Ευρωπαϊκό Πρότυπο (EN 301 549) για την προσβασιμότητα ιστοτόπων (ETSI 2018), κεφάλαιο

Η΄ του νόμου 4727/2020 (Ν. 4727 2020). Ζητούμενο για την προώθηση της «ψηφιακής ένταξης», είναι η καθολική προσέγγιση, οι συστηματικές αξιολογήσεις και οι στρατηγικές παρακολούθησης (WCAG2, 2008; Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012; Ferri & Favalli, 2018; Padure & Pribeanu, 2020; Padure & Pribeanu, 2020; Csontos & Heckl, 2021).

Σύμφωνα με τη Νεοκοσμίδου (ο.π.), σε έρευνα που διεξήχθη με βασικό σκοπό τη διερεύνηση της σχέσης, στη χρήση μεταξύ εικονικών και μη, κοινωνικών δικτύων από άτομα με αναπηρία ηλικίας 18-34 ετών, προέκυψε ότι η διαδικτυακή κοινωνική δράση συσχετίζεται στενά με τον τύπο αναπηρίας, καθώς τα άτομα με κινητική αναπηρία και με προβλήματα όρασης φάνηκαν να επιλέγουν την διαδικτυακή επαφή, συγκριτικά με άτομα που είχαν άλλους τύπους αναπηρίας. Ένας βασικός άξονας που καθορίζει σε πολύ σημαντικό βαθμό την άρση του ψηφιακού αποκλεισμού είναι η προσβασιμότητα στον Η/Υ και τις νέες τεχνολογίες γενικότερα, η ύπαρξη ή μη, του απαραίτητου εξοπλισμού, η επαρκής γνώση ψηφιακών δεξιοτήτων και η απουσία χειρισμού ειδικών εκπαιδευτικών λογισμικών και υποστηρικτικού εξοπλισμού. Το ψηφιακό χάσμα (digital divide) συναρτάται από πολλαπλές μορφές χασμάτων, καθώς αυτές αποτελούν συνέργεια ποικιλίας παραγόντων όπως είναι: οι κοινωνικές συνθήκες διαβίωσης, η ανεργία, οι δυνατότητες εκπαίδευσης, η φτώχεια και η ευρύτερη κοινωνική ανασφάλεια, αλλά και ο εξατομικευμένος τρόπος διαχείρισης αυτής καθ' αυτής της αναπηρίας. Τα ευρήματα της έρευνας αυτής συμφωνούν και επιβεβαιώνονται με τα ευρήματα ανάλογων ερευνών στο εξωτερικό (Fish Hodgson, ο.π., Deursen & Dijk, 2009).

Σύμφωνα με τους Kamberidou & Pascall (ο.π.) όχι μόνο το φύλο, αλλά και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η αναπηρία, η ηλικία και η φυλή παραμένουν μεταβλητές ψηφιακού αποκλεισμού, όπως επιβεβαιώθηκε και επαναλήφθηκε σε πληθώρα μελετών από το 1998.

Γνωμάτευση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής & Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ, 548/2019), προτείνει τη λήψη κατάλληλων μέτρων και θέσπιση δεσμευτικής νομοθεσίας για την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των ΑμεΑ, με ειδική αναφορά στην εξασφάλιση της πλήρους πρόσβασής τους σε όλους τους ιστοτόπους και τα έντυπα επικοινωνίας της δημόσιας διοίκησης εντός της ΕΕ.

Αναφορικά με τη διαδικασία εύρεσης της βιβλιογραφίας (βιβλίων, άρθρων, μελετών,

ηλεκτρονικών πηγών, κτλ) της μελέτη αυτής η αναζήτηση - επιλογή έγινε με συστηματικό τρόπο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Μπουλδούκα (ο.π.), η διαδικασία ακολούθησε τα παρακάτω βήματα:

- Η βιβλιογραφική ανασκόπηση περιλάμβανε αναζήτηση σε ηλεκτρονικές βιβλιογραφικές βάσεις, Pub Med, Google scholar, Sciencedirect, το διάστημα μεταξύ: Μάρτιος έως Αύγουστος 2022.
- Για την αναζήτηση άρθρων, περιοδικών καθώς και ηλεκτρονικών πηγών οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν στην ελληνική και την αγγλική, είναι οι εξής: «Αναπηρία» / «disability», «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση» / «E-Governance», «Προσβασιμότητα ιστότοπου» / «web accessibility», «Υποστηρικτική Τεχνολογία ατόμων με αναπηρία» / «supportive technology for the disabled», «Αξιολόγηση ηλεκτρονικής προσβασιμότητας δημόσιων οργανισμών» / «evaluation of public organisations' electronic accessibility».
- Ως κριτήρια επιλογής των μελετών/άρθρων ορίστηκαν: η γλώσσα συγγραφής των άρθρων (αγγλική ή ελληνική), οι λέξεις-κλειδιά (σύνδεση με το εννοιολογικό περιεχόμενο του τίτλου της μελέτης) και η επιλογή έγκυρων / έγκριτων δημοσιευμένων άρθρων και εργασιών (επιστημονικά περιοδικά, κτλ).

2.1 Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα και Αναπηρία

Σύμφωνα με την ΕΣΑμεΑ (2005), η προσβασιμότητα ορίζεται ως μια «οριζόντια» έννοια και προϋποθέτει:

Συνέχεια, με τη δημιουργία αλυσίδων, δικτύων και προσβάσιμων υποδομών / υπηρεσιών/αγαθών και παράλληλα την ανάπτυξη συνεργασιών και εφαρμογών σε όλους τους

τομείς της κοινωνικής ζωής (κατοικία, εκπαίδευση, αναψυχή, τεχνολογία, κλπ.).

Συνέπεια, στη διασφάλιση και περιφρούρηση της ασφαλούς και αδιάκοπης λειτουργίας των προσβάσιμων υποδομών.

Οριζόντια προσέγγιση, σε πολιτικές, νομοθεσίες, δράσεις και προγράμματα, διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά, για όλους τους πολίτες, λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφικότητά τους.

Κατακόρυφη προσέγγιση, σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Σχεδιασμό υπηρεσιων, υποδομών και αγαθών για όλους.

Ένας στους έξι ανθρώπους στην Ευρώπη, σύμφωνα με τους Padure & Pribeanu (2020), έχει κάποια αναπηρία, σοβαρή έως ήπια, που επηρεάζει την δυνατότητα της ισότιμης συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή. Η γήρανση του πληθυσμού συνοδεύεται από εγγενείς αναπηρίες, διευρύνοντας έτσι τον αριθμό των ανθρώπων που χρειάζονται έναν προσβάσιμο ιστό (Kamberidou & Pascall, 2020). Επιδίωξη και τελικός στόχος της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία, είναι να καταστούν οι τεχνολογίες του ιστού διαθέσιμες για όλους και η κατανόηση των αναγκών των χρηστών με αναπηρία να συμβάλλει στην κατανόηση των αναγκών και άλλων πολιτών.

Οι οδηγίες για την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο του ιστού (WCAG) 2.0 καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα συστάσεων με στόχο την καθολική χρήση και την αξιοποίηση από ένα μεγάλο αριθμό ατόμων με διαφορετικές αναπηρίες. Η διεθνής κοινοπραξία στο πλαίσιο της «Πρωτοβουλίας Προσβασιμότητας του Ιστού», για τον σχεδιασμό μιας ιστοσελίδας αναφέρει συγκεκριμένες οδηγίες, σταθερές αρχές για το πώς σχεδιάζεται μια ιστοσελίδα και ορίζει διαφορετικά επίπεδα συμμόρφωσης (conformance levels) (WCAG2, 2008; Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012; Μπασδέκης, 2013; Padure & Pribeanu, 2020).

Ο τεράστιος αριθμός δημόσιων ιστοσελίδων, προϋποθέτει την επιλογή κατάλληλων τεχνολογικών εργαλείων για την οριοθέτηση μιας μεγάλης κλίμακας αξιολόγησης προσβασιμότητας του ιστού. Αν και τα υπάρχοντα εργαλεία αξιολόγησης διαθέτουν μεγάλο εύρος εφαρμογών και δυνατοτήτων, ωστόσο οι διαφορές που προκύπτουν μεταξύ του τρόπου αναφοράς και τεκμηρίωσης των σφαλμάτων προσβασιμότητας είναι τέτοιες που υπονομεύουν

σε μεγάλο βαθμό την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων αξιολόγησης (Padure & Pribeanu, ο.π.).

Σύμφωνα με τον Raja (2016), η ενσωμάτωση της αναπηρίας ως θέμα πολιτικής και πρακτικής είναι επιβεβλημένη από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης προγραμμάτων και πρωτοβουλιών ΤΠΕ. Ζητούμενο είναι η συμμετοχική προσέγγιση, ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η παροχή υπηρεσιών ΤΠΕ χωρίς αποκλεισμούς. Απαιτείται η πρόνοια των υπευθύνων κατασκευαστών ΤΠΕ να φέρουν κοντά τα ΑμεΑ ως συνεργάτες, εταίρους και συμβούλους.

Οι δυνατότητες των ΤΠΕ για ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς είναι εμφανείς και η υλοποίησή τους προϋποθέτει ανάληψη πολιτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών για την προώθηση της ψηφιακής προσβασιμότητας. Απαιτείται ένας συνδυασμός "από πάνω προς τα κάτω" (υποχρεώσεις από την πλευρά της προσφοράς) και από "κάτω προς τα πάνω" (δικαιώματα για χρήστες/καταναλωτές) και επικέντρωση των προσπαθειών στην ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη της ικανότητας να εφαρμόζονται επιτυχώς ψηφιακά περιβάλλοντα, χωρίς εμπόδια στην παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης και πληροφορίας. Διαφορετικά, οι υπηρεσίες ΤΠΕ θα αποτελούν πηγή περιθωριοποίησης και αποκλεισμού για τα άτομα με αναπηρία (Raja, ο.π.).

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρίες Ν. Έβρου: *«Τα μέλη μας αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα. Άτομα που δεν μπορούν να κινηθούν (χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, άτομα που χρησιμοποιούν μπαστούνια και άλλα βοηθήματα, άτομα με τεχνητά μέλη, κ.λ.π), άτομα με αισθητηριακή αναπηρία (μειωμένη όραση, τυφλοί, κωφοί, βαρήκοοι), άτομα με νοητική αναπηρία (σύνδρομο Down, αυτισμός, κ.λ.π.), άτομα με ψυχική αναπηρία, με πολλαπλές αναπηρίες, κ.λ.π. Κάποια από τα μέλη μας είναι συμπολίτες μουσουλμάνοι. Αξίζει να αναφερθεί ότι εκτός από όλα αυτά τα άτομα υπάρχουν και πολλοί άλλοι συμπολίτες που δεν φαίνονται και περνούν απαρατήρητοι (άτομα με απώλεια όρασης, ακοής, κ.τ.λ.). Ταυτόχρονα αυξάνεται ραγδαία και ο ηλικιωμένος πληθυσμός. Η πλειοψηφία των μελών μας έχουν την ανάγκη χρήσης κάποιου είδους υποστηρικτικής τεχνολογίας, για να μπορέσουν να ικανοποιήσουν ζωτικές τους ανάγκες, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τον υπολογιστή τους για να προηγηθούνε στο διαδίκτυο. Η προσαρμογή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, καλύπτοντας τις ανάγκες όλων των μελών μας και η εκπαίδευσή μας, σε βασικές ψηφιακές δεξιότητες και γνώσεις, θα βελτιώσουν σημαντικά την αλληλεπίδρασή μας με*

το διαδίκτυο. Προτείνουμε η τεχνολογία που χρησιμοποιούν τα μέλη μας να υποστηρίζεται από ένα υποστηρικτικό τηλεφωνικό κέντρο υπό την ευθύνη των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Η προοπτική αυτή μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την εμπιστοσύνη, την ασφάλεια και την ανεξαρτησία των μελών μας. Τα μέλη μας υποστηρίζουν ότι οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούν και τα εικονικά εργαλεία, που διατίθενται σε μια οθόνη υπολογιστή, πρέπει να είναι ευκολότερα στη χρήση. Η καταναλωτική δύναμη των μελών μας σε ειδικά αγαθά και υπηρεσίες, όπως οι υποστηρικτικές τεχνολογίες, είναι σημαντικά περιορισμένη τα τελευταία χρόνια, λόγω των δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών. Βασικό εμπόδιο στην ηλεκτρονική πρόσβαση των μελών μας και των οικογενειών τους αποτελεί η έλλειψη ενημέρωσης και γνώσης των κατάλληλων λύσεων υποστηρικτικής τεχνολογίας. Επιβάλλεται να υπάρξει ένα συμφωνητικό πλαίσιο ταξινόμησης και διάκρισης διαφορετικών τύπων βοήθειας που σχετίζονται με τις Νέες Τεχνολογίες, με στόχο την συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την παροχή υπηρεσιών, οικονομικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, στα άτομα με αναπηρία. Η συνεργασία πολιτείας και αναπηρικού κινήματος είναι επιβεβλημένη για κάτι τέτοιο».

Πίνακας 2.1 Κατηγορίες Αναπηρίας, εγγεγραμμένων μελών Νομαρχιακού Συλλόγου ΑΜΕΑ Ν. Έβρου στην Αλεξανδρούπολη (2022).

Κατηγορίες αναπηρίας	Αριθμός
Καρκινοπαθείς	103
Καρδιολογικά	78
Νευρολογικά	102
Ψυχιατρικά	124

Νεφροπαθείς	16
Ορθοπαιδικά	141
ΩΡΛ	21
Χειρουργικά	18
Παθολογικά	254
Αιμορροφιλία	3
Κοινή νόσος	44
Δερματολογικά	38
Οφθαλμολογικά	118

Στην μελέτη αυτή συμμετέχουν διάφορες κατηγορίες ΑμεΑ, από ένα δείγμα 100 ατόμων, μελών του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρίες Ν. Έβρου. Ο αριθμός και η παρουσίαση του συγκεκριμένου δείγματος δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρης, αλλά ενδεικτικός των γενικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού των επιμέρους κατηγοριών.

Πίνακας 2.2 Εμπόδια στη συμμετοχή ανά τύπο αναπηρίας και σχετικές λύσεις ΤΠΕ (Raja, 2016).

Κατηγορία αναπηρίας	Παραδείγματα εμποδίων στα κοινωνικά, οικονομική και κοινοτική συμμετοχή	Παραδείγματα προσβάσιμης τεχνολογίας λύσεις
Οπτική Αναπηρία Περιλαμβάνει ολική τύφλωση ή χαμηλή όραση	<ul style="list-style-type: none"> - Διαβάζοντας έντυπα (π.χ. σχολικά βιβλία, οδηγίες, έγγραφα) και γραφή (π.χ. υπογραφή επιταγών, νομική έγγραφα) - Πρόσβαση σε οπτικές πληροφορίες σε έντυπα ή οπτικοακουστικά μέσα (για παράδειγμα, προειδοποιήσεις και πληροφορίες σε κύλιση κειμένου στην τηλεόραση). - Πλοήγηση σε νέο περιβάλλον όταν όλη η σήμανση είναι σε κείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> - Απόδοση κειμένου σε ομιλία και έξοδος ομιλίας/φωνής - Οθόνες Braille - Μεγέθυνση οθόνης και κειμένου - Αναγνώριση φωνής - Ηχητική περιγραφή γραφικών και οπτικών μέσων - Ηλεκτρονική ηχητική σήμανση - Πλοήγηση με διευκόλυνση GPS - Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων ή εικόνας - Αλλαγή φωτεινότητας οθόνης, χρωματικής αντίθεσης
Αναπηρία ακοής Ολική ή μερική απώλεια ακοής	<ul style="list-style-type: none"> - Μαθήματα ακοής, προειδοποιήσεις και άλλες ακουστικές πληροφορίες αυτοπροσώπως ή μέσω ακουστικών μέσων, όπως το ραδιόφωνο ή η τηλεόραση. - Επικοινωνία με άλλους, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των συναδέλφων και των συναδέλφων, των πελατών, των πρώτων ανταποκριτών, του κυβερνητικού προσωπικού και άλλων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κλειστές και ανοιχτές λεξάντες, υπότιτλοι για βίντεο, τηλεοπτικά προγράμματα - SMS, γραπτά μηνύματα - Τηλέφωνο κειμένου ή συσκευή τηλεπικοινωνιών για κωφούς (TTY/TDD) που επιτρέπουν την ανταλλαγή γραπτών μηνυμάτων μέσω της τηλεφωνικής γραμμής - Υπηρεσίες αναμετάδοσης τηλεπικοινωνιών που επιτρέπουν στο κείμενο να προσδιορίζει τις μετατροπές μέσω ενός χειριστή - Χρήση donήσεων/ειδοποιήσεων κειμένου αντί για ηχητικές ειδοποιήσεις

<p>Διαταραχές λόγου</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Επικοινωνία με άλλους, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των συναδέλφων και των συναδέλφων, των πελατών, των πρώτων ανταποκριτών, του κυβερνητικού προσωπικού και άλλων. 	<ul style="list-style-type: none"> - SMS, γραπτά μηνύματα - Συνθετική έξοδος φωνής, λειτουργία κειμένου σε ομιλία - Χρήση εικονικού πίνακα εικόνων και λύσεων επικοινωνίας
<p>Σωματική αναπηρία Απώλεια κινητικότητας, επιδεξιότητας και ελέγχου ορισμένων λειτουργιών του σώματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Είσοδος, πλοήγηση και χρήση κτιρίων, τάξεων και άλλων φυσικών χώρων. - Χρησιμοποιώντας εργαλεία γραφής όπως στυλό και μολύβια, ηλεκτρολόγια, ποντίκι. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συστήματα αναγνώρισης φωνής - Προσαρμοσμένα και εικονικά ηλεκτρολόγια - Joysticks και προσαρμοσμένο ποντίκι - Χρήση βλέμματος και χειρονομιών για τον έλεγχο συσκευών - Απομακρυσμένη και διαδικτυακή πρόσβαση στην εργασία, την εκπαίδευση και άλλες υπηρεσίες
<p>Γνωστική Αναπηρία Περιλαμβάνει μια σειρά από συνθήκες που μπορεί επηρεάζουν τη μνήμη, τη σκέψη και το πρόβλημα ενός ατόμου- επίλυση, οπτική, μαθηματικά,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Δυσκολία κατανόησης, μνήμης ή ακολουθίας οδηγιών. - Δυσκολία στην κατανόηση κειμενικών πληροφοριών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Απόδοση κειμένου σε ομιλία και έξοδος ομιλίας/φωνής - Συσκευές με οθόνη αφής - Εφαρμογές για κινητά και διαδικτυακοί πόροι που μιμούνται το Augmentative και το Alternative

Κατηγορία αναπηρίας	Παραδείγματα εμποδίων στα κοινωνικά, οικονομική και κοινοτική συμμετοχή	Παραδείγματα προσβάσιμης τεχνολογίας λύσεις
<p>ανάγνωση και γλώσσα κατανόηση, ικανότητα προσοχής ή παρακολούθησης οδηγιών.</p> <p>Παραδείγματα υποκείμενων καταστάσεων είναι η τραυματική εγκεφαλική βλάβη, οι μαθησιακές δυσκολίες, το σύνδρομο down, ο αυτισμός, η εγκεφαλική παράλυση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Μπορεί να εμφανιστεί μαζί με άλλους περιορισμούς, όπως προβλήματα ομιλίας ή προβλήματα με το κράτημα και τις κινήσεις των χεριών. - Δυσκολία στην επικοινωνία ή στην έκφραση σκέψεων και ιδεών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συσκευές επικοινωνίας (AAC), ηλεκτρονικοί πίνακες εικόνων για επικοινωνία - Εργαλεία οργάνωσης και υποστήριξης μνήμης όπως ηλεκτρονικά ημερολόγια, λήψη σημειώσεων, ειδοποιήσεις - Πλοήγηση με διευκόλυνση GPS - Χρήση πολυμέσων για την ενίσχυση της κατανόησης π.χ. βίντεο, γραφικά
<p>Ψυχοκοινωνική Αναπηρία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάγκη για ευέλικτα χρονοδιαγράμματα - Δυσκολία κατανόησης, μνήμης ή ακολουθίας οδηγιών. - Αδυναμία αντίδρασης και λήψης κατάλληλων αποφάσεων ακολουθώντας πληροφορίες ή οδηγίες. - Δυσκολία στην επικοινωνία ή στην έκφραση σκέψεων και ιδεών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Χρήση διαδικτυακής επικοινωνίας, τεκμηρίωσης, εργαλείων εργασίας για ευέλικτο προγραμματισμό - Εργαλεία οργάνωσης και υποστήριξης μνήμης όπως ηλεκτρονικά ημερολόγια, λήψη σημειώσεων, ειδοποιήσεις

2.2 Έκθεση Προσβασιμότητας Ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης

Η Έκθεση Προσβασιμότητας Ιστού στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης (Δήμος Αλεξανδρούπολης & Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) διεξήχθη για τις ανάγκες της μελέτης αυτής από την Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Π.Θ.).

(Η έκθεση ακολουθεί αυτούσια, χωρίς καμία επεξεργασία).

Στην σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία, η μέριμνα για άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελεί προτεραιότητα που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον σχεδιασμό ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών. Ειδικά στην περίπτωση του παγκόσμιου ιστού (World Wide Web), η διευκόλυνση της πρόσβασης ατόμων ΑΜΕΑ στο περιεχόμενο ιστοσελίδων και ιστοτόπων είναι κύριος άξονας σχεδιασμού και ανάπτυξης. Η προσβασιμότητα των ιστοσελίδων εξασφαλίζεται κυρίως από την χρήση αυτοματοποιημένων εργαλείων που αναλύουν την δομή ιστοσελίδων, την αξιολογούν ως προς την προσβασιμότητα και υποδεικνύουν τις ελλείψεις και αδυναμίες τους στον τομέα αυτό.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Alexpolis.gr

Μη διακριτά ονόματα συνδέσμων (Links do not have a discernible name)

Χαμηλή αντίθεση (Background and foreground colors do not have a sufficient contrast ratio)

Λάθος σειρά επιπέδων κεφαλίδων (Heading elements are not in a sequentially-descending order)

Λίστες με περιγραφές (<dl>'s do not contain only properly-ordered <dt> and <dd> groups, <script>, <template> or <div> elements.)

Ρόλοι ARIA

Εναλλακτικό κείμενο σε εικόνες (Image elements have [alt] attributes)

www.pamth.gov.gr

Δεν υπάρχουν ετικέτες σε στοιχεία φορμών (Form elements do not have associated labels)...

Μη διακριτά ονόματα συνδέσμων (Links do not have a discernible name)

Χαμηλή αντίθεση (Background and foreground colors do not have a sufficient contrast ratio)

Οι λίστες δεν περιέχουν τα σωστά δομικά στοιχεία (Lists do not contain only elements and script supporting elements (<script> and <template>))

Γενικές παρατηρήσεις

Ρόλοι ARIA

Αναφορές

Οι ιστότοποι alexpolis.gr και www.pamth.gov.gr επιδεικνύουν ικανοποιητικό βαθμό προσβασιμότητας και παράλληλα εντοπίζονται ασυμβατότητας με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές.

Οι επιμέρους ιστοσελίδες καθενός από τους παραπάνω ιστοτόπους παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό ομοιομορφίας και για τον λόγο αυτό τα αποτελέσματα των ελέγχων προσβασιμότητας δεν διαφέρουν σημαντικά από ιστοσελίδα σε ιστοσελίδα.

Ο έλεγχος έγινε σε ενδεικτικές επιλεγμένες ιστοσελίδες κάθε ιστοτόπου και παρακάτω περιγράφονται οι ασυμβατότητες που εμφανίστηκαν.

Ο έλεγχος έγινε με το εργαλείο [Lighthouse](#).

[Alexpolis.gr](#)

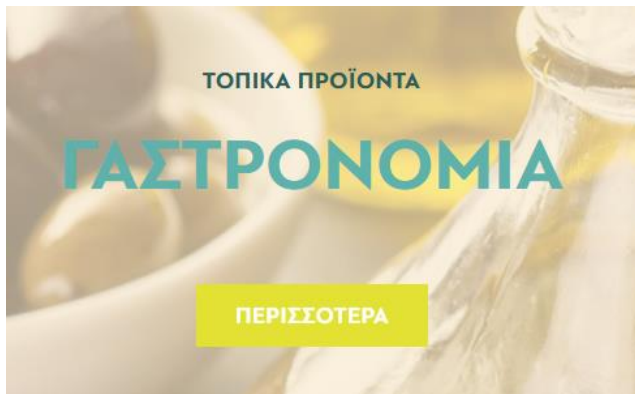
Μη διακριτά ονόματα συνδέσμων (Links do not have a discernible name)

Η παρατήρηση αυτή εμφανίζεται επειδή το περιεχόμενο ενός συνδέσμου είναι εικόνα χωρίς διακριτό εναλλακτικό κείμενο. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το κείμενο είναι “text” το οποίο δεν δηλώνει κάτι σχετικό με τον προορισμό του συνδέσμου. Παράδειγμα αποτελεί η παρακάτω εικόνα σύνδεσμος στην αρχική σελίδα.

Χαμηλή αντίθεση (Background and foreground colors do not have a sufficient contrast ratio).

Εμφανίζεται κείμενο που έχει χαμηλή χρωματική αντίθεση με τον φόντο του, όπως στο παρακάτω στιγμιότυπο. Το πρόβλημα εμφανίζεται όταν ο χρήστης τοποθετεί τον δείκτη του ποντικιού πάνω στο κείμενο (hover).

Άλλα παραδείγματα αποτελούν οι σύνδεσμοι με περιεχόμενο «Περισσότερα» στην σελίδα <https://alexpolis.gr/eimai-dimotis/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-2/2/>,

όπως επίσης και η παρακάτω εικόνα

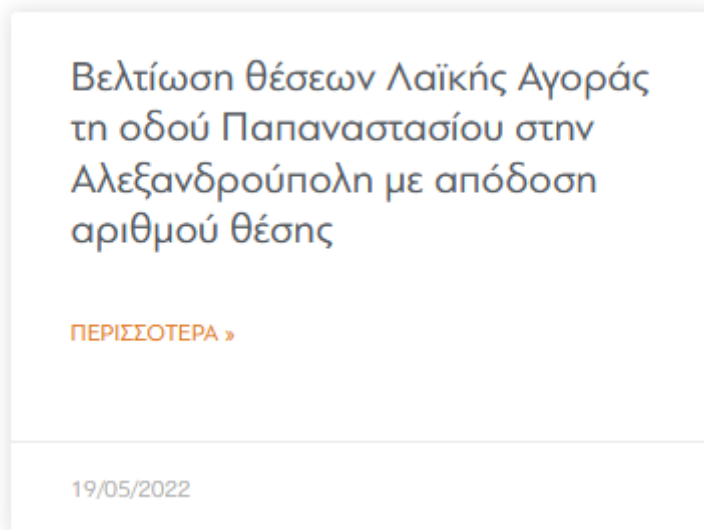

Λάθος σειρά επιπέδων κεφαλίδων (Heading elements are not in a sequentially-descending order)

Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι εμφανίζονται επικεφαλίδες οι οποίες δεν έχουν το

σωστό επίπεδο. Αν και κάτι τέτοιο είναι αναγκαστικά ορατό με το μάτι, δημιουργεί δυσκολίες στους αναγνώστες οθόνης.

Ένα τέτοιο παράδειγμα λάθους είναι η ανακοίνωση

στην [σελίδα https://alexpolis.gr/eimai-dimotis/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-2/2/](https://alexpolis.gr/eimai-dimotis/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-2/2/).

Λίστες με περιγραφές (<dl>'s do not contain only properly-ordered <dt> and <dd> groups, <script>, <template> or <div> elements.)

Η παρατήρηση αναφέρεται σε λίστες με περιγραφές (HTML description lists) και σημαίνει ότι δεν ακολουθείται σωστή σειρά στα δομικά στοιχεία της λίστας. Οι αναγνώστες οθόνης μπορούν να παραγάγουν μη ακριβή ανάγνωση.

Το πρόβλημα εμφανίζεται στο ημερολόγιο του ιστότοπου, όπως για παράδειγμα το

Ατζέντα Εκδηλώσεων

< ΜΑΪΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ >

EVENTS FOR 6TH ΙΟΥΝΙΟΣ

No Events

ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

ΔΕ	ΤΡ	ΤΕ	ΠΕ	ΠΑ	ΣΑ	ΚΥ
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

στην σελίδα <https://alexpolis.gr/eimai-dimotis/>.

Ρόλοι ARIA

Εμφανίζονται παρατηρήσεις σχετικά με την απουσία ρόλων ARIA. Οι ρόλοι ARIA χρησιμοποιούνται από αναγνώστες οθόνης για να διευκολύνουν την ανάγνωση στοιχείων ελέγχου, όπως radio buttons και checkboxes. Στα ενσωματωμένα στοιχεία ελέγχου της HTML υπάρχουν προεγκατεστημένοι ρόλοι ARIA και δεν χρειάζεται να τους προσθέσει ο χρήστης.

Σε στοιχεία ελέγχου όμως, που είναι κατασκευασμένα από τον χρήστη, θα πρέπει να προστίθεται επίσης και η ρητή περιγραφή του ARIA ρόλου προκειμένου να γίνει η σωστή ανάγνωσή τους.

Εναλλακτικό κείμενο σε εικόνες(Image elements have [alt] attributes)

Το εναλλακτικό κείμενο που χρησιμοποιείται σε εικόνες είναι είτε κενό είτε ένα σταθερό προκαθορισμένο κείμενο που προστίθεται από το υποστηρικτικό σύστημα διαχείρισης περιεχομένου (cms).

www.pamth.gov.gr

Δεν υπάρχουν ετικέτες σε στοιχεία φορμών (Form elements do not have associated labels)

Η παρατήρηση σημαίνει ότι στα στοιχεία μιας φόρμας, πχ ένα πεδίο κειμένου, δεν υπάρχει ετικέτα. Οι ετικέτες διαβάζονται από τους αναγνώστες οθόνης και η απουσία τους καταστρέφει την χρήση μιας φόρμας από άτομα με προβλήματα όρασης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η φόρμα αναζήτησης του ιστοτόπου που εμφανίζεται σε κάθε σελίδα.

Μη διακριτά ονόματα συνδέσμων (Links do not have a discernible name)

Η παρατήρηση αυτή εμφανίζεται επειδή το περιεχόμενο ενός συνδέσμου είναι εικόνα χωρίς διακριτό εναλλακτικό κείμενο. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το κείμενο είναι “text” το οποίο δεν δηλώνει κάτι σχετικό με τον προορισμό του συνδέσμου. Παράδειγμα αποτελεί η παρακάτω εικόνα σύνδεσμος στην αρχική σελίδα.

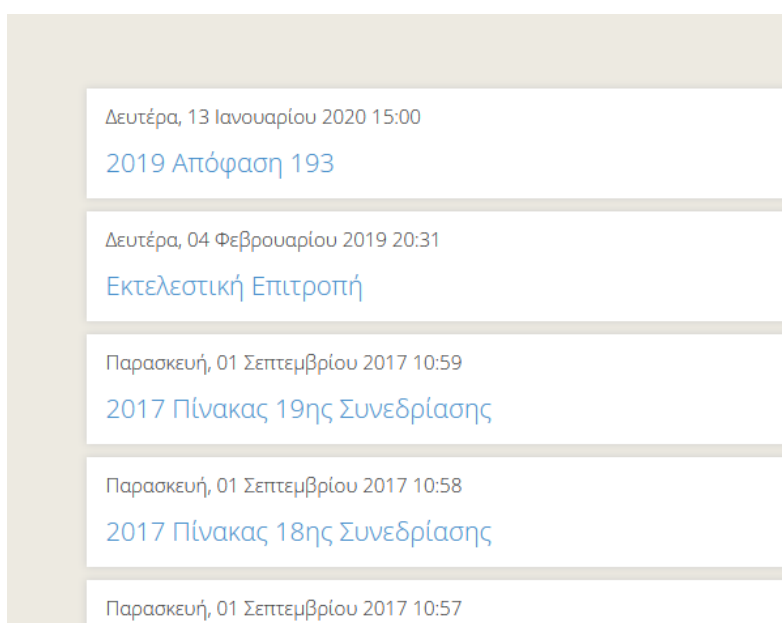
Παράδειγμα αποτελεί η πλευρική μπάρα των κουμπιών κοινωνικής δικτύωσης

Χαμηλή αντίθεση (Background and foreground colors do not have a sufficient contrast ratio).

Εμφανίζεται κείμενο που έχει χαμηλή χρωματική αντίθεση με τον φόντο του, όπως στο παρακάτω στιγμιότυπο. Το πρόβλημα εμφανίζεται όταν ο χρήστης τοποθετεί τον δείκτη του ποντικιού πάνω στο κείμενο (hover).

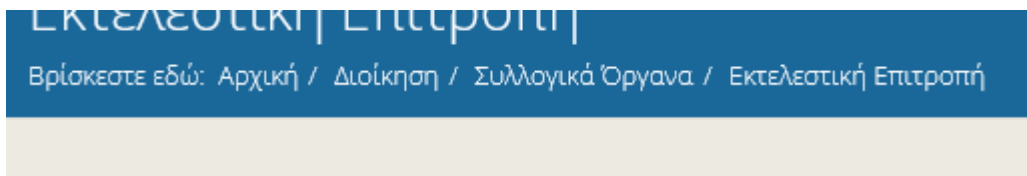
Παράδειγμα αποτελούν οι σύνδεσμοι στο παρακάτω στιγμιότυπο της σελίδας <https://www.pamth.gov.gr/index.php/el/dioikisi/sylogika-organa/ektelestiki-epitropi>

Οι λίστες δεν περιέχουν τα σωστά δομικά στοιχεία (Lists do not contain only `` elements and script supporting elements (`<script>` and `<template>`)).

Οι HTML λίστες θα πρέπει να περιλαμβάνουν μόνο `` στοιχεία. Σε διαφορετική περίπτωση, μπερδεύουν τους αναγνώστες οθόνης. Παράδειγμα είναι η παρακάτω λίστα

Γενικές παρατηρήσεις

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει παρατηρήσεις που εμφανίζονται σε διάφορα σημεία και των δύο ιστοτόπων, αναφέρονται σε στοιχεία που επαναλαμβάνονται συχνά και προκύπτουν συνήθως από τον υποκείμενο μηχανισμό διαχείρισης περιεχομένου (cms) και όχι από το περιεχόμενο του χρήστη.

Ρόλοι ARIA

Εμφανίζονται παρατηρήσεις σχετικά με την απουσία ρόλων ARIA. Οι ρόλοι ARIA χρησιμοποιούνται από αναγνώστες οθόνης για να διευκολύνουν την ανάγνωση στοιχείων ελέγχου, όπως radio buttons και checkboxes. Στα ενσωματωμένα στοιχεία ελέγχου της HTML υπάρχουν προεγκατεστημένοι ρόλοι ARIA και δεν χρειάζεται να τους προσθέσει ο χρήστης.

Σε στοιχεία ελέγχου όμως, που είναι κατασκευασμένα από τον χρήστη, θα πρέπει να προστίθεται επίσης και η ρητή περιγραφή του ARIA ρόλου προκειμένου να γίνει η σωστή ανάγνωσή τους.

Πίνακας 2.3 Τύπος ασυμβατότητας Ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας Δ.Π.Θ. (Δέτσικας, 2022).

Τύπος ασυμβατότητας	Δήμος Αλεξ/πολης	Περιφ. ΑΜΘ
Μη διακριτά ονόματα συνδέσμων	☒	☒
Χαμηλή αντίθεση	☒	☒
Λάθος σειρά επιπέδων κεφαλίδων	☒	☐
Λίστες με περιγραφές	☒	☐
Ρόλοι ARIA	☒	☐
Εναλλακτικό κείμενο σε εικόνες	☒	☐
Δεν υπάρχουν ετικέτες σε στοιχεία φορμών	☐	☒
Οι λίστες δεν περιέχουν σωστά δομικά στοιχεία	☐	☒

Βιβλιογραφικές αναφορές

Εργαλείο ελέγχου προσβασιμότητας Lighthouse

<https://developer.chrome.com/docs/lighthouse/overview/>

Web Accessibility Initiative

https://en.wikipedia.org/wiki/Web_Accessibility_Initiative

<https://www.w3.org/WAI/>

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

https://en.wikipedia.org/wiki/Web_Content_Accessibility_Guidelines,

<https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/>

World Wide Web Consortium (W3C)

https://en.wikipedia.org/wiki/World_Wide_Web_Consortium

<https://www.w3.org/standards/webdesign/accessibility>

3. Έρευνα: Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξ/πολης

Σε σχέση με την αξιολόγηση των προσφερόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, υπάρχουν δύο εξίσου σημαντικές διαστάσεις οι οποίες εξετάζονται σ' αυτή την μελέτη:

- Τι δηλώνουν οι φορείς και τα στελέχη των ΟΤΑ σε σχέση με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας που παρέχουν σε ΑμεΑ.
- Η άποψη και εμπειρία των ΑμεΑ ως προς την ηλεκτρονική προσβασιμότητα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των ΟΤΑ.

Η ταυτότητα των φορέων που πήραν μέρος στη μελέτη αυτή:

Νομαρχιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου

Ο Νομαρχιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου ιδρύθηκε το 2005 και διοικείται από εννεαμελές συμβούλιο. Ο Σύλλογος εκπροσωπεί πάνω από 5000 άτομα με αναπηρία στο Νομό Έβρου, εκ των οποίων τα 1500 είναι εγγεγραμμένα μέλη. Σκοπός του Συλλόγου είναι η προστασία και η προάσπιση των ανθρωπίνων & κοινωνικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, η καταπολέμηση των διακρίσεων που βιώνουν και η κοινωνική τους ένταξη.

Περισσότερες πληροφορίες : <http://ameaevrou.gr/>

Δήμος Αλεξανδρούπολης

Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης αποτελεί την πρωτεύουσα του Νομού Έβρου και είναι

Δήμος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010). Η έκταση του Δήμου είναι 1219,94 τ.χλμ και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 71.601 κάτοικους, εκ των οποίων 34. 882 άνδρες και 36.719 γυναίκες (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2021).

Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Αλεξανδρούπολης (2015-2019): ΑΔΑ: ΩΚ5ΟΩΨΟ-ΗΞΘ.

Περιφερειακή Ενότητα Έβρου (Π.Ε. Έβρου)

Ο Νομός Έβρου βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Ελλάδας, χωρίζεται σε 5 Δήμους (Αλεξανδρούπολης, Ορεστιάδας, Διδυμοτείχου, Σουφλίου και Σαμοθράκης), με πρωτεύουσα την Αλεξανδρούπολη. Ο συνολικός πληθυσμός ανέρχεται σε 133.862 κατοίκους, εκ των οποίων 67.036 άνδρες και 66.626 γυναίκες (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2021).

Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΜΘ (2014 -2020): ΑΔΑ: 2014GR16M2OP014.

3.1 Στόχοι και Μεθοδολογία

Η μελέτη αυτή εξετάζει την ηλεκτρονική προσβασιμότητα ΑμεΑ στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης και έχει στόχο:

- Να διερευνήσει τη γνώση και την επάρκεια στην εφαρμογή της αρχής της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.

- Να εντοπίσει προβλήματα και να διατυπώσει προτάσεις, μέτρα ή/και παρεμβάσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στα ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ.

Το ερευνητικό σκέλος αποτελείται από ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις που απευθύνονται:

- Σε μεμονωμένα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και σε φορείς του αναπηρικού κινήματος στην Αλεξανδρούπολη και ειδικότερα στα μέλη του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου.
- Σε υπηρεσίες και φορείς του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Περιφερειακής Ενότητας Ν. Έβρου.

Το ερωτηματολόγιο των Στάσεων και Αντιλήψεων σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική βιβλιογραφία και ειδικότερα αντίστοιχες έρευνες που διεξήχθησαν στην Ελλάδα και το Εξωτερικό: (Τριδής, 2007), (Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012), (Sendi & KERBLER-KEFO, 2009) & (Baris & Uslu, 2009). Σημαντική συμβολή στην οργάνωση του ερωτηματολογίου έχει η Τριδής Μαρία, κοινωνική επιστήμων με εμπειρία σε ανάλογες μελέτες. Το Ερωτηματολόγιο, πέρα από εργαλείο διεξαγωγής της έρευνας, σχεδιάστηκε ώστε να αποτελέσει και μηχανισμό ευαισθητοποίησης των ερωτηθέντων (ΑμεΑ και στελεχών ΟΤΑ).

Αναφορικά με τη μέθοδο, η μελέτη έχει σχεδιαστεί ως έρευνα στην οποία συνδυάζονται και ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα που θα συγκεντρωθούν μέσω ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων. Ποιοτικά δεδομένα ελήφθησαν από τους φορείς του αναπηρικού κινήματος, καταγράφοντας παρατηρήσεις, προβληματισμούς και προτάσεις. Μέσω συνέντευξης με τους εκπροσώπους του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου, αντλούνται στοιχεία αναφορικά με τον αριθμό των ατόμων με αναπηρία, το είδος αναπηρίας, το φύλο και την ηλικία, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των ΑμεΑ. Αναφέρονται εμπόδια και φραγμοί που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ σε επίπεδο ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και προτείνονται λύσεις. Η συνέντευξη πραγματοποιείται με τον πρόεδρο και το Γενικό Γραμματέα του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου και ως εκ τούτου αποτελεί προϊόν ομαδικής συζήτησης. Ποσοτικά δεδομένα ελήφθησαν από μεμονωμένα άτομα με αναπηρία. Ο πληθυσμός αυτός έχει οριστεί ως άτομα με οποιαδήποτε μορφή αναπηρίας

(κινητική, αισθητηριακή, νοητική κ.ά), ηλικίας 18 ετών και άνω. Το ερωτηματολόγιο των ΑμεΑ απαρτίζεται από πέντε (5) ενότητες:

Α΄ Ενότητα. Προσωπικά στοιχεία: φύλο, ηλικία, περιοχή διαμονής, μορφωτικό επίπεδο, εργασία, οικονομική κατάσταση και είδος αναπηρίας.

Β΄ Ενότητα. Εκπαίδευση, γνώση και χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Δυνατότητα ισότιμης πρόσβασης των ΑμεΑ στις Νέες Τεχνολογίες.

Γ΄ Ενότητα. Προσβασιμότητα και επικοινωνία με υπηρεσίες. Εφαρμογή της Αρχής της Συμμετοχής και της Προσβασιμότητας. Επάρκεια μηχανισμών οργάνωσης και λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Δ΄ Ενότητα. Εκτενής αξιολόγηση και αναφορά στη δέσμευση συγκεκριμένων υπηρεσιών και φορέων του Δημοσίου (υπουργεία, τοπική αυτοδιοίκηση, κτλ) για την εργασιακή απασχόληση και τη συμμετοχή στους πόρους και τα αγαθά για τα ΑμεΑ.

Ε΄ Ενότητα. Συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες διαβούλευσης για θέματα και αποφάσεις που τους αφορούν άμεσα ή έμμεσα. Διάθεση πόρων (οικονομικών, υλικοτεχνικών και ανθρώπινου δυναμικού).

ΣΤ΄ Ενότητα. Στάσεις, αντιλήψεις και προσδοκίες.

Η συνέντευξη και η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξανδρούπολης πραγματοποιείται με στελέχη και υπηρεσιακούς παράγοντες και ειδικότερα:

- Για τον Δήμο Αλεξανδρούπολης, δεκαπέντε (15) στελέχη και υπηρεσιακοί παράγοντες, Διοικητικού και Οικονομικού τομέα, Προγραμματισμού και Πληροφορικής, Κοινωνικού τομέα και Πρόνοιας, καθώς και δύο (2) αρμόδιοι Αντιδήμαρχοι.
- Για την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου, δεκαπέντε (15) στελέχη και υπηρεσιακοί παράγοντες, Διευθύνσεων Ανάπτυξης & Προγραμματισμού, Πληροφορικής, Κοινωνικού Τομέα, Δημόσιας Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και δύο (2) Αντιπεριφερειάρχες.

Στόχος των παραπάνω συνεντεύξεων/ερωτηματολογίων είναι να αποτυπωθούν ποιοτικά δεδομένα, όπως το υφιστάμενο επίπεδο των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), η προσαρμογή των υπηρεσιών στις επιμέρους ανάγκες ατόμων με

αναπηρία, η εκπαίδευση του προσωπικού και η γνώση της νομοθεσίας, ο ρόλος της ηγεσίας, η επικοινωνία με το αναπηρικό κίνημα, κ.τ.λ.

Πριν την κύρια έρευνα, πραγματοποιήθηκε μια διαδικασία δειγματοληπτικής μελέτης 10 ατόμων με διαφορετική κατηγορία αναπηρίας, που επιλέχθηκαν τυχαία με τη συνδρομή του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου. Στόχος της πιλοτικής έρευνας ήταν να εντοπισθούν τυχόν ατέλειες, αδυναμίες και προβλήματα κατανόησης λόγω και της αναπηρίας και να εξασφαλισθεί η εμπιστοσύνη των ερωτηθέντων στην μελέτη. Η συμπλήρωση έγινε με προσωπική συνέντευξη (face-to-face interview), με την συνδρομή του Προέδρου και του Γενικού Γραμματέα του τοπικού αναπηρικού συλλόγου. Βάσει των στοιχείων που προέκυψαν, έγιναν μικρές αλλαγές (αναδιατύπωση ερωτήσεων και σύμπτυξη κάποιων επιλογών που δίνονταν, αφού κρίθηκαν ως αρκετά εξειδικευμένες).

Για την προετοιμασία της έρευνας, την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και τις συνεντεύξεις ακολουθήθηκαν τα παρακάτω στάδια:

- Ολοκλήρωση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων (ΑμεΑ, υπηρεσιών και φορέων Δήμου Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακής Ενότητας Έβρου).
- Πιλοτική έρευνα (10 ΑμεΑ, διαφόρων κατηγοριών αναπηρίας).
- Προγραμματισμός επισκέψεων και συνεντεύξεις.
- Συνάντηση και προκαταρκτική ενημέρωση Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου, Δήμου Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακής Ενότητας Έβρου. Οι εκπρόσωποι των φορέων ενημερώθηκαν για τους στόχους και τις προσδοκίες της έρευνας, συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την προσβασιμότητα σε υποδομές, αγαθά και υπηρεσίες και δόθηκαν διευκρινήσεις για την ορθή χρήση των ερωτηματολογίων (τεχνικές οδηγίες, διαδικασία παραλαβής, συμπλήρωσης και αποστολής, κτλ).

Η συμπλήρωση του μεγαλύτερου μέρους των ερωτηματολογίων έγινε με την παρουσία του Προέδρου και του Γενικού Γραμματέα του τοπικού Σωματίου ΑμεΑ. Υπήρξε παρακολούθηση και βοήθεια, όπου χρειαζόνταν, για την ορθή χρήση και συμπλήρωση των ερωτηματολογίων (π.χ. σε άτομα με μειωμένη όραση).

Αναφορικά με τις ενέργειες μετά την έρευνα (ανάλυση, συμπεράσματα) ακολουθήθηκαν τα παρακάτω στάδια αναφορικά με τα δεδομένα που προέκυψαν:

- Ηλεκτρονική καταχώριση.
- Ποιοτική και ποσοτική ανάλυση με την ανάπτυξη ηλεκτρονικών εργαλείων.
- Στατιστική ανάλυση & εργαλεία. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έγινε με την χρήση του στατιστικού πακέτου "Statistical Package for the Social Sciences" (SPSS), version 19.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA). Όλες οι μεταβλητές της μελέτης ήταν ποιοτικές και εκφράστηκαν ως απόλυτες και σχετικές συχνότητες (%). Για την αξιολόγηση της συσχέτισης των χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων (φύλο, ηλικία, είδος αναπηρίας) με τις εξαρτημένες μεταβλητές της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος χ^2 . Όλοι οι στατιστικοί έλεγχοι ήταν δίπλευροι και τα αποτελέσματα θεωρήθηκαν ως στατιστικώς σημαντικά για τιμές $p \leq 0,05$.

Αναφορικά με την αποτίμηση του ερευνητικού έργου, εκτιμάται ότι η μελέτη ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Σημαντικοί παράγοντες για αυτό υπήρξαν:

- Η κατάλληλη προετοιμασία (μελέτη ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας, συνεργασία με κοινωνικούς επιστήμονες, στατιστικούς κ.ά.).
- Η θετική υποδοχή της έρευνας από τις υπηρεσίες και τα στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, απόδειξη του υψηλού βαθμού κοινωνικής ευθύνης και ευαισθητοποίησης των στελεχών του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου.
- Η άριστη συνεργασία και συνδρομή του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιακών φορέων και του αναπηρικού κινήματος στην περιοχή, εκτιμάται ότι ο Δήμος Αλεξανδρούπολης και η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου, υπό προϋποθέσεις, θα μπορούσαν να επιδιώξουν και να στοχεύσουν στις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προσαρμογές στις ηλεκτρονικές τους υπηρεσίες, ώστε στο μέλλον η Αλεξανδρούπολη να είναι από τις πλέον προσβάσιμες πόλεις, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

3.2 Αποτελέσματα

Η μελέτη αυτή απευθύνθηκε συνολικά σε 100 ενήλικα ΑμεΑ που κατοικούν στον Δήμο Αλεξανδρούπολης και πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο 2022 έως τον Αύγουστο 2022 (διάστημα 6 μηνών). Η ανταπόκριση και ο ικανοποιητικός αριθμός συμμετοχής στη μελέτη ατόμων με διάφορες μορφές αναπηρίας, οι συνεντεύξεις με τους φορείς του τοπικού αναπηρικού κινήματος και με υπηρεσιακούς παράγοντες των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου), προσδίδουν ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον στη μελέτη και τα ευρήματά της. Οι θέσεις και απόψεις των ΑμεΑ που έχουν καταγραφεί δεν μπορούν να γενικευτούν και να χαρακτηρίσουν το σύνολο των ατόμων με αναπηρία στον Δήμο Αλεξανδρούπολης. Αντικατοπτρίζουν θέσεις και αντιλήψεις των ερωτηθέντων, αναφορικά με την αξιολόγηση των υφιστάμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης και των εμποδίων/φραγμών που αντιμετωπίζουν στο επίπεδο αυτό και φωτίζουν κάποιες πτυχές του ζητήματος που ερευνάται.

3.2.1 Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων Ατόμων με Αναπηρία

Το κοινωνικό και δημογραφικό προφίλ του δείγματος αναφορικά με το Φύλο, την Ηλικία και την Οικογενειακή κατάσταση αποτυπώνονται στα σχήματα **3.1, 3.2, 3.3 (Πίνακας 3.1)**, η κατηγορία Αναπηρίας στο σχήμα **3.4 (Πίνακας 3.2)**, η επαγγελματική, οικονομική κατάσταση και ο τόπος κατοικίας στον **Πίνακα 3.3**. Σύμφωνα με την Τριδύμα (2007), οι στάσεις και οι αντιλήψεις των ΑμεΑ καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από κοινωνικούς και δημογραφικούς παράγοντες, όπως το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσης, κτλ.

Πίνακας 3.1 Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (I)

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Φύλο		
Ανδρες	46	46,0
Γυναίκες	54	54,0
Είδος αναπηρίας		
Κινητική αναπηρία	28	28,0
Αισθητηριακή αναπηρία	12	12,0
Νοητική αναπηρία	48	48,0
Χρόνια αναπηρία που περιορίζει το επίπεδο προσαρμοστικότητας του ατόμου	12	12,0
Πολλαπλή αναπηρία	0	0,0
Ηλικία		
18 – 24 ετών	31	31,0
25 – 34 ετών	23	23,0
35 – 44 ετών	11	11,0
45 – 60 ετών	27	27,0
>60 ετών	8	8,0

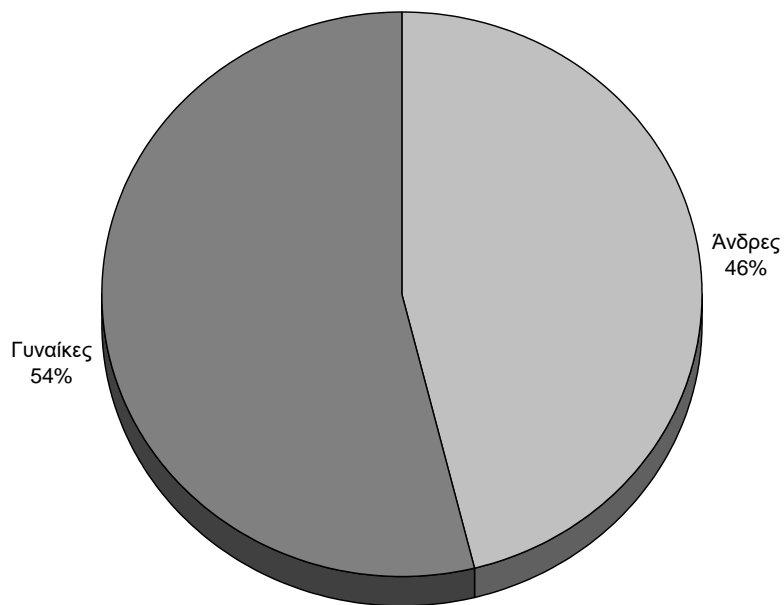
Πίνακας 3.2 Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (II)

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Εκπαίδευση		
Απόφοιτος /η Α/θμιας	14	14,0
Απόφοιτος/η Λυκείου	58	58,0
Απόφοιτος/η ΑΕΙ/ ΤΕΙ	26	26,0
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου		
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου		
Χωρίς εκπαίδευση	2	2,0
Οικογενειακή Κατάσταση		
Έγγαμος/η	56	56,0
Άγαμος/η	44	44,0
Αριθμός παιδιών		
Κανένα	23	23,0
1 παιδί	27	27,0
2 παιδιά	24	24,0
3 παιδιά	23	23,0
>3παιδιά	3	3,0

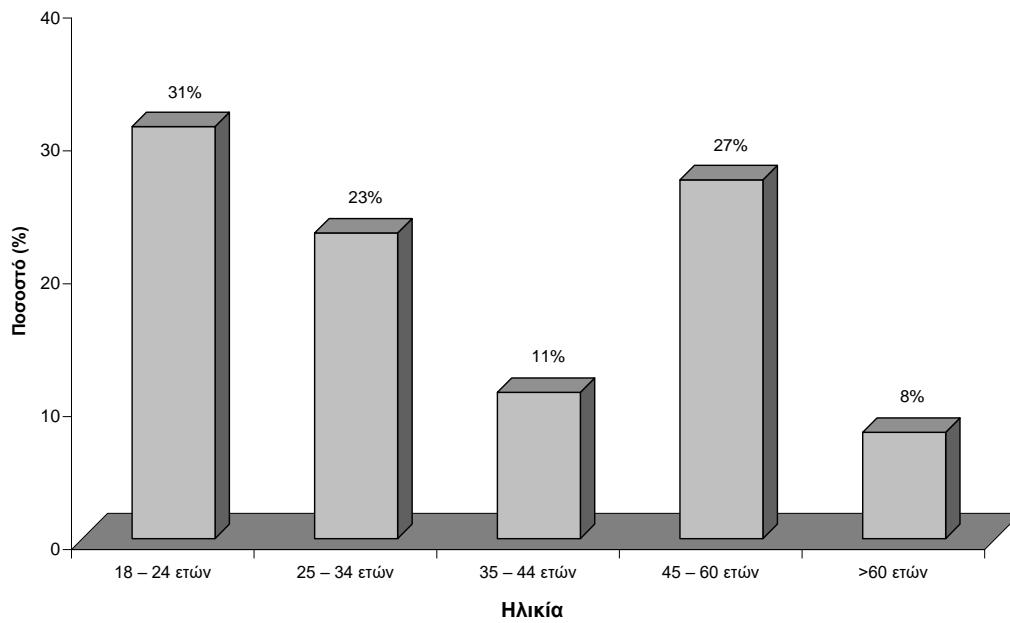
Πίνακας 3.3 Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων και φορέων ατόμων με Αναπηρία που συμμετείχαν στην έρευνα (III)

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Επάγγελμα		
Εργαζόμενος/η ιδιωτικού τομέα	18	18,0
Εργαζόμενος/η δημοσίου τομέα	19	19,0
Ελεύθερος/η επαγγελματίας	0	0,0
Μαθητής/τρια, Φοιτητής/τρια, Σπουδαστής/στρια	7	7,0
Άνεργος /η	30	30,0
Συνταξιούχος	26	26,0
Προϋπηρεσία (σε έτη)		
0 – 10 έτη	47	47,0
11 – 20 έτη	18	18,0
21 – 30 έτη	19	19,0
>30 έτη	16	16,0
Ετήσιο Εισόδημα σε Ευρώ (χιλιάδες)		
0 – 10	51	51,0
11 – 20	33	33,0

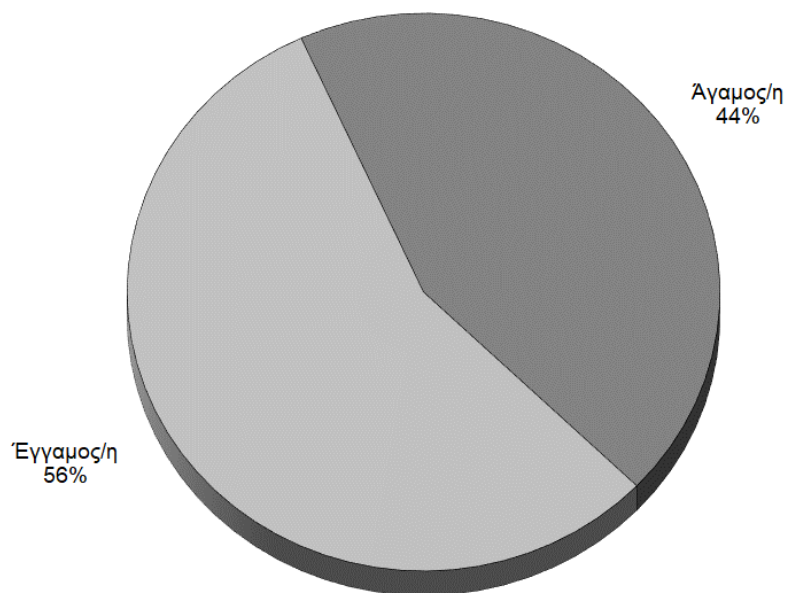
21 – 30	16	16,0
>30		
Κατοικία		
Αστική ζώνη Αλεξανδρούπολης	67	67,0
Προάστιο Αλεξανδρούπολης	19	19,0
Τραϊανούπολη	5	5,0
Φέρες	5	5,0
Εκτός Αλεξανδρούπολης	4	4,0

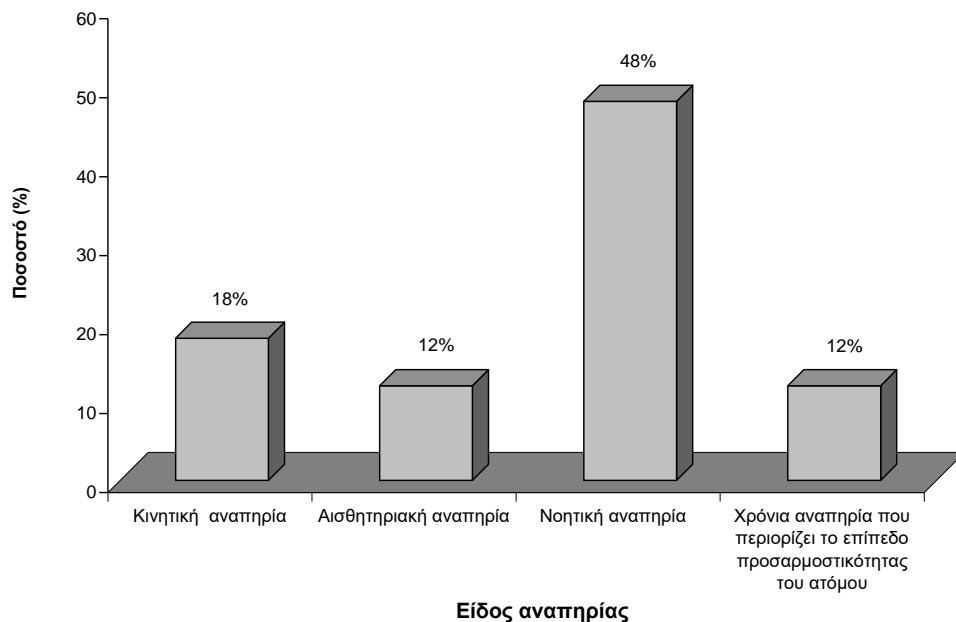
Σχήμα 3.1 Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με το φύλο.

Σχήμα 3.2 Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με την ηλικία.

Σχήμα 3.3 Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση.

Σχήμα 3.4 Κατανομή των συμμετεχόντων σε σχέση με το είδος αναπηρίας

3.2.2 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών

Η πρόσβαση των ΑμεΑ στις ΤΠΕ αποτελεί βασικό δικαίωμα που διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή. Η ενότητα αυτή του ερωτηματολογίου αξιολογεί τη δυνατότητα πρόσβασης καθώς και το επίπεδο γνώσης και χρήσης των ΑμεΑ στις ΤΠΕ, σύμφωνα δε με τον **Πίνακα 3.4** (επί του δείγματος), καταγράφηκαν τα παρακάτω:

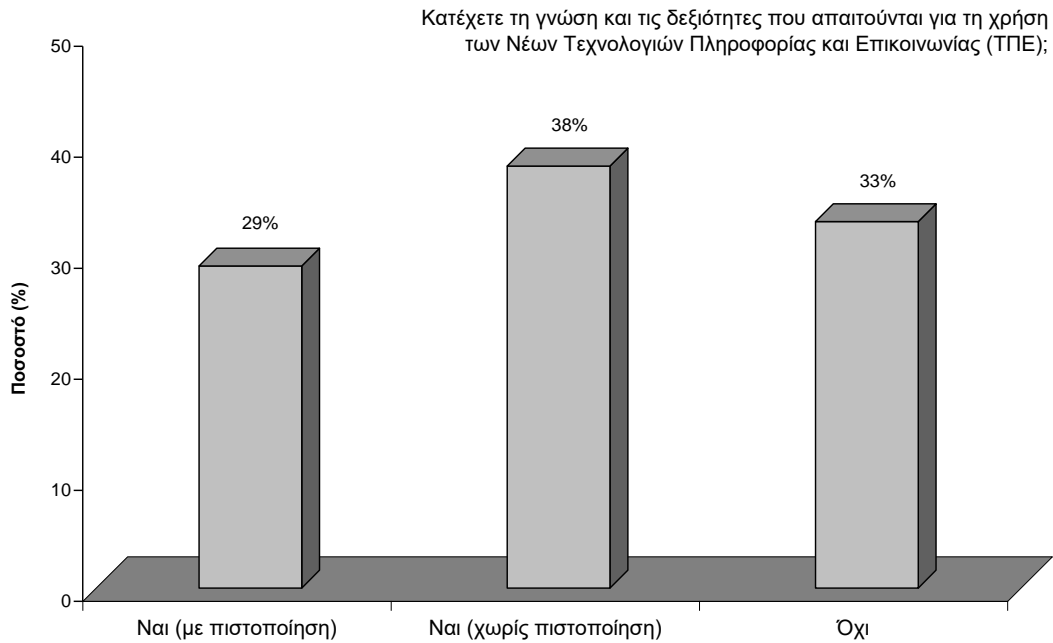
- **67%** δήλωσε ότι κατέχει την απαραίτητη γνώση και τις δεξιότητες στις ΤΠΕ, σε αντίθεση το **33 %** δήλωσε ότι δεν τις κατέχει.

- **86%** δήλωσε ότι έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι και **14%** δήλωσε ότι δεν έχει.
- **21%** δήλωσε ότι χρησιμοποιεί μια φορά την ημέρα τον υπολογιστή, **9%** μια φορά τη βδομάδα, **23%** μια φορά το μήνα, **15%** μια φορά το χρόνο και **32%** δεν χρησιμοποιεί καθόλου υπολογιστή.

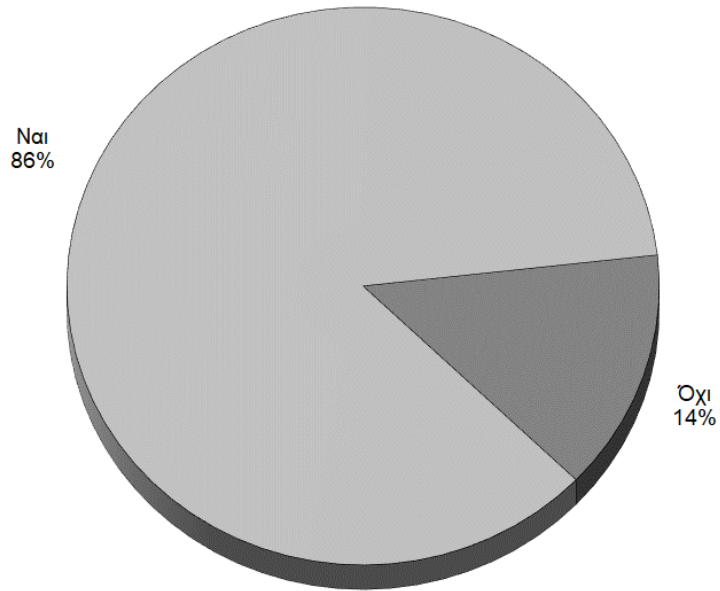
Τα παραπάνω ευρήματα κατέδειξαν ότι στην πλειονότητά τους τα ΑμεΑ έχουν δυνατότητα της πρόσβασης και της γνώσης που απαιτείται στις ΤΠΕ, παρά ταύτα ένα χαμηλό ποσοστό εξ αυτών τις χρησιμοποιεί σε καθημερινή βάση. Σε σχέση με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα των ΑμεΑ στους ΟΤΑ, αν και έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές πρωτοβουλίες τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, επιβάλλεται να ενδυναμωθούν ακόμη περισσότερο οι προσπάθειες (εκπαιδευτικά και οικονομικά μέτρα, πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, κτλ). Από τις συνεντεύξεις που είχαμε με τον Πρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου, προέκυψε ότι οι μεγαλύτερες δυσκολίες για την ηλεκτρονική ενσωμάτωση των ΑμεΑ αφορούν στο κόστος και την έλλειψη ή την περιορισμένη πρόσβαση στις υποδομές ΤΠΕ, την έλλειψη βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων και επαρκούς ενημέρωσης για τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που προσφέρουν στα άτομα με αναπηρία οι νέες ΤΠΕ (Pérez-Escolar & Canet, 2022).

Πίνακας 3.4 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας.

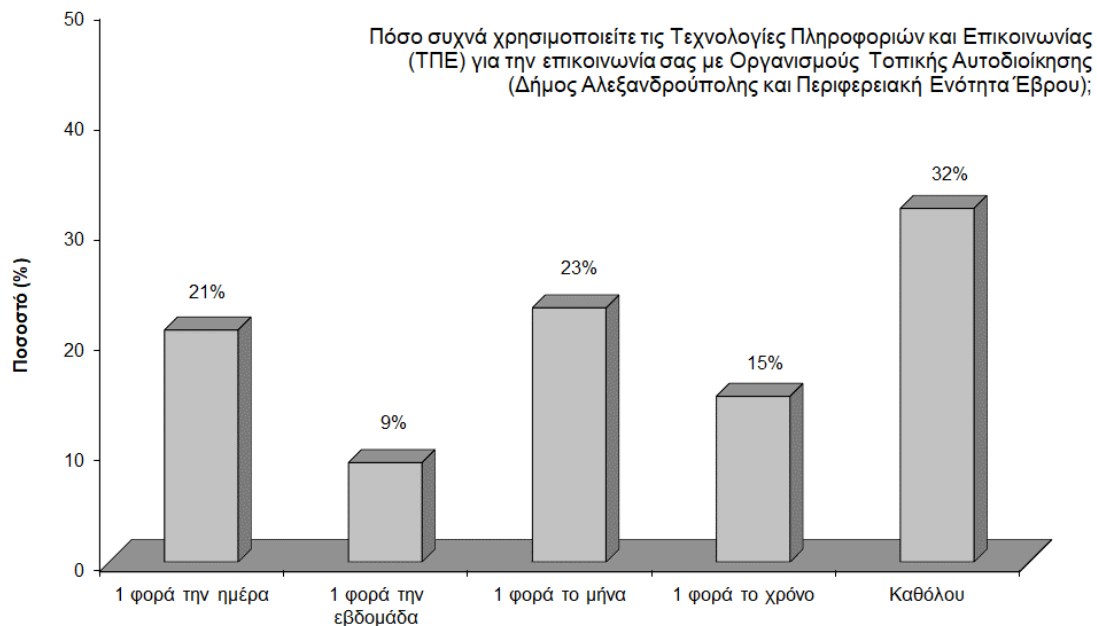
	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);		
Ναι (με πιστοποίηση)	29	29,0
Ναι (χωρίς πιστοποίηση)	38	38,0
Όχι	33	33,0
Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;		
Ναι	86	86,0
Όχι	14	14,0
Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου);		
1 φορά την ημέρα	21	21,0
1 φορά την εβδομάδα	9	9,0
1 φορά το μήνα	23	23,0
1 φορά το χρόνο	15	15,0
Καθόλου	32	32,0

Σχήμα 3.5 Επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

Σχήμα 3.6 Προσβασιμότητα των συμμετεχόντων στο διαδίκτυο από το σπίτι τους.

Σχήμα 3.7 Συχνότητα χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου).

3.2.3 Αξιολόγηση υφιστάμενης Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η ενότητα αυτή του ερωτηματολογίου εξετάζει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των ΑμεΑ, σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης και σύμφωνα με τους Πίνακες 3.5 - 3.8 (επί του δείγματος), καταγράφηκαν τα παρακάτω:

- **35%** δήλωσε ότι είναι ελάχιστα ευχαριστημένο από τις παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.
- **31%** δήλωσε αρκετά ευχαριστημένο από τις παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.
- **34%** δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ ευχαριστημένο από τις παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.
- **43%** δήλωσε ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ανταποκρίνονται ελάχιστα στις ανάγκες του.
- **15%** δήλωσε ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ανταποκρίνονται αρκετά στις ανάγκες του.
- **42%** δήλωσε ότι ούτε λίγο ούτε πολύ οι παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ανταποκρίνονται στις ανάγκες του.
- **87%** δήλωσε ότι η επικοινωνία με τους ιστότοπους των ΟΤΑ αποτελεί μια μέτρια έως και ελάχιστα ευχάριστη εμπειρία.
- **13%** δήλωσε ότι η επικοινωνία με τους ιστότοπους των ΟΤΑ αποτελεί μια ευχάριστη εμπειρία.
- **41,7%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο αναφορικά με την "ειδική" τεχνική /τεχνολογική και διοικητική προσαρμογή υπηρεσιών των ΟΤΑ στις ανάγκες ΑμεΑ.
- **11,4%** δήλωσε πολύ ικανοποιημένο αναφορικά με την "ειδική" τεχνική/τεχνολογική και διοικητική προσαρμογή υπηρεσιών των ΟΤΑ στις ανάγκες ΑμεΑ.
- **46,9%** δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο αναφορικά με την "ειδική" τεχνική/τεχνολογική και διοικητική προσαρμογή υπηρεσιών των ΟΤΑ στις ανάγκες ΑμεΑ.
- **47,3%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένοι από τους ΟΤΑ αναφορικά με την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής ΑμεΑ.
- **13,3%** δήλωσε πολύ ικανοποιημένο από τους ΟΤΑ αναφορικά με την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής ΑμεΑ.

- **35,6%** δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο από τους ΟΤΑ αναφορικά με την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής ΑμεΑ.
- **39,2%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο σε σχέση με το επίπεδο εξυπηρέτησης και ευγένειας του προσωπικού των ΟΤΑ.
- **41,3** δήλωσε πολύ ικανοποιημένο σε σχέση με το επίπεδο εξυπηρέτησης και ευγένειας του προσωπικού των ΟΤΑ.
- **19,6%** δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο σε σχέση με το επίπεδο εξυπηρέτησης και ευγένειας του προσωπικού των ΟΤΑ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ένα υψηλό ποσοστό αρνητικών απαντήσεων αναφορικά με το βαθμό ικανοποίησης των ΑμεΑ, στην επικοινωνία τους με υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Για την πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δεν υπάρχει σε ικανοποιητικό βαθμό «ειδική» προσαρμογή των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, πρόβλεψη υπηρεσιών υποδοχής και προσαρμογή των διοικητικών ανακοινώσεων, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται πλήρως σε όλο το φάσμα και τις μορφές αναπηρίας. Η διασφάλιση της ενταξιακής προοπτικής των ΑμεΑ, βασίζεται στην τήρηση της Αρχής της Καθολικής Πρόσβασης και προϋποθέτει από πλευράς ΟΤΑ τη διάθεση οικονομικών πόρων, ανθρώπινου δυναμικού και την ύπαρξη κατάλληλου μηχανισμού (οργάνωσης, σχεδιασμού και αξιολόγησης) που θα διασφαλίζει την πολιτική των ίσων ευκαιριών στην πράξη (Στεφανίδης, 2004 & Μπασδέκης, 2013). Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Τοπικού Αναπηρικού Συλλόγου, ακόμη και οι όποιες προσαρμογές και βελτιώσεις προσβασιμότητας ιστού στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης δεν είναι σε γνώση των ατόμων με αναπηρία και ως εκ τούτου απαιτείται συνεχής και επαρκής ενημέρωση.

Πίνακας 3.5 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας είναι προσβάσιμες;"

Ερωτ. 14	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας είναι προσβάσιμες;		
Πάρα πολύ λίγο	19	19,0
Πολύ λίγο	16	16,0
Ούτε λίγο ούτε πολύ	34	34,0
Πολύ	25	25,0
Πάρα πολύ	6	6,0

Πίνακας 3.6 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) ανταποκρίνονται στις ανάγκες σας;"

Ερωτ. 15	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) ανταποκρίνονται στις ανάγκες σας;		
Πάρα πολύ λίγο	12	12,0
Πολύ λίγο	31	31,0
Ούτε λίγο ούτε πολύ	42	42,0
Πολύ	9	9,0
Πάρα πολύ	6	6,0

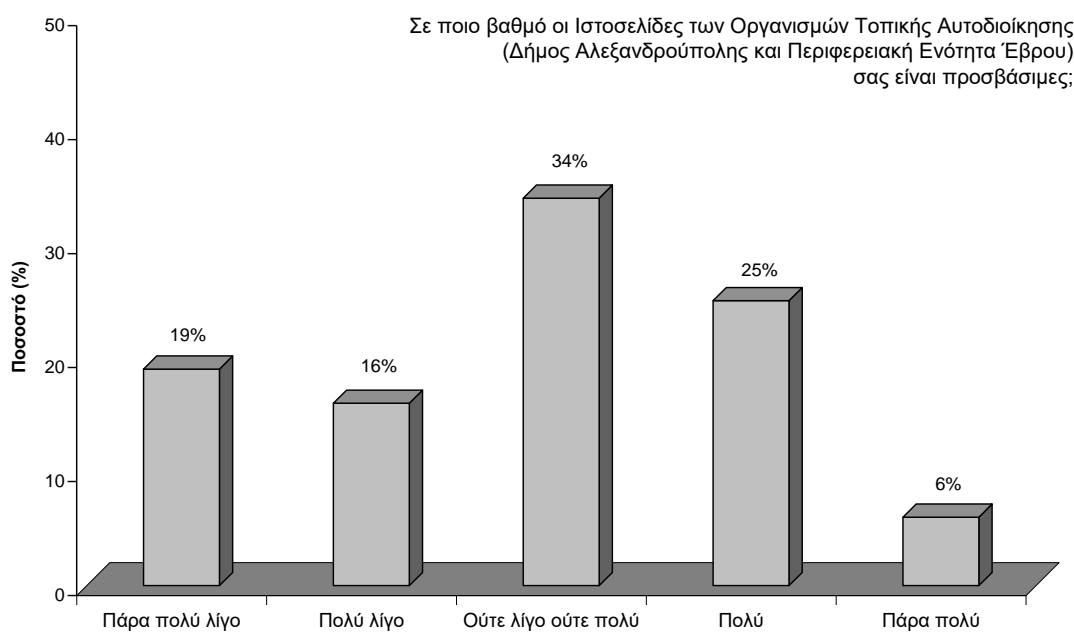
Πίνακας 3.7 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό η χρήση των Ιστοσελίδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) αποτελεί μια ευχάριστη για εσάς εμπειρία;"

Ερωτ. 16	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Σε ποιο βαθμό η χρήση των Ιστοσελίδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) αποτελεί μια ευχάριστη για εσάς εμπειρία;		
Καθόλου ευχάριστη	16	16,0
Λίγο ευχάριστη	21	21
Μέτρια ευχάριστη	50	50,0
Πολύ ευχάριστη	13	13,0
Πάρα πολύ ευχάριστη		

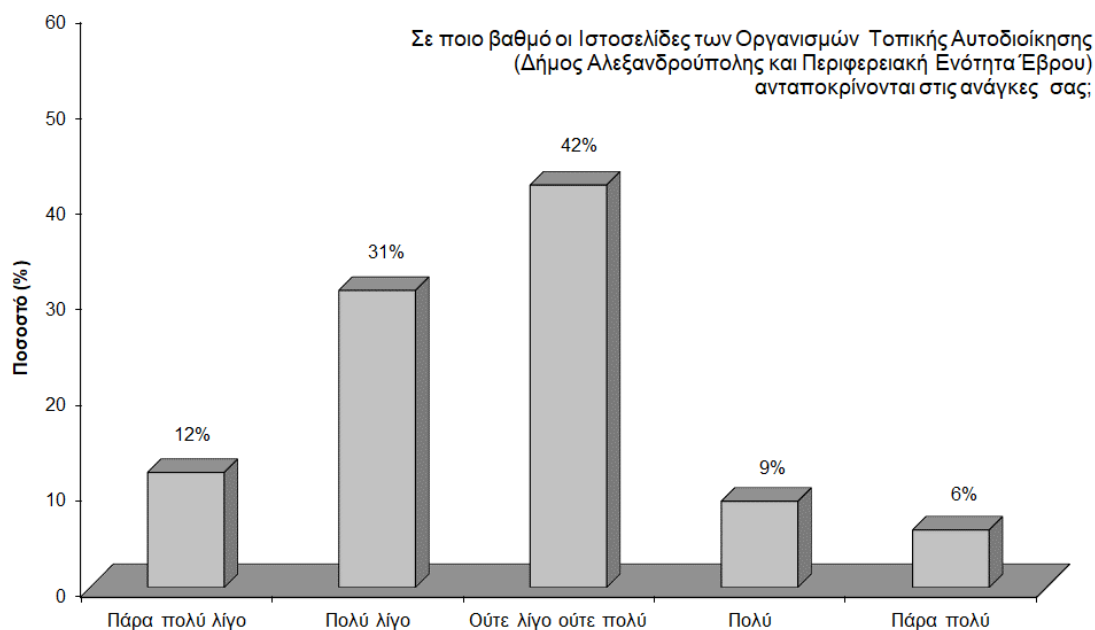
Πίνακας 3.8 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα " Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με ...".

Ερωτ. 17. Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με:	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Τις προσαρμοσμένες υποδομές για ΑΜΕΑ (όπως επαγωγικών βρόχων για άτομα με προβλήματα ακοής, υποδοχή κωφάλαλων με νοηματική γλώσσα).	16 (16,7)	24 (25,0)	45 (46,9)	8 (8,3)	3 (3,1)
Την τεχνική προσαρμογή διοικητικών εγγράφων (παροχή πληροφοριών σε γραφή Braille και ηχητικές μορφές, προβολές με υπότιτλους και παρόμοιες τεχνολογίες).	28 (32,2)	18 (20,7)	28 (32,2)	10 (11,5)	3 (3,4)
Την εκπαίδευση και γνώση προσωπικού στις ιδιαιτερότητες και ανάγκες ΑΜΕΑ.	21 (22,6)	23 (24,7)	18 (19,4)	25 (26,9)	6 (6,5)
Την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής (π.χ. διερμηνείς για κωφούς).	31 (34,4)	15 (16,7)	32 (35,6)	8 (8,9)	4 (4,4)
Την εξυπηρέτηση, ευγένεια, συμπεριφορά.	18 (19,6)	18 (19,6)	18 (19,6)	29 (31,5)	9 (9,8)

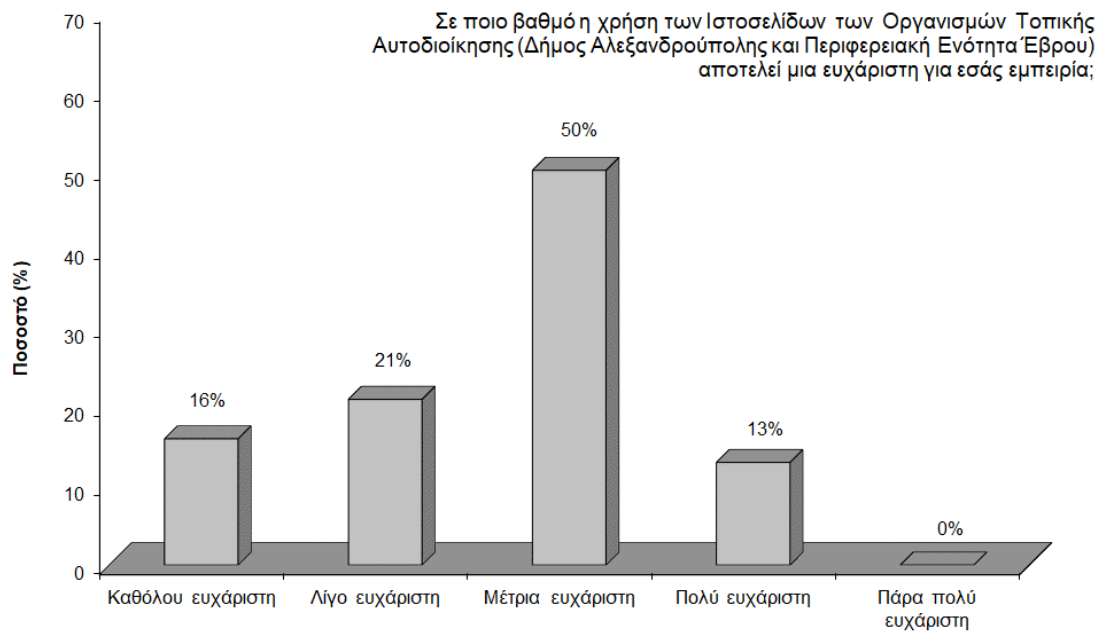
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

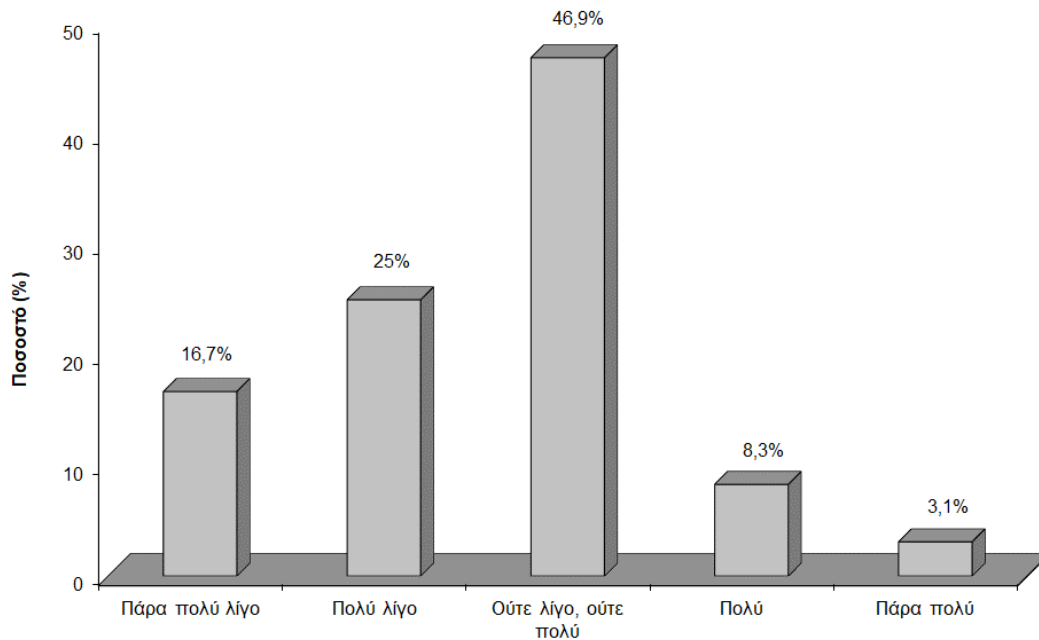
Σχήμα 3.8 Προσβασιμότητα Ιστοσελίδων των ΟΤΑ (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου).

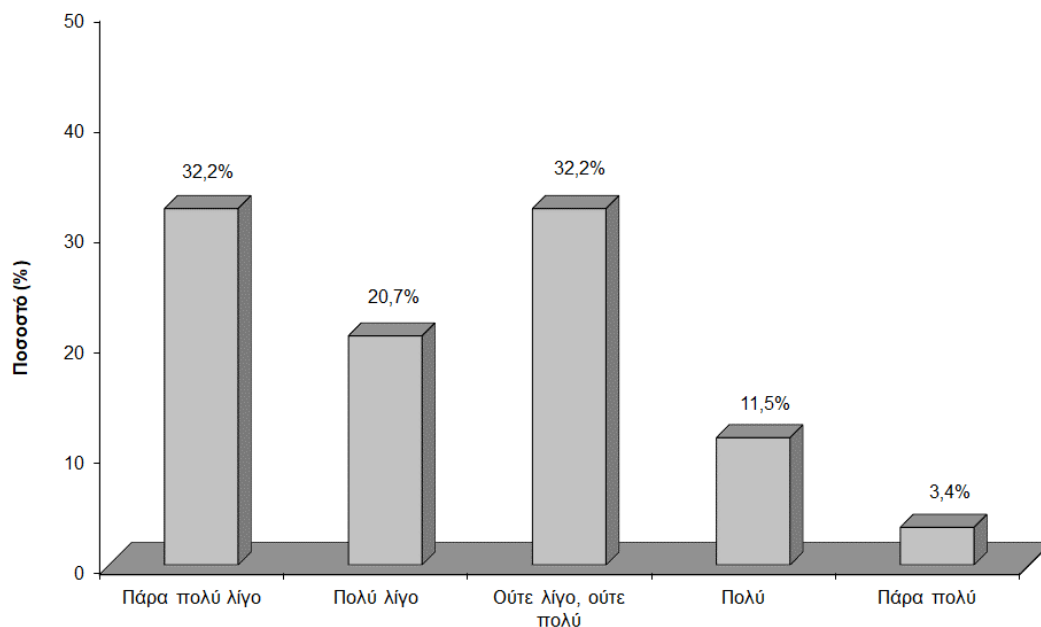
Σχήμα 3.9 Ανταπόκριση των ιστοσελίδων των ΟΤΑ στις ανάγκες των ερωτηθέντων.

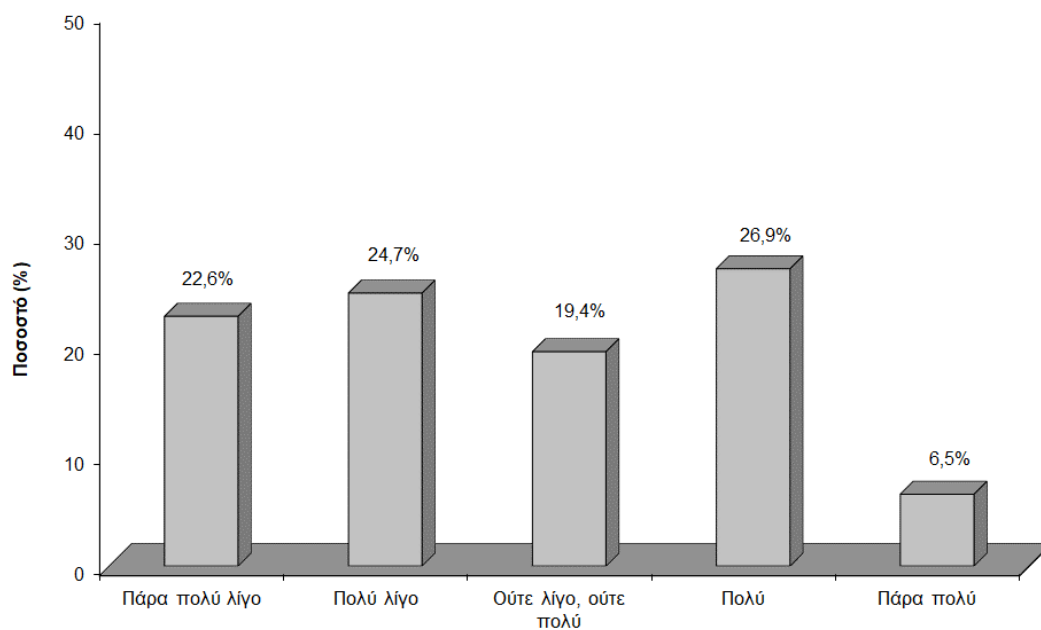
Σχήμα 3.10 Βαθμός ευχαρίστησης των ερωτηθέντων από την χρήση των ιστοσελίδων των ΟΤΑ.

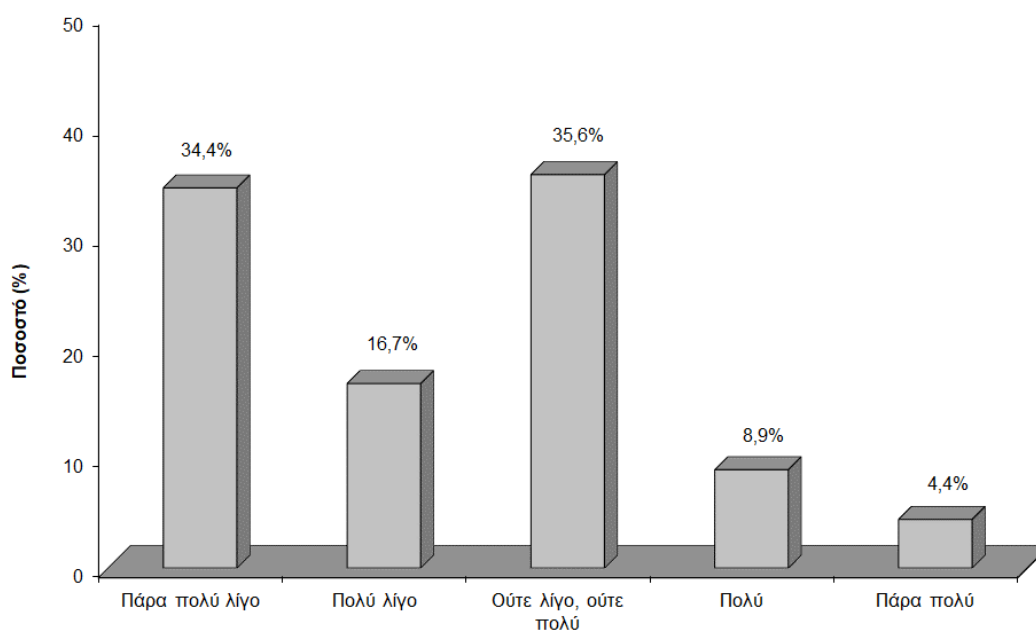
Σχήμα 3.11 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με τις προσαρμοσμένες υποδομές για ΑΜΕΑ (όπως επαγωγικών βρόχων για άτομα με προβλήματα ακοής, υποδοχή κωφάλαλων με νοηματική γλώσσα);

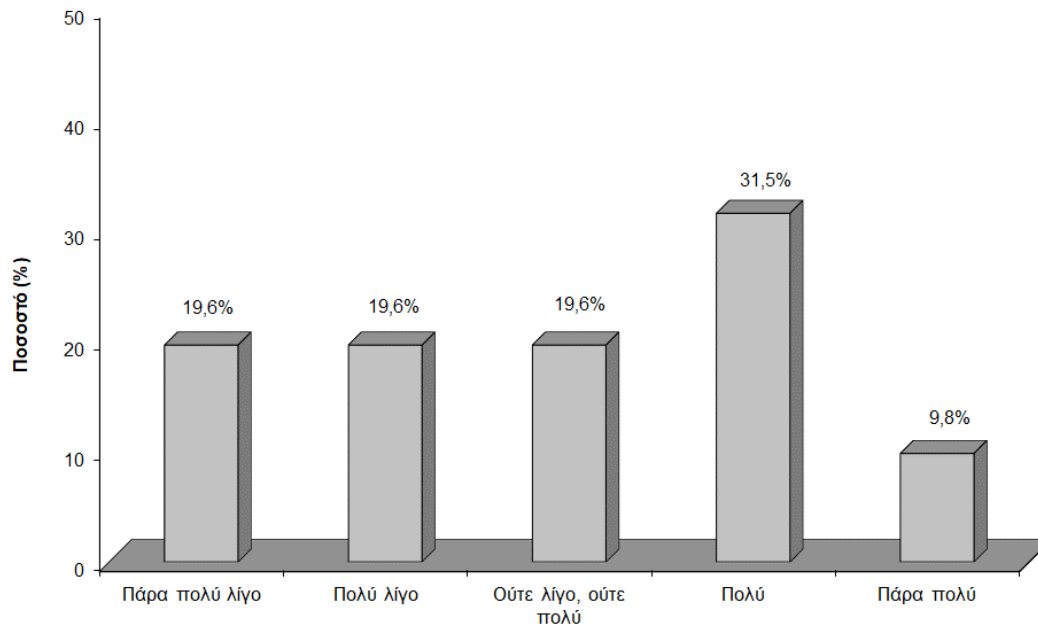
Σχήμα 3.12 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την τεχνική προσαρμογή διοικητικών εγγράφων (παροχή πληροφοριών σε γραφή Braille και ηχητικές μορφές, προβολές με υπότιτλους και παρόμοιες τεχνολογίες);

Σχήμα 3.13. Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την εκπαίδευση και γνώση προσωπικού στις ιδιαιτερότητες και ανάγκες ΑμεΑ;

Σχήμα 3.14 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής (π.χ. διερμηνείς για κωφούς);

Σχήμα 3.15 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με την εξυπηρέτηση, ευγένεια, συμπεριφορά;

3.2.4 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας. Κίνητρα και πολιτικές

Η θεσμική διασφάλιση της κοινωνικής ένταξης των ΑμεΑ προϋποθέτει θεσμικά μέτρα και πρωτοβουλίες που θα εγγυώνται ότι η πολιτική των ίσων ευκαιριών τηρείται στην πράξη. Στην ενότητα αυτή του ερωτηματολογίου αξιολογούνται συγκεκριμένα κίνητρα υποστήριξης (οικονομικά, εκπαιδευτικά και τεχνολογικά), καθώς και οι πολιτικές ενθάρρυνσης και ευαισθητοποίησης. Σύμφωνα με τους Πίνακες 3.9 - 3.11 (επί του δείγματος), καταγράφηκαν τα παρακάτω:

- **55,9 %** δήλωσαν ότι τους παρέχονται πολύ λίγα έως και ελάχιστα εκπαιδευτικά και τεχνολογικής υποστήριξης κίνητρα.
- **8,6 %** δήλωσαν ότι τους παρέχονται πολλά/πάρα πολλά εκπαιδευτικά και τεχνολογικής υποστήριξης κίνητρα.
- **35,5%** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ούτε λίγο ούτε πολύ εκπαιδευτικά και τεχνολογικής υποστήριξης κίνητρα.
- **59,5%** δήλωσε ότι σε πολύ μικρό βαθμό η τεχνολογική υποδομή υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης είναι προσαρμοσμένη στις επιμέρους ανάγκες και απαιτήσεις ΑμεΑ.
- **10,7%** δήλωσε ότι σε μεγάλο βαθμό η τεχνολογική υποδομή υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης είναι προσαρμοσμένη στις επιμέρους ανάγκες και απαιτήσεις ΑμεΑ.
- **29,8%** δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ υπάρχει η ανάλογη προσαρμογή στις επιμέρους ανάγκες και απαιτήσεις ΑμεΑ.
- **57,3%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστη πρόσβαση στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό υποστήριξης.
- **11,4%** δήλωσε ότι σε μεγάλο βαθμό έχει πρόσβαση στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό υποστήριξης.
- **31,3%** δήλωσε ότι ούτε λίγο ούτε πολύ έχει πρόσβαση στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό υποστήριξης.
- **59,2%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστη οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού υποστήριξης.
- **10,9%** δήλωσε ότι έχει σε μεγάλο βαθμό οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού υποστήριξης.
- **31,3%** δήλωσε ότι έχει ούτε λίγο ούτε πολύ οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού υποστήριξης.
- Σε σχέση με θεσμικές πρωτοβουλίες και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση Ατόμων με Αναπηρία στις ΤΠΕ, **52,%** δήλωσε ότι είναι ελάχιστα

ικανοποιημένο, **11,2%** πολύ ικανοποιημένο και **36,7%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο.

- Αξιολογώντας πολιτικές με στόχο την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, **46,8%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο, **26,1%** πολύ ικανοποιημένο και **27,1%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο.

Τα χαμηλά ποσοστά ικανοποίησης σε σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης και της παροχής εκπαιδευτικών, τεχνολογικών και οικονομικών κινήτρων, πρέπει να μας προβληματίσουν και παράλληλα να μας αφυπνίσουν. Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία της μελέτης, ένα ποσοστό **30%** των ερωτηθέντων δήλωσαν άνεργοι και σε συνδυασμό με ένα ποσοστό **7%** που δήλωσαν μαθητές/φοιτητές προκύπτει ένα ποσοστό **37%** που πλήττεται οικονομικά ή είναι εξαρτώμενο. Η κατάσταση αυτή εκ των πραγμάτων δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό την αγορά επαρκούς τεχνολογικού εξοπλισμού και την αξιοποίηση των ΤΠΕ στις ανάγκες των ΑμεΑ, διευρύνοντας το ψηφιακό χάσμα (Kamberidou & Pascall, 2020). Για την ενταξιακή πορεία των ΑμεΑ απαιτείται να κατανοηθεί πλήρως ότι τα άτομα αυτά μπορούν να ανταποκριθούν σε μια σειρά από κοινωνικούς ρόλους, δράσεις και πρωτοβουλίες, με την προϋπόθεση ότι το κοινωνικό τους περιβάλλον δεν προβάλλει κριτήρια αποκλεισμού. Στην περιοχή μας, όπως δηλώνει ο πρόεδρος του τοπικού συλλόγου ΑμεΑ, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει θετικά βήματα για την ευαισθητοποίηση και το σεβασμό της διαφορετικότητας, παρά ταύτα, όπως αποδεικνύεται και από τις παραπάνω απαντήσεις, απαιτείται μεγαλύτερη και πιο συντονισμένη προσπάθεια.

Πίνακας 3.9 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται: ...".

Ερωτ. 18 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται:					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.)	35 (37,6)	17 (18,3)	33 (35,5)	7 (7,5)	1 (1,1)
Πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία	27 (28,1)	28 (29,2)	30 (31,3)	10 (10,4)	1(1,0)
Προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές σας ανάγκες (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ)	28 (33,3)	22 (26,2)	25 (29,8)	8 (9,5)	1(1,2)
Οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού	33 (35,9)	22 (23,9)	27 (29,3)	9 (9,8)	1(1,1)

*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

Πίνακας 3.10 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ;"

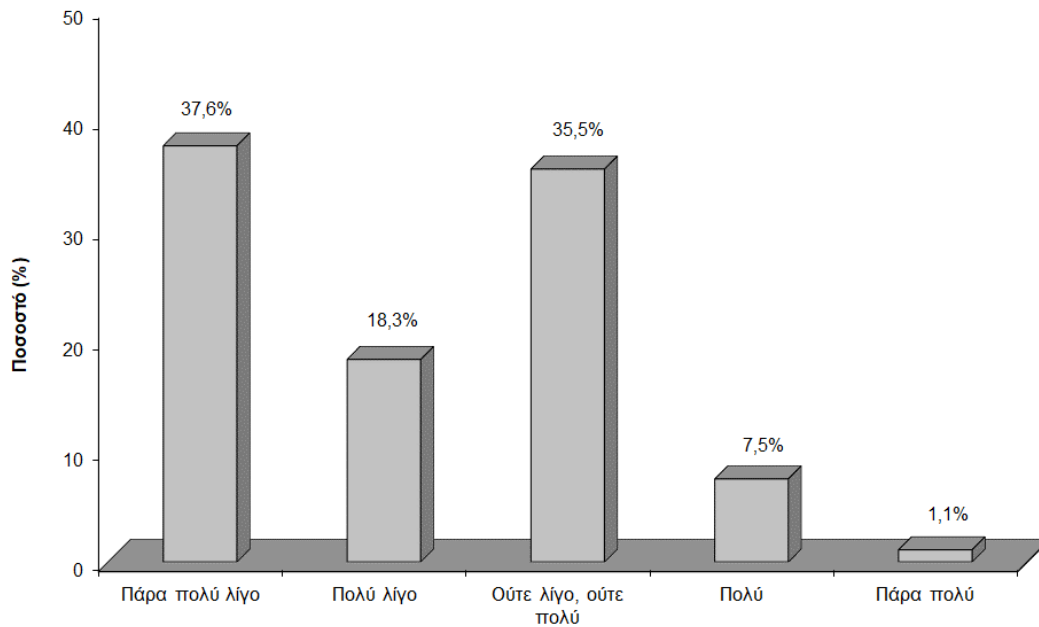
Ερωτ. 19	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ;		
Πάρα πολύ λίγο	28	28,6
Πολύ λίγο	23	23,5
Ούτε λίγο ούτε πολύ	36	36,7

Πολύ	6	6,1
Πάρα πολύ	5	5,1

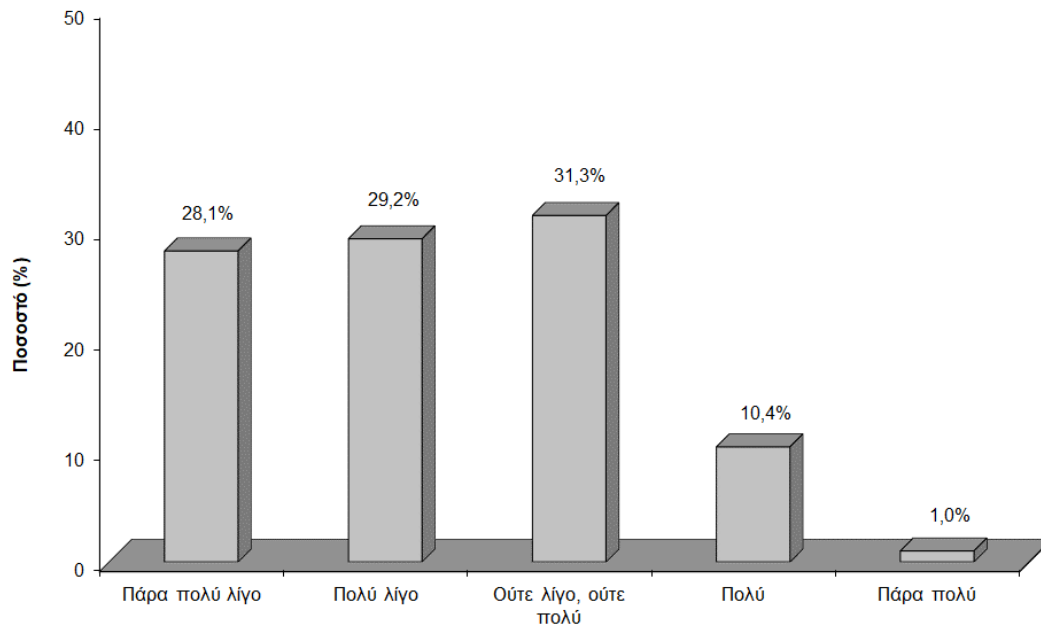
Πίνακας 3.11. Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με ...".

Ερωτ. 20 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με :					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ.	18 (18,6)	24 (24,7)	42 (43,3)	11 (11,3)	2 (2,1)
Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ.	19 (20,2)	22 (23,4)	35 (37,2)	13 (13,8)	5 (5,3)
Την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας.	20 (20,8)	25 (26,0)	26 (27,1)	18 (18,8)	7 (7,3)

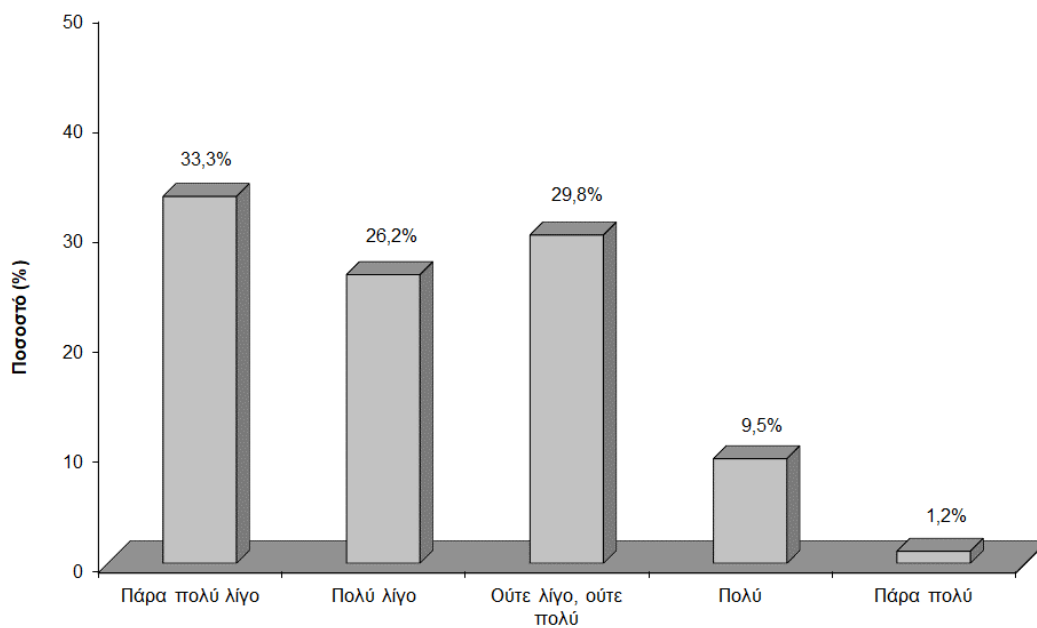
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

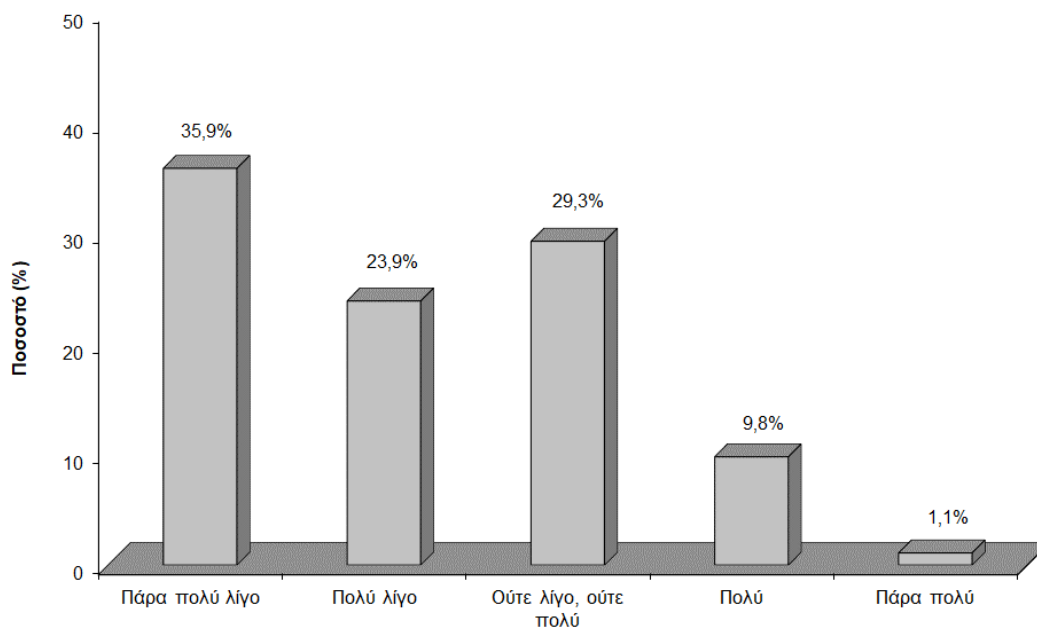
Σχήμα 3.16 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.);

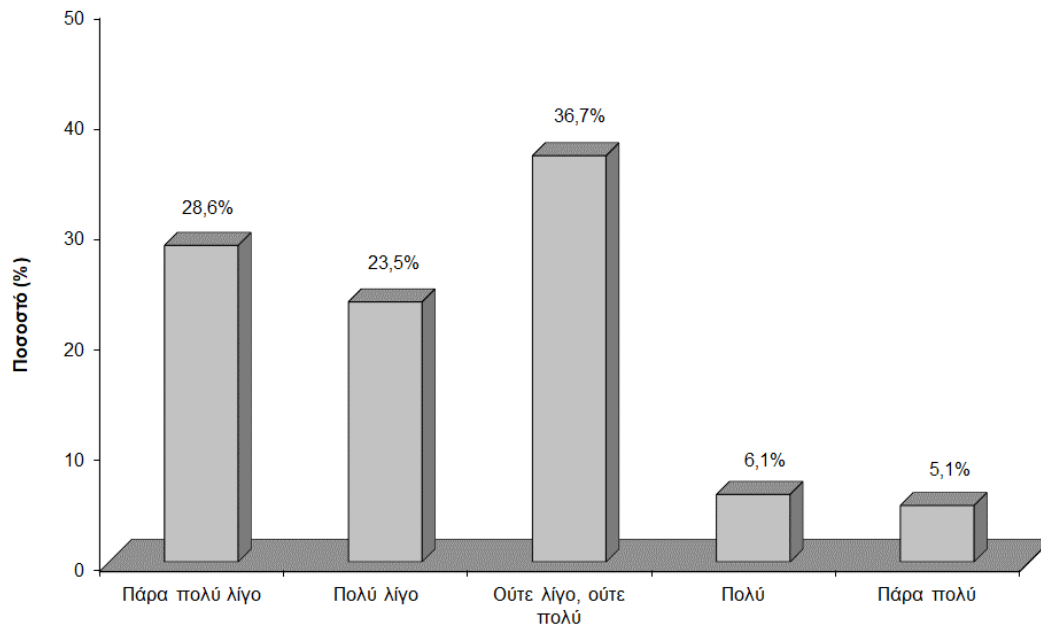
Σχήμα 3.17 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία;

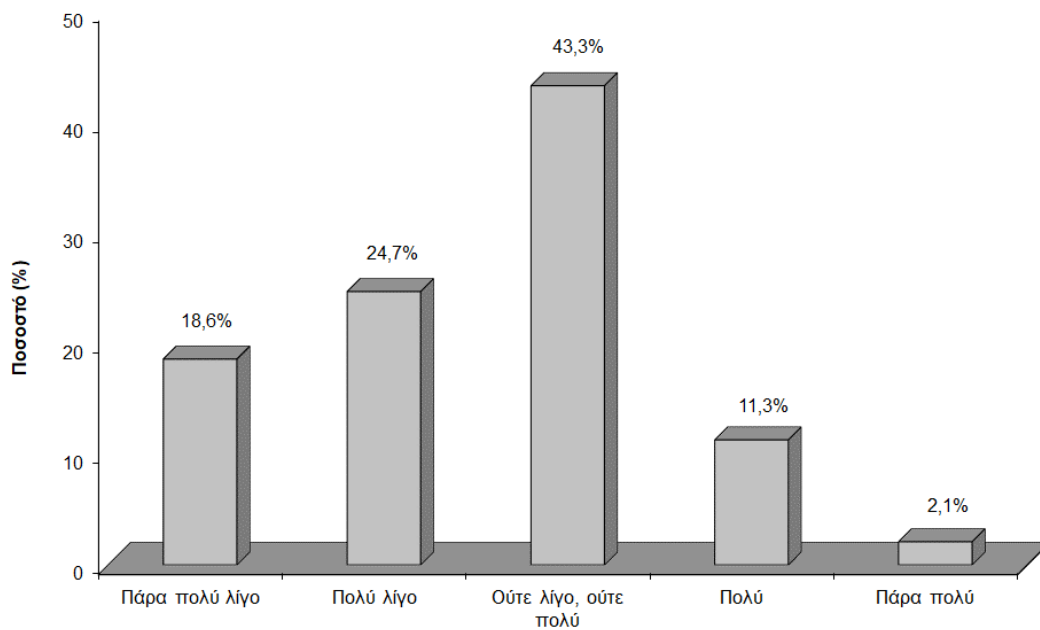
Σχήμα 3.18 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές σας ανάγκες (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ);

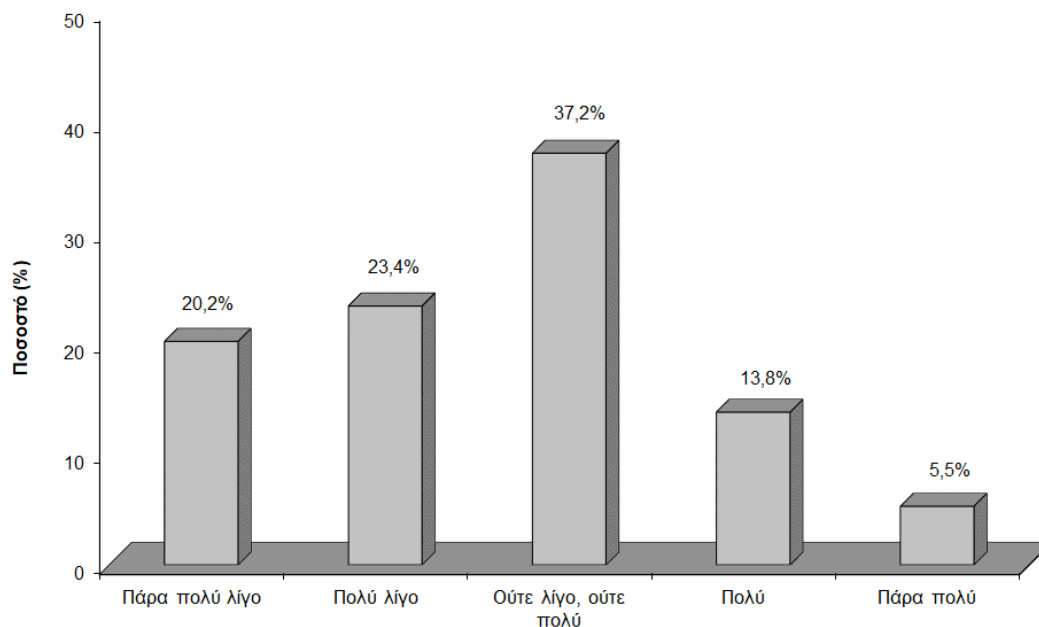
Σχήμα 3.19 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχεται οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού;

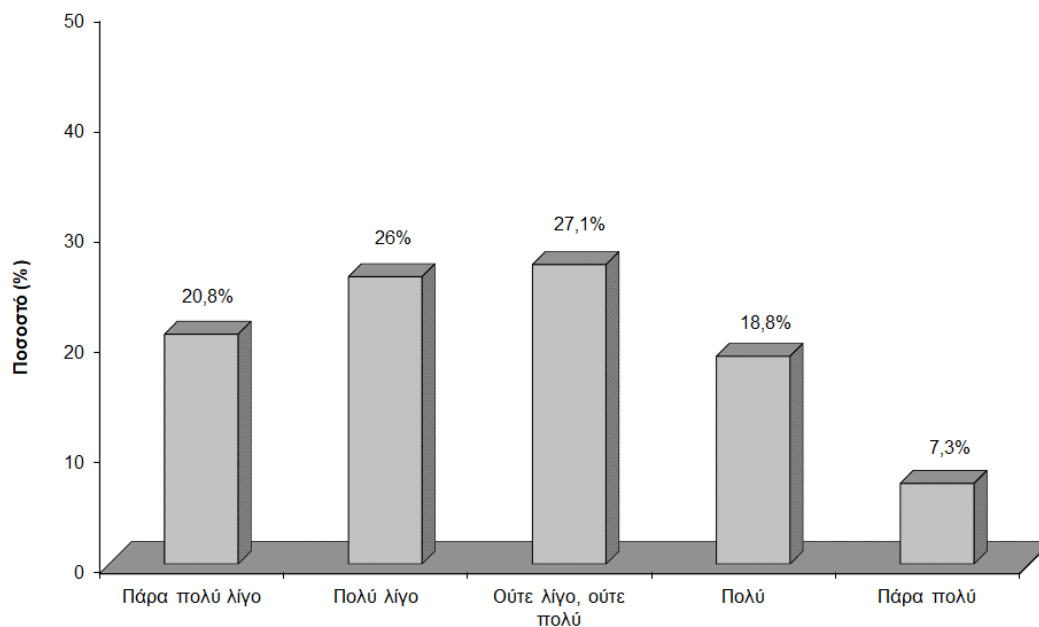
Σχήμα 3.20 Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Σχήμα 3.21 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ;

Σχήμα 3.22 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ;

Σχήμα 3.23 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας;

3.2.5 Θεσμική κατοχύρωση της συμμετοχής Ατόμων με Αναπηρία στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

Σχετικά με την διασφάλιση της συμμετοχής ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και την θεσμική κατοχύρωση, σύμφωνα με τον **πίνακα 3.12** (επί του δείγματος), προκύπτουν τα παρακάτω:

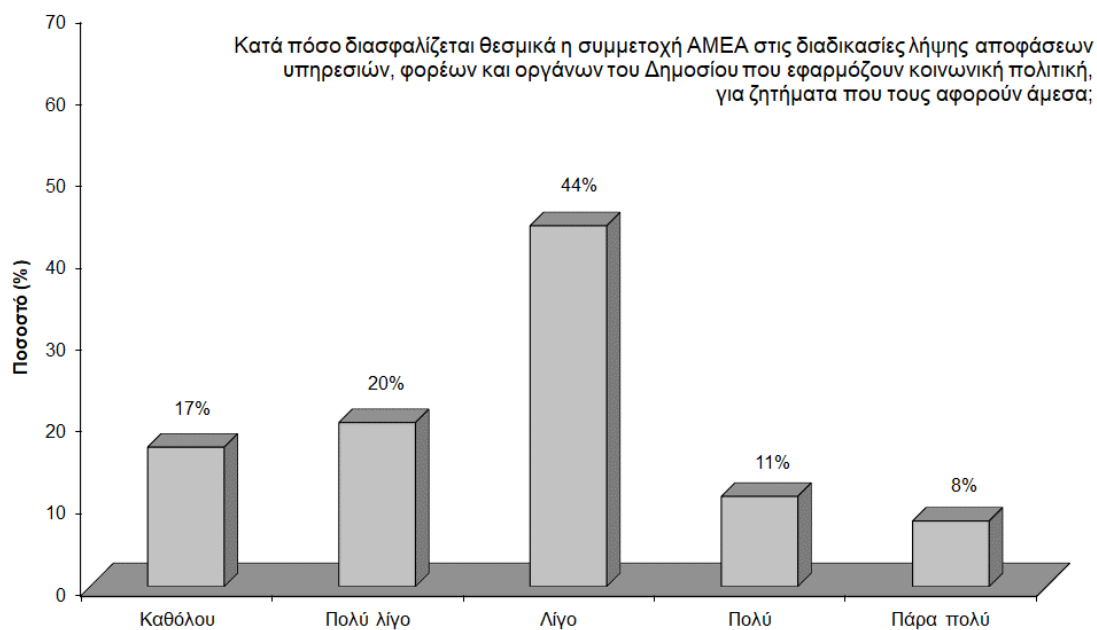
- **81%** δήλωσε ότι ελάχιστα διασφαλίζεται η συμμετοχή των ΑμεΑ στις διαδικασίες αυτές.
- **19%** δήλωσε ότι σε μεγάλο βαθμό διασφαλίζεται η συμμετοχή των ΑμεΑ στις διαδικασίες αυτές.

Από τα παραπάνω προκύπτει ένα χαμηλό ποσοστό θετικών απαντήσεων σε σχέση με τη συμμετοχή των ΑμεΑ, στις διαδικασίες της διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων. Στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, παρά τις προσπάθειες που γίνονται για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ΑμεΑ σε θεσμικά όργανα και στις διαδικασίες διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων, όπως ειπώθηκε από τον Πρόεδρο του τοπικού συλλόγου ΑμεΑ και από στελέχη των ΟΤΑ, εντούτοις επιβάλλεται ακόμη περισσότερο ενθάρρυνση και διεύρυνση της συμμετοχής αυτής. Ο ρόλος των ΑμεΑ μπορεί και πρέπει να περιλαμβάνει, τη συμμετοχή στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση μέτρων και πολιτικών που τους αφορούν και την συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης (Τριδής, 2007).

Πίνακας 3.12 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;"

Ερωτ. 23	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
----------	----------------	-------------

Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;		
Καθόλου	17	17,0
Πολύ λίγο	20	20,0
Λίγο	44	44,0
Πολύ	11	11,0
Πάρα πολύ	8	8,0

Σχήμα 3.24 Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;

3.2.6 Αξιολόγηση θεσμικών φορέων στην διασφάλιση Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία

Αναφορικά με την ευθύνη των θεσμικών φορέων για την διασφάλιση της Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας στους ΟΤΑ, σύμφωνα με τον Πίνακα 3.13 (επί του δείγματος), καταγράφηκαν τα παρακάτω:

- **53,5%** δήλωσε ότι τα Υπουργεία/Κεντρική Διοίκηση ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και **46,6%** δήλωσε ότι οι φορείς αυτοί ευθύνονται σε μικρό βαθμό.
- **48%** δήλωσε ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και **52 %** δήλωσε ότι οι ΟΤΑ ευθύνονται σε μικρό βαθμό.
- **36,3%** δήλωσε ότι οι επιστήμονες, κατασκευαστές και σχεδιαστές διαδικτυακών τόπων ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, και **63,6 %** δήλωσε ότι οι επιστήμονες ευθύνονται σε μικρό βαθμό.
- **19%** δήλωσε ότι οι οργανώσεις ΑμεΑ ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής και **81 %** δήλωσε ότι τα ΑμεΑ ευθύνονται σε μικρό βαθμό.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι η ενθάρρυνση των Νέων Τεχνολογιών αποτελεί ουσιαστική ενταξιακή πρωτοβουλία (ικανοποίηση αναγκών ΑμεΑ, αντιμετώπιση ψηφιακού χάσματος) και θα πρέπει να εντατικοποιηθεί πρωτίστως από την πολιτεία και την κεντρική διοίκηση. Η ενταξιακή προοπτική των ΑμεΑ διασφαλίζεται και κατοχυρώνεται θεσμικά από

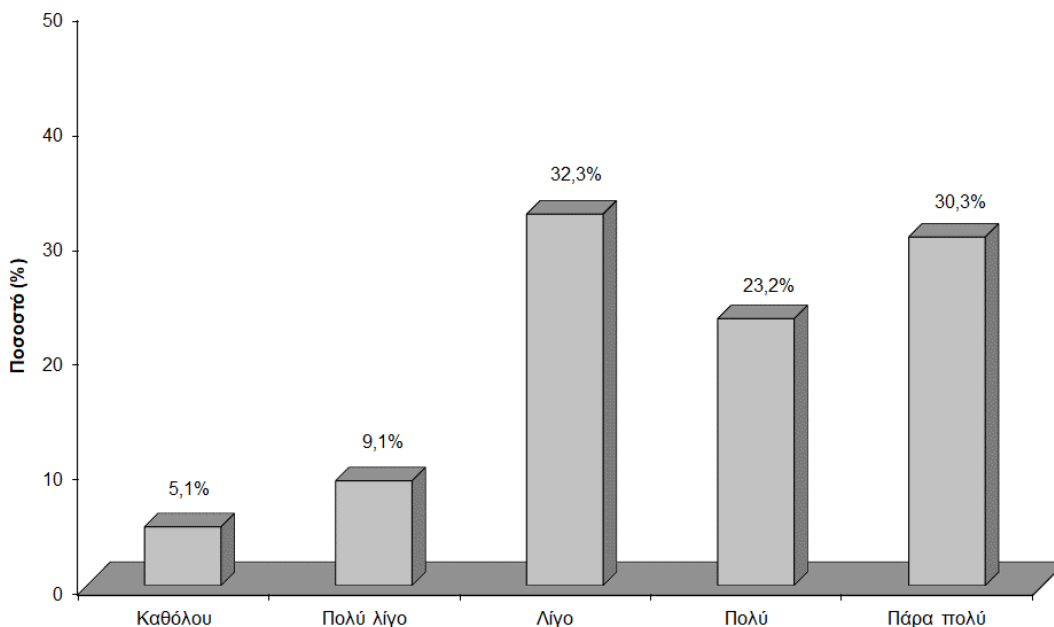
τα όργανα αυτά (πολιτεία/κεντρική διοίκηση) που ελέγχουν την εφαρμογή της νομοθεσίας και εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική. Παράλληλα οι ΟΤΑ (Α΄ και Β΄ βαθμού), βάσει του αποκεντρωμένου τους ρόλου και των σημερινών κοινωνικό-οικονομικών συνθηκών, έχουν ευθύνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τέτοιων πολιτικών. Οι οικογένειες των ατόμων με αναπηρία βιώνουν δύσκολες καταστάσεις, ζώντας σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που δεν είναι πάντα έτοιμο να δεχτεί τις ιδιαιτερότητές τους και να τους εντάξει. Απαιτείται περισσότερη προσπάθεια από τα μέλη των οικογενειών αυτών, τα οποία αρκετές στιγμές αποθαρρύνονται και δεν έχουν το κουράγιο να συνεχίσουν την προσπάθεια (Κουρτέση, 2013). Η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρίνεται επιβεβλημένη από τη στιγμή που τα ΑμεΑ, στην πλειονότητά τους, δεν έχουν πρόσβαση σε καμμία άλλη πηγή εκτός της οικογένειάς τους (Μπόνιας, 2019). Σημαντική κρίνεται και η εξατομικευμένη παρέμβαση, με την επιλογή ειδικών επιστημόνων και εμπειρών σχεδιαστών για να επιτευχθεί ένα υψηλό επίπεδο προσβασιμότητας ιστού (Παπακάτσος & Καρακιόζος, 2021). Η ισότιμη και καθολική ένταξη των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή προϋποθέτει και την αναγνώριση του ρόλου και της συμμετοχής του αναπηρικού κινήματος στη διατύπωση των αναγκών και των προτεραιοτήτων του.

Πίνακας 3.13 Κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι: ...".

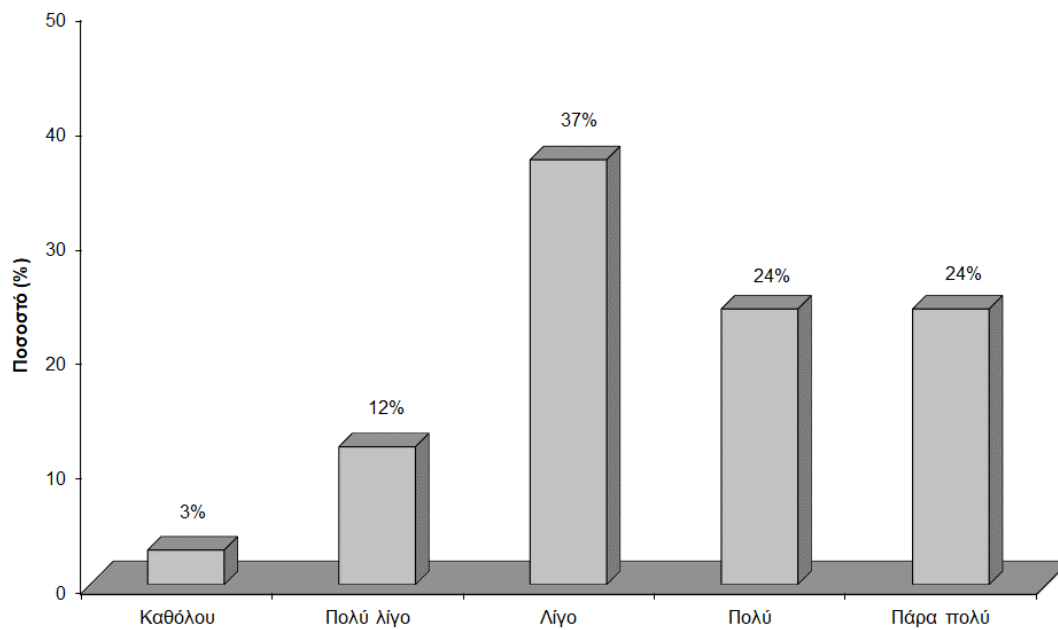
Ερωτ. 22 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:					
	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Τα Υπουργεία / Κεντρική Διοίκηση ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	5 (5,1)	9 (9,1)	32 (32,3)	23 (23,2)	30 (30,3)
Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών	3 (3,0)	12 (12,0)	37 (37,0)	24 (24,0)	24 (24,0)

ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).					
Οι επιστήμονες, κατασκευαστές και σχεδιαστές διαδικτυακών τόπων ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	3 (3,0)	30 (30,3)	30 (30,3)	24 (24,2)	12 (12,1)
Οι Οργανώσεις ΑμεΑ ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	10 (10,0)	16 (16,0)	55 (55,0)	10 (10,0)	9 (9,0)

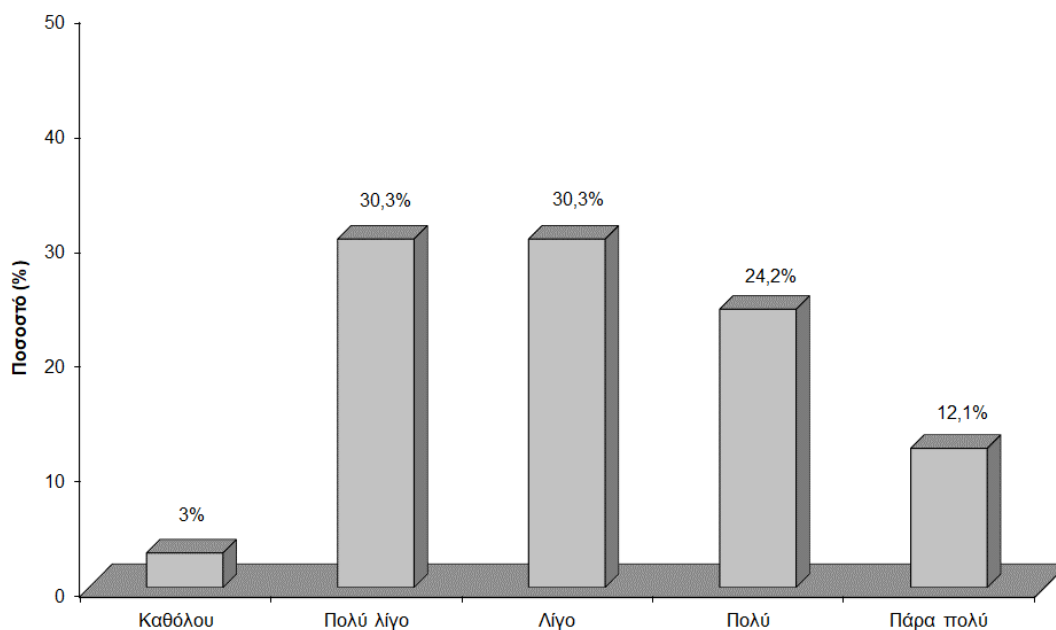
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

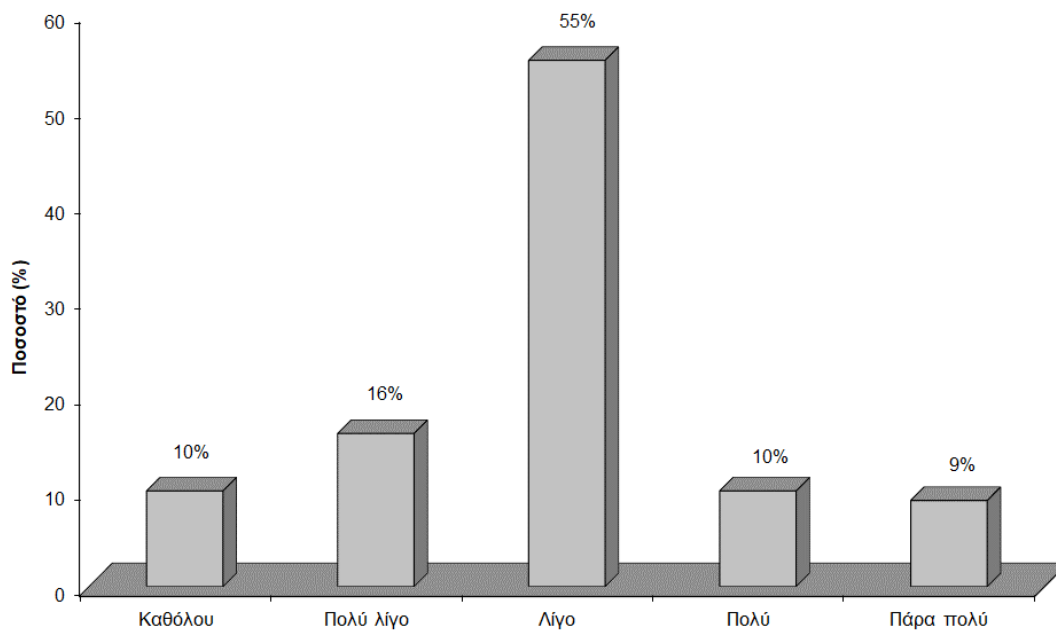
Σχήμα 3.25 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι τα Υπουργεία/Κεντρική Διοίκηση ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);

Σχήμα 3.26 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);

Σχήμα 3.27 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι επιστήμονες, κατασκευαστές και σχεδιαστές διαδικτυακών τόπων ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);

Σχήμα 3.28 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Οργανώσεις ΑμεΑ ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες);

3.2.7 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με το φύλο

Η ενότητα αυτή προσεγγίζει τα ΑμεΑ ως χρήστες ΤΠΕ σε σχέση με το φύλο (άνδρες, γυναίκες). Από τον **Πίνακα 3.14** (επί του δείγματος), προκύπτουν τα παρακάτω:

- **56,5%** των ανδρών δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται στις ΤΠΕ.
- **75,9%** των γυναικών δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται στις ΤΠΕ.
- **73%** των ανδρών δήλωσε ότι έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι.
- **96,3%** των γυναικών δήλωσε ότι έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι.
- **8,7%** των ανδρών δήλωσε ότι χρησιμοποιεί καθημερινά τις ΤΠΕ και **30,4%** ότι δεν χρησιμοποιεί καθόλου τις ΤΠΕ.
- **31,5%** των γυναικών δήλωσε ότι χρησιμοποιεί καθημερινά τις ΤΠΕ και **33,3%** δήλωσε ότι δεν χρησιμοποιεί καθόλου τις ΤΠΕ.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι οι γυναίκες χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερη συχνότητα και σε καθημερινή βάση τις ΤΠΕ. Ομοίως, οι γυναίκες υπερτερούν των ανδρών στη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο από το σπίτι και παράλληλα παρουσιάζουν υψηλότερο

ποσοστό γνώσης των δεξιοτήτων που απαιτούνται στις ΤΠΕ. Την τελευταία δεκαετία οι γυναίκες έχουν αυξήσει τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, μορφώνονται περισσότερο από ό,τι στο παρελθόν και ενημερώνονται για ευρύτερα θέματα (οικονομία, τεχνολογία, πολιτική, κοινωνική ζωή, κτλ), ενώ η χρήση των Νέων Τεχνολογιών προσφέρει ανεξάντλητο πλούτο πληροφοριών, ταχύτητα, ευελιξία, ενημέρωση και αμεσότητα με το κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον. Εντούτοις σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αναπηρία, το 2019 σε ολόκληρη την ΕΕ κατά μέσο όρο, μόνο το 48,3% των γυναικών με αναπηρία απασχολούνται εργασιακά, αποδεικνύοντας τις αυξημένες δυσκολίες εργασιακής και κοινωνικής ένταξης των γυναικών με αναπηρία. Κοινωνικές αντιλήψεις και έμφυλα στερεότυπα δυσχεραίνουν ιδιαίτερα την κοινωνική ένταξη των γυναικών με αναπηρία (Καμπερίδου, 2022). Μελέτες δείχνουν ότι ο αποκλεισμός από την ψηφιακή αγορά ενισχύεται όταν συνδυάζεται η διάσταση του φύλου με άλλους αποκλειστικούς παράγοντες όπως η αναπηρία (Kamberidou & Pascall, 2020). Η εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης στην κοινωνία της πληροφορίας/τεχνολογίας (ΤΠΕ) και η σύνδεση των προγραμμάτων αυτών με την αγορά εργασίας, παράλληλα με την κοινωνική ευαισθητοποίηση για θέματα ισότητας και αποδοχής της διαφορετικότητας, μπορεί να συμβάλλουν στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία, ανεξαρτήτως του φύλου (Pérez-Escolar & Canet, 2022).

Πίνακας 3.14 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με το φύλο.

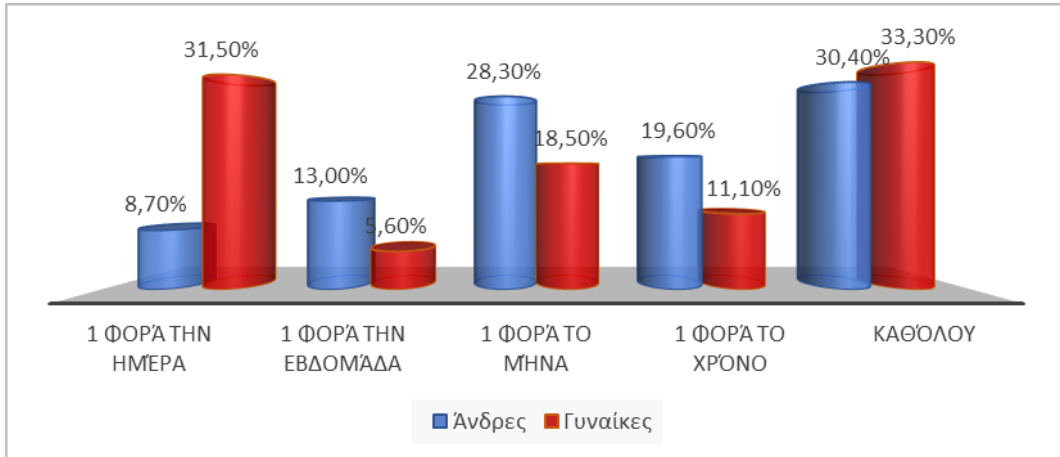
	Φύλο		Τμή p
	Άνδρες	Γυναίκες	
Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);			0,048
Ναι (με πιστοποίηση)	14 (30,4)	15 (27,8)	
Ναι (χωρίς πιστοποίηση)	12 (26,1)	26 (48,1)	
Όχι	20 (43,5)	13 (24,1)	

Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;			0,001
Ναι	34 (73,9)	52 (96,3)	
Όχι	12 (26,1)	2 (3,7)	
Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου);			0,041
1 φορά την ημέρα	4 (8,7)	17 (31,5)	
1 φορά την εβδομάδα	6 (13,0)	3 (5,6)	
1 φορά το μήνα	13 (28,3)	10 (18,5)	
1 φορά το χρόνο	9 (19,6)	6 (11,1)	
Καθόλου	14 (30,4)	18 (33,3)	

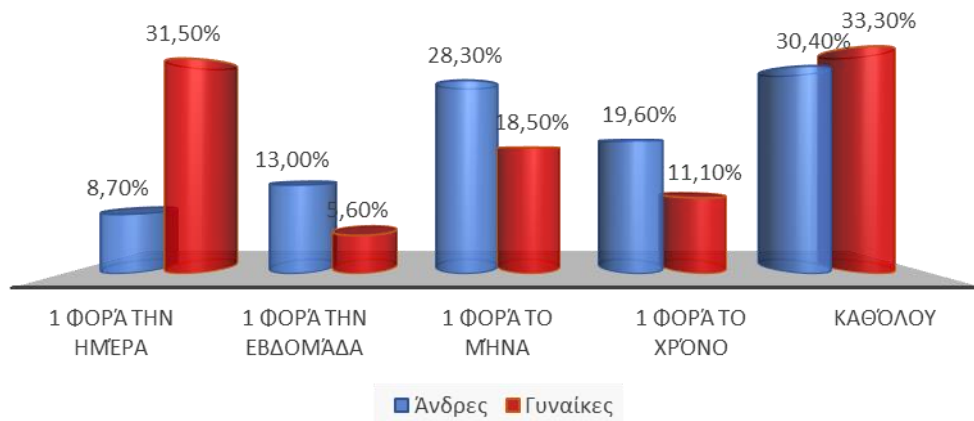
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

Σχήμα 3.29 Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Σχήμα 3.30 Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;

Σχήμα 3.31 Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

3.2.8 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με την ηλικία

Η ενότητα αυτή προσεγγίζει τα ΑμεΑ ως χρήστες ΤΠΕ σε σχέση με την ηλικία. Από τον Πίνακα 3.15 (επί του δείγματος), προκύπτουν τα παρακάτω:

- **77,8%** στην ηλικία 18-34 δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται στις ΤΠΕ.
- **63,2%** στην ηλικία 35-60 δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται στις ΤΠΕ.
- **12,5%** στην ηλικία 60 και άνω δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται στις ΤΠΕ.
- **92,6%** στην ηλικία 18-34 δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στο διαδίκτυο.
- **18,4%** στην ηλικία 35-60 δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στο διαδίκτυο.
- **12,5%** στην ηλικία 60 και άνω δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στο διαδίκτυο.
- **40,7%** στην ηλικία 18-34 δήλωσε ότι χρησιμοποιεί συχνά τις ΤΠΕ στην επικοινωνία του με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.
- **18,4%** στην ηλικία 35-60 δήλωσε χρησιμοποιεί συχνά τις ΤΠΕ στην επικοινωνία του με τους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.
- **12,5%** στην ηλικία 60 και άνω δήλωσε ότι χρησιμοποιεί συχνά τις ΤΠΕ στην επικοινωνία του με τους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι η νεότερη ηλικία (18-34) έχει καλύτερη γνώση, υψηλότερη πρόσβαση και χρησιμοποιεί συχνότερα τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των ΟΤΑ. Είναι λογικό οι ηλικίες αυτές να έχουν μεγαλύτερη εξοικείωση με τις ΤΠΕ. Η υποστήριξη στην εκπαιδευτική διαδικασία και η απόκτηση

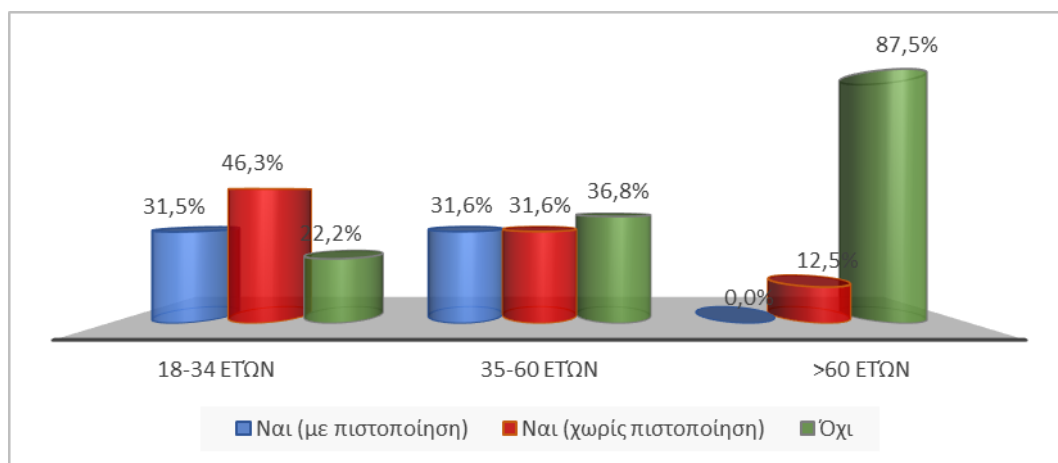
ψηφιακών δεξιοτήτων στις ΤΠΕ, αποτελούν παράγοντες που ενισχύουν την ένταξη των νεότερων ηλικιών. Η κατάσταση δυσχεραίνει ιδιαίτερα για τις ηλικίες 60 και άνω, ηλικίες που έχουν λιγότερη γνώση, μικρότερη πρόσβαση από το σπίτι και χρησιμοποιούν σε μικρό βαθμό ή και καθόλου τις ΤΠΕ στην επικοινωνία τους με τους ΟΤΑ. Για τις ηλικίες αυτές, που αποτελούν ένα πληθυσμό που συνεχώς αυξάνεται, διευρύνοντας το ψηφιακό χάσμα, απαιτείται να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες και οι προτεραιότητές τους, παρέχοντάς τους μεγαλύτερη υποστήριξη (οικονομικά κίνητρα των ιδίων και των οικογενειών τους, εκπαίδευση/ ενημέρωση στις ΤΠΕ κ.ά.). (Ε.Σ.Α.μεΑ 2014; Αναστασόπουλος, 2017; Καμπερίδου, 2019; Kamberidou & Pascall, 2020).

Πίνακας 3.15 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με την ηλικία.

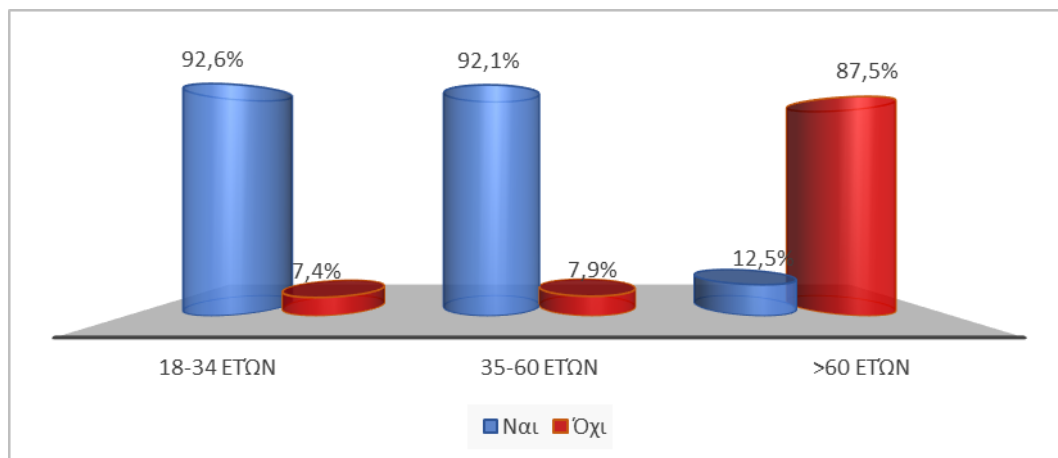
	Ηλικία			Τιμή p
	18-34 ετών	35-60 ετών	>60 ετών	
Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);				0,006
Ναι (με πιστοποίηση)	17 (31,5)	12 (31,6)	0 (0,0)	
Ναι (χωρίς πιστοποίηση)	25 (46,3)	12 (31,6)	1 (12,5)	
Όχι	12 (22,2)	14 (36,8)	7 (87,5)	
Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;				<0,001
Ναι	50 (92,6)	35 (92,1)	1 (12,5)	
Όχι	4 (7,4)	3 (7,9)	7 (87,5)	
Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;				<0,001
Συχνά	22 (40,7)	7 (18,4)	1 (12,5)	

Σπάνια	23 (42,6)	15 (39,5)	0 (0,0)
Καθόλου	9 (16,7)	16 (42,1)	7 (87,5)

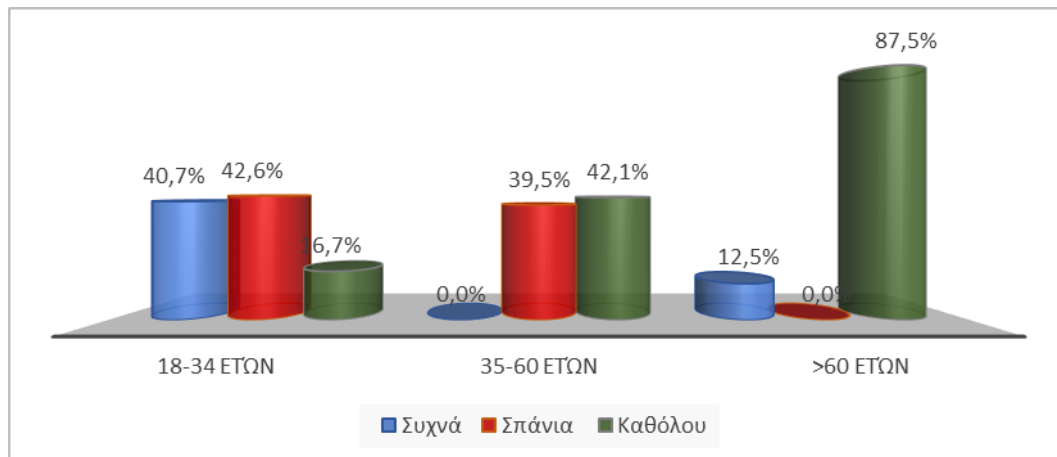
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

Σχήμα 3.32 Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Σχήμα 3.33 Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;

Σχήμα 3.34 Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με ΟΤΑ;

3.2.9 Άτομα με Αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών σε σχέση με το είδος Αναπηρίας

Η ενότητα αυτή προσεγγίζει τα ΑμεΑ ως χρήστες ΤΠΕ σε σχέση με το είδος αναπηρίας και από τον Πίνακα 3.16 (επί του δείγματος) προκύπτουν τα παρακάτω:

- **82,1%** ατόμων με κινητική αναπηρία δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση ΤΠΕ.
- **16,7%** ατόμων με αισθητηριακή αναπηρία δήλωσε ότι κατέχει την γνώση και τις δεξιότητες για τη χρήση ΤΠΕ.
- **70,8%** ατόμων με νοητική αναπηρία δήλωσε ότι κατέχει τη γνώση και χρήση ΤΠΕ.
- **66,6%** ατόμων με χρόνια αναπηρία δήλωσε ότι κατέχει τη γνώση και χρήση ΤΠΕ.
- **100%** ατόμων με κινητική αναπηρία δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στις ΤΠΕ

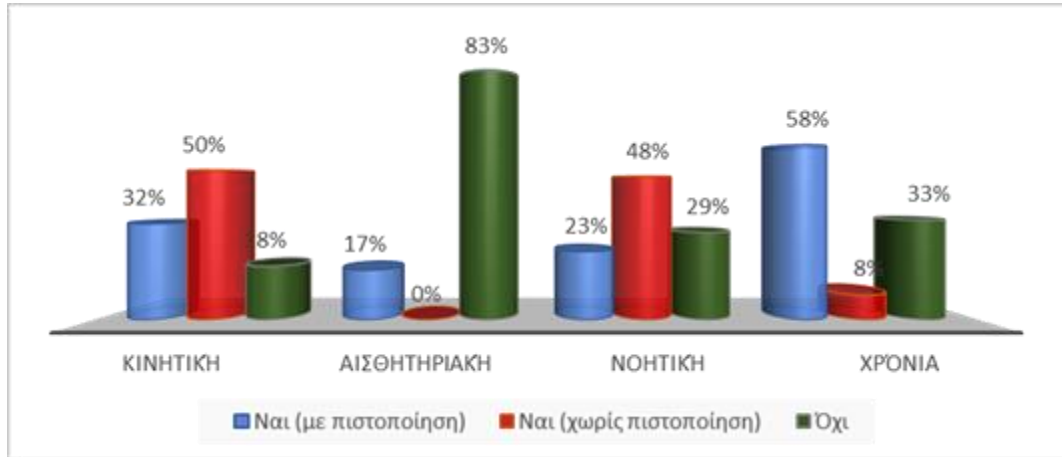
- **16,7%** ατόμων με αισθητηριακή αναπηρία δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στις ΤΠΕ.
- **95,8%** ατόμων με νοητική αναπηρία δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στις ΤΠΕ.
- **83,3%** ατόμων με χρόνια αναπηρία δήλωσε ότι έχει πρόσβαση από το σπίτι στις ΤΠΕ.
- **39,3%** ατόμων με κινητική αναπηρία δήλωσε ότι χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους ΟΤΑ.
- **16,7%** ατόμων με αισθητηριακή αναπηρία δήλωσε ότι χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους ΟΤΑ.
- **27,1%** ατόμων με νοητική αναπηρία δήλωσε ότι χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους ΟΤΑ .
- **33,3%** ατόμων με χρόνια αναπηρία δήλωσε ότι χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους ΟΤΑ.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει σημαντική διαφορά προσέγγισης στις ΤΠΕ με βάση το είδος αναπηρίας. Ειδικότερα, τα άτομα με κινητική αναπηρία παρουσιάζουν καλύτερη γνώση, υψηλότερη πρόσβαση και χρησιμοποιούν συχνότερα τις ΤΠΕ στην επικοινωνία με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Στην συνέχεια ακολουθούν τα άτομα με νοητική αναπηρία. Αντίθετα, τα άτομα με αισθητηριακή αναπηρία παρουσιάζουν τα χαμηλότερα ποσοστά γνώσης, πρόσβασης και συχνότερης χρήσης ΤΠΕ στην επικοινωνία με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης. Σε σχέση με τον βαθμό χρήσης και πρόσβασης των ΑμεΑ στις ΤΠΕ καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια, με βασικότερα εξ αυτών: η οικονομική και επαγγελματική κατάσταση, το επίπεδο μόρφωσης, το υποστηρικτικό οικογενειακό πλαίσιο, ο βαθμός και το είδος αναπηρίας και η χρήση "ειδικής" υποστηρικτικής τεχνολογίας (Νεοκοσμίδου, 2018 & Καμπερίδου, 2019). Είναι αναγκαίο στο μέλλον να υπάρξουν περαιτέρω μελέτες που θα προσεγγίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιμέρους αναπηριών, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους ως χρήστες, έτσι ώστε να σχεδιαστούν κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα στοχεύουν στην ψηφιακή ένταξη των ΑμεΑ.

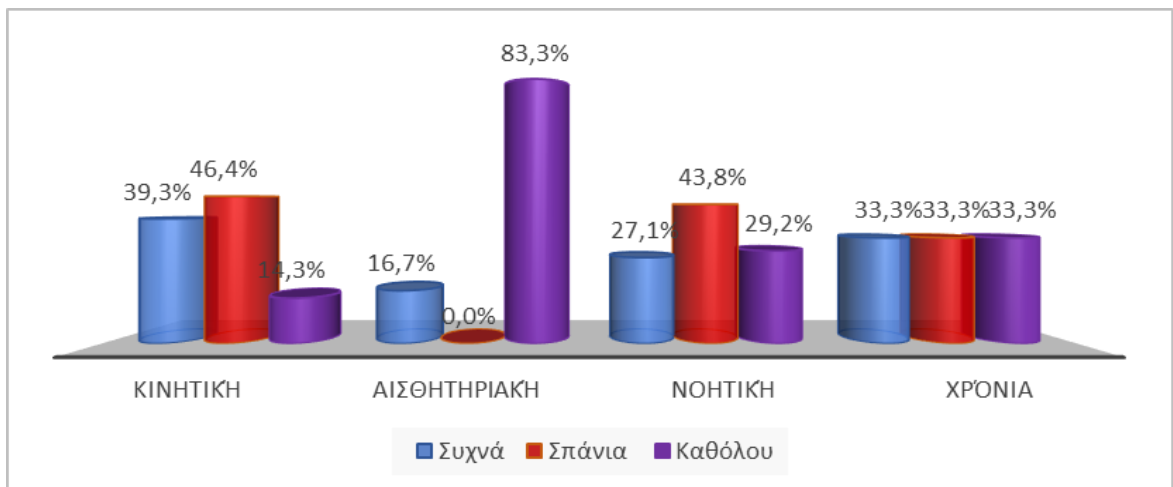
Πίνακας 3.16 Άτομα με αναπηρία ως χρήστες Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε σχέση με το είδος αναπηρίας.

	Είδος αναπηρίας				Τιμή p
	Κινητική	Αισθητηριακή	Νοητική	Χρόνια	
Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);					<0,001
Ναι (με πιστοποίηση)	9 (32,1)	2 (16,7)	11 (22,9)	7 (58,3)	
Ναι (χωρίς πιστοποίηση)	14 (50,0)	0 (0,0)	23 (47,9)	1 (8,3)	
Όχι	5 (17,9)	10 (83,3)	14 (29,2)	4 (33,3)	
Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;					<0,001
Ναι	28 (100,0)	2 (16,7)	46 (95,8)	10 (83,3)	
Όχι	0 (0,0)	10 (83,3)	2 (4,2)	2 (16,7)	
Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;					0,003
Συχνά	11 (39,3)	2 (16,7)	13 (27,1)	4 (33,3)	
Σπάνια	13 (46,4)	0 (0,0)	21 (43,8)	4 (33,3)	
Καθόλου	4 (14,3)	10 (83,3)	14 (29,2)	4 (33,3)	

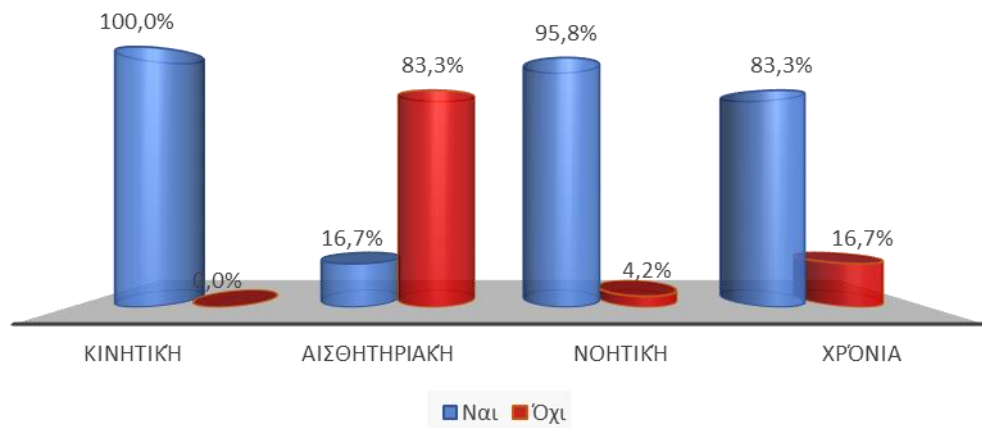
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

Σχήμα 3.35 Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Σχήμα 3.36 Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;

Σχήμα 3.37 Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

3.2.10 Άτομα με επιμέρους Αναπηρίες. Αξιολογώντας κίνητρα και Πολιτικές

Η ενότητα αυτή εξετάζει επιμέρους κατηγορίες ΑμεΑ, καταγράφοντας τις απόψεις τους σχετικά με πολιτικές και κίνητρα υποστήριξης στις ΤΠΕ και καλλιέργειας πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας. Σε σχέση με τα κίνητρα και τις πολιτικές υποστήριξης στις ΤΠΕ και από τον **Πίνακα 3.17** (επί του δείγματος) προκύπτουν τα παρακάτω:

- **25%** ατόμων με **κινητική αναπηρία** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ελάχιστα κίνητρα υποστήριξης στις ΤΠΕ και **75%** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ούτε λίγα ούτε πολλά κίνητρα υποστήριξης. Σε σχέση με τη δυνατότητα πρόσβασης και υποστήριξης στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, **44%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή, **12%** πολύ και **44%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Σε σχέση με την προσαρμογή του

τεχνολογικού εξοπλισμού στις "ειδικές" τους ανάγκες, **44%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή, **12%** πολύ και **44%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Αναφορικά με την οικονομική δυνατότητα αγοράς τεχνολογικού εξοπλισμού, **37,5%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή, **16,7%** πολύ και **45,8%** ούτε λίγο ούτε πολύ.

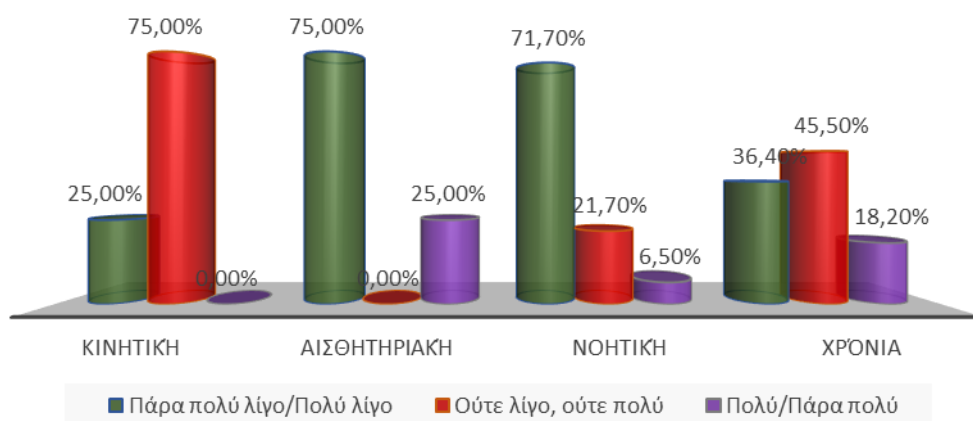
- **75%** ατόμων με **αισθητηριακή αναπηρία** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ελάχιστα κίνητρα υποστήριξης στις ΤΠΕ και **25%** ότι τους παρέχονται πολλά κίνητρα υποστήριξης. Σε σχέση με την δυνατότητα πρόσβασης και υποστήριξης στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, **75%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή και **25%** πολύ. Σε σχέση με την προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις "ειδικές" τους ανάγκες, **75%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα τη δυνατότητα αυτή και **25%** πολύ. Αναφορικά με την οικονομική δυνατότητα αγοράς τεχνολογικού εξοπλισμού, **75%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα τη δυνατότητα αυτή και **15%** ούτε λίγο ούτε πολύ.
- **71,7%** ατόμων με **νοητική αναπηρία** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ελάχιστα κίνητρα υποστήριξης στις ΤΠΕ, **6,5%** πολλά και **21,7%** ούτε λίγα ούτε πολλά. Σε σχέση με την δυνατότητα πρόσβασης και υποστήριξης στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, **76,1%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή, **6,5%** πολύ και **17,4%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Σε σχέση με την προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις "ειδικές" τους ανάγκες, **66,7%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα την δυνατότητα αυτή, **2,8%** πολύ και **30,8%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Αναφορικά με την οικονομική δυνατότητα αγοράς τεχνολογικού εξοπλισμού, **75%** δήλωσε ελάχιστα, **13,6%** πολύ και **11,4%** ούτε λίγο ούτε πολύ.
- **36,4 %** ατόμων με **χρόνια αναπηρία** δήλωσαν ότι τους παρέχονται ελάχιστα κίνητρα υποστήριξης στις ΤΠΕ, **18,2%** πολλά και **45,5%** ούτε λίγα ούτε πολλά. Σε σχέση με την δυνατότητα πρόσβασης και υποστήριξης στον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, **27,3%** δήλωσε ότι ελάχιστα έχει την δυνατότητα αυτή και **72,7%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Σε σχέση με την προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις "ειδικές" τους ανάγκες, **50%** δήλωσε ότι έχει ελάχιστα τη δυνατότητα αυτή, **25%** πολύ και **25%** ούτε λίγο ούτε πολύ. Αναφορικά με την οικονομική δυνατότητα αγοράς τεχνολογικού εξοπλισμού, **33,3%** δήλωσε ελάχιστα, **33,3%** πολύ και **66,7%** ούτε λίγο ούτε πολύ.

Πίνακας 3.17 Απαντήσεις των συμμετεχόντων στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται: ..." (**ερωτ. 18**) σε σχέση με το είδος αναπηρίας.

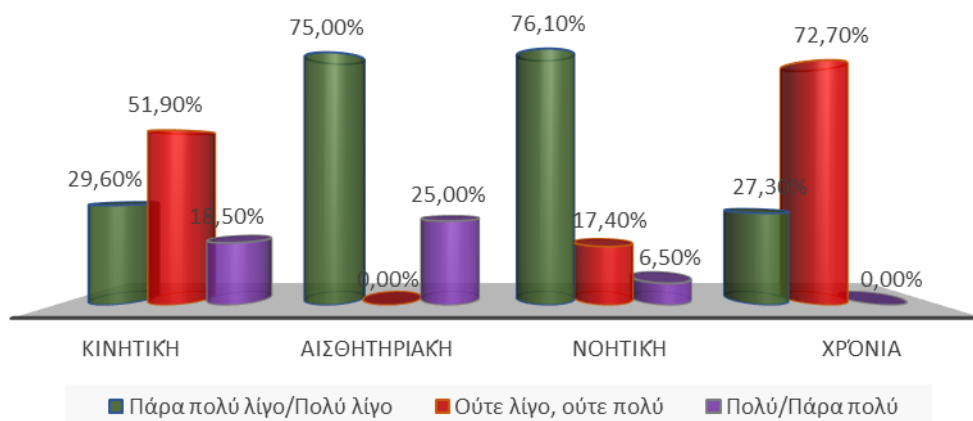
	Είδος αναπηρίας				Τιμή p
	Κινητική	Αισθητηριακή	Νοητική	Χρόνια	
Κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.)					<0,001
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	6 (25,0)	9 (75,0)	33 (71,7)	4 (36,4)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	18 (75,0)	0 (0,0)	10 (21,7)	5 (45,5)	
Πολύ/Πάρα πολύ	0 (0,0)	3 (25,0)	3 (6,5)	2 (18,2)	
Πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία					<0,001
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	8 (29,6)	9 (75,0)	35 (76,1)	3 (27,3)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	14 (51,9)	0 (0,0)	8 (17,4)	8 (72,7)	
Πολύ/Πάρα πολύ	5 (18,5)	3 (25,0)	3 (6,5)	0 (0,0)	
Προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές σας ανάγκες (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ)					0,035
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	11 (44,0)	9 (75,0)	26 (66,7)	4 (50,0)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	11 (44,0)	0 (0,0)	12 (30,8)	2 (25,0)	
Πολύ/Πάρα πολύ	3 (12,0)	3 (25,0)	1 (2,8)	2 (25,0)	
Οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού					0,001
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	9 (37,5)	9 (75,0)	33 (75,0)	4 (33,3)	

Ούτε λίγο, ούτε πολύ	11 (45,8)	3 (15,0)	5 (11,4)	8 (66,7)
Πολύ/Πάρα πολύ	4 (16,7)	0 (0,0)	6 (13,6)	4 (33,3)

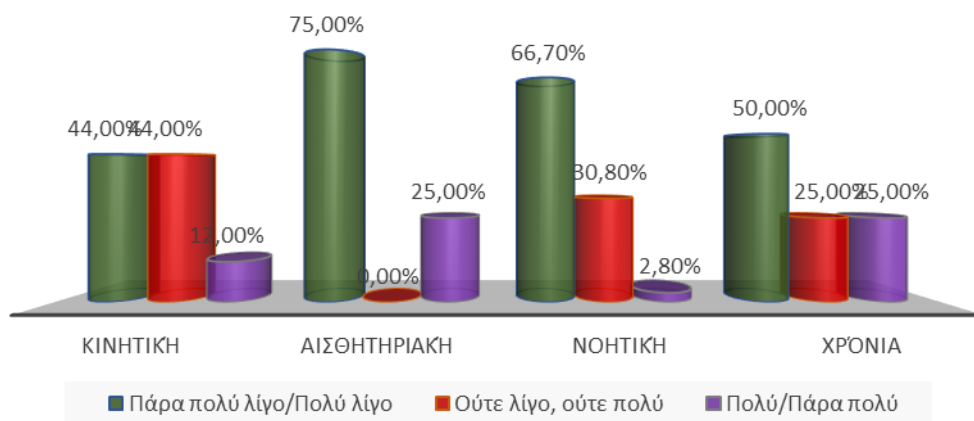
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

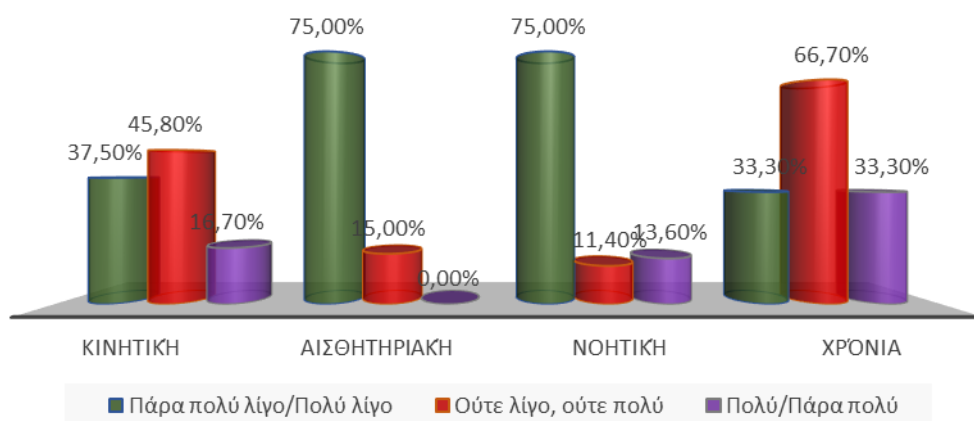
Σχήμα 3.38 Κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.).

Σχήμα 3.39 Πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία.

Σχήμα 3.40 Προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές ανάγκες ατόμων με αναπηρία (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ).

Σχήμα 3.41 Οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού.

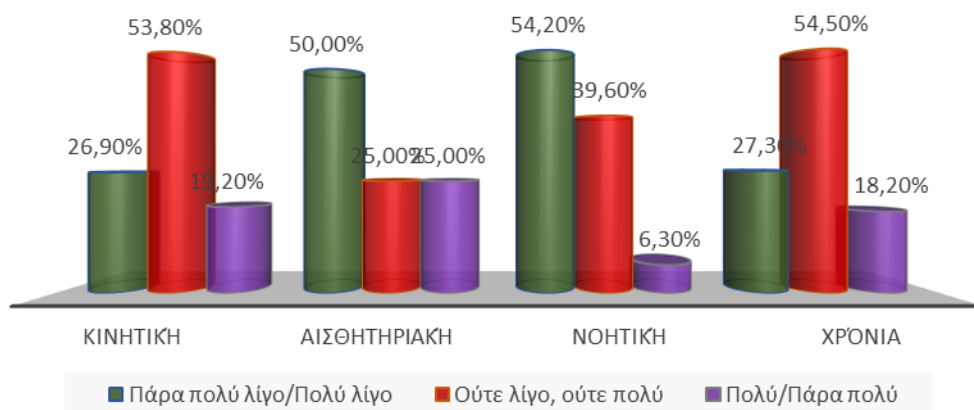
Αναφορικά με τον βαθμό ικανοποίησης από τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες καλλιέργειας σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας. Σύμφωνα με τον **πίνακα 3.18** (επί του δείγματος), προκύπτουν τα παρακάτω:

- **26,9%** ατόμων με **κινητική αναπηρία** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο από τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης στις ΤΠΕ, **19,2%** πολύ ικανοποιημένο και **53,8%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο. Σε σχέση με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, **33,3%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο, **29,2%** πολύ ικανοποιημένο και **37,5 %** ούτε λίγα ούτε πολύ ικανοποιημένο,
- **50%** ατόμων με **αισθητηριακή αναπηρία** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο από τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης στις ΤΠΕ, **25%** πολύ ικανοποιημένο και **25%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο. Σε σχέση με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, **58,3%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο, **25%** πολύ ικανοποιημένο και **16,7%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο.
- **54,2%** ατόμων με **νοητική αναπηρία** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο από τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης στις ΤΠΕ, **6,3%** πολύ ικανοποιημένο και **39,6%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο. Σε σχέση με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, **56,3%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο, **18,8%** πολύ ικανοποιημένο και **25%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο.
- **27,3%** ατόμων με **χρόνια αναπηρία** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο από τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης στις ΤΠΕ, **18,2%** πολύ ικανοποιημένο και **54,5%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο. Σε σχέση με την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, **25%** δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο, **50%** πολύ ικανοποιημένο και **25%** ούτε λίγο ούτε πολύ ικανοποιημένο.

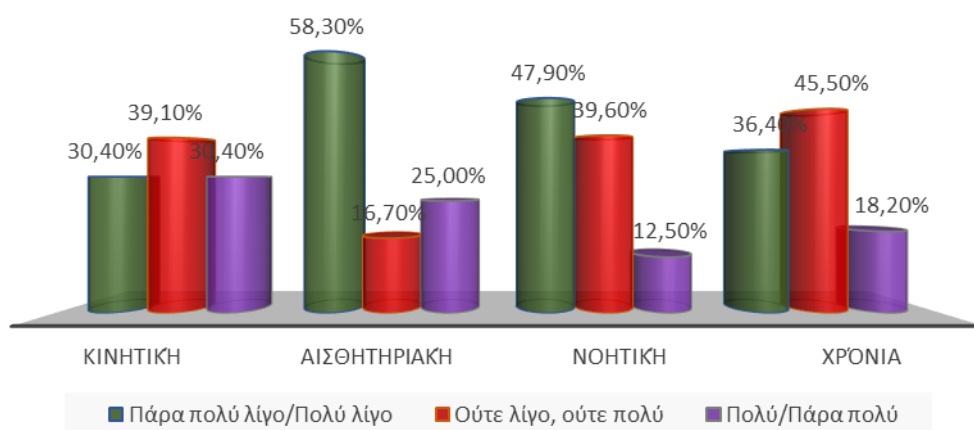
Πίνακας 3.18 Απαντήσεις των συμμετεχόντων στο ερώτημα "Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με : ...".

	Είδος αναπηρίας				Τιμή p
	Κινητική	Αισθητηριακή	Νοητική	Χρόνια	
Τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑΜΕΑ					0,140
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	7 (26,9)	6 (50,0)	26 (54,2)	3 (27,3)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	14 (53,8)	3 (25,0)	19 (39,6)	6 (54,5)	
Πολύ/Πάρα πολύ	5 (19,2)	3 (25,0)	3 (6,3)	2 (18,2)	
Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑΜΕΑ					0,384
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	7 (30,4)	7 (58,3)	23 (47,9)	4 (36,4)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	9 (39,1)	2 (16,7)	19 (39,6)	5 (45,5)	
Πολύ/Πάρα πολύ	7 (30,4)	3 (25,0)	6 (12,5)	2 (18,2)	
Την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας					<0,001
Πάρα πολύ λίγο/Πολύ λίγο	8 (33,3)	7 (58,3)	27 (56,3)	3 (25,0)	
Ούτε λίγο, ούτε πολύ	8 (37,5)	2 (16,7)	12 (25,0)	3 (25,0)	
Πολύ/Πάρα πολύ	7 (29,2)	3 (25,0)	9 (18,8)	6 (50,0)	

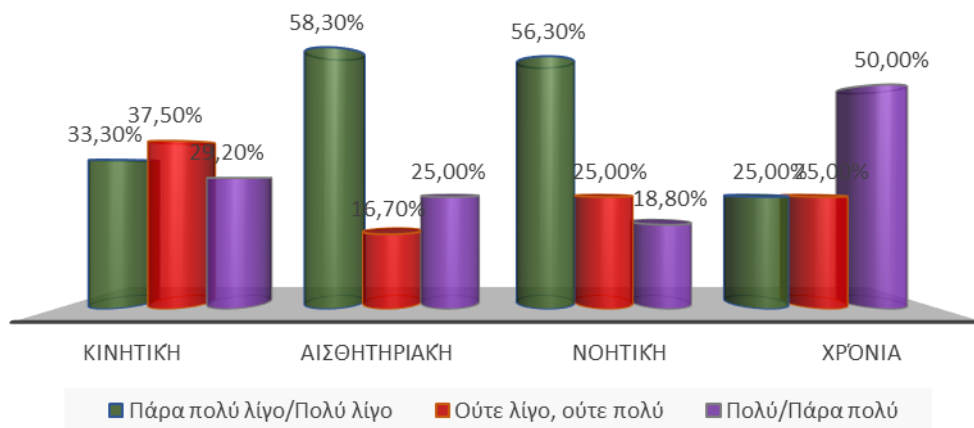
. *Σε παρένθεση τα ποσοστά %

Σχήμα 3.42 Τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ.

Σχήμα 3.43 Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ.

Σχήμα 3.44 Την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τα χαμηλά ποσοστά ικανοποίησης, σε σχέση με τις πολιτικές και τα κίνητρα υποστήριξης για την καλύτερη δυνατή χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ, αναφέρονται σε όλες τις μορφές αναπηρίας. Απαιτείται η υιοθέτηση μελλοντικών πρωτοβουλιών που θα αφορούν όλο το φάσμα της αναπηρίας και θα οδηγούν στην Καθολική Πρόσβαση των ΑμεΑ στις ΤΠΕ. Ζητούμενο στην ενταξιακή πορεία των ΑμεΑ, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί η γενναία παροχή οικονομικών και εκπαιδευτικών κινήτρων υποστήριξης. Απαιτείται η δυνατότητα αγοράς επαρκούς και "ειδικού" τεχνολογικού εξοπλισμού, προσαρμοσμένου στις ανάγκες και τις δυνατότητες των επιμέρους χρηστών με αναπηρία και κατάλληλη εκπαίδευση στην χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ. Η απαίτηση αυτή φαίνεται πιο επιτακτική σήμερα, υπό το φάσμα των δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που επέφερε η Πανδημία του COVID-19 και των κριτηρίων αποκλεισμού που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία (THE WORLD BANK. 2022). Στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια, έχουν γίνει θετικά βήματα στον τομέα της ευαισθητοποίησης και του σεβασμού της διαφορετικότητας. Παρά ταύτα, όπως προκύπτει από τις παραπάνω απαντήσεις, τα άτομα με αναπηρία, ανεξαρτήτου της αναπηρίας αυτής, δεν είναι επαρκώς ικανοποιημένα. Απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας.

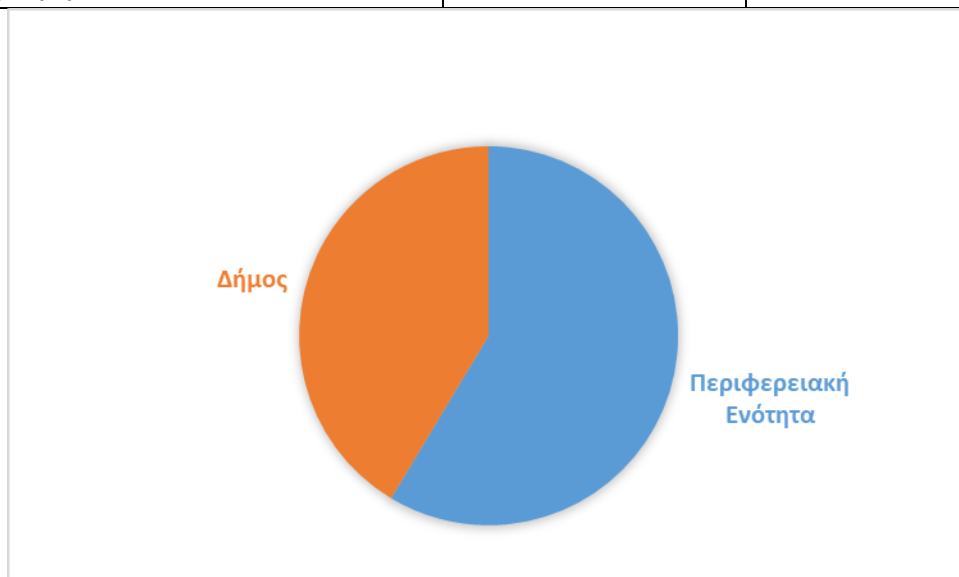
3.2.11 Χαρακτηριστικά Φορέων/Υπηρεσιών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετείχαν στην έρευνα

Η μελέτη απευθύνθηκε (μέσω ερωτηματολογίου και προσωπικών συνεντεύξεων) σε 30 στελέχη και υπηρεσιακούς παράγοντες του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου, Διοικητικών Υπηρεσιών, Υπηρεσιών Ανάπτυξης και Προγραμματισμού, Κοινωνικού Τομέα και Πρόνοιας, Τεχνολογικής Υποστήριξης και αρμοδίων Αντιδημάρχων και Αντιπεριφερειάρχων. Στόχος ήταν να καταγραφούν οι απόψεις τους σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και οι γενικότερες αντιλήψεις και στάσεις τους περί θεμάτων αναπηρίας. Με την καταγραφή αυτή διαπιστώνεται σε ποιο βαθμό οι υπηρεσίες και φορείς των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης διασφαλίζουν την Αρχή της Συμμετοχής και την Αρχή της Πρόσβασης για τα ΑμεΑ και ανιχνεύονται οι δυσκολίες που περιορίζουν την εφαρμογή των ανωτέρω Αρχών. Οι στάσεις και απόψεις που έχουν καταγραφεί δεν μπορούν να γενικευτούν και να χαρακτηρίσουν το σύνολο των υπηρεσιών και των φορέων των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, εφόσον αποτυπώθηκαν σε ένα μικρό αριθμό ερωτηματολογίων. Αντικατοπτρίζουν κάποιες αντιλήψεις των ερωτηθέντων, αναφορικά με το υφιστάμενο επίπεδο υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και φωτίζουν κάποιες πτυχές του ζητήματος αυτού. Τα χαρακτηριστικά των φορέων της έρευνας αυτής αποτυπώνονται στον **πίνακα 3.19**.

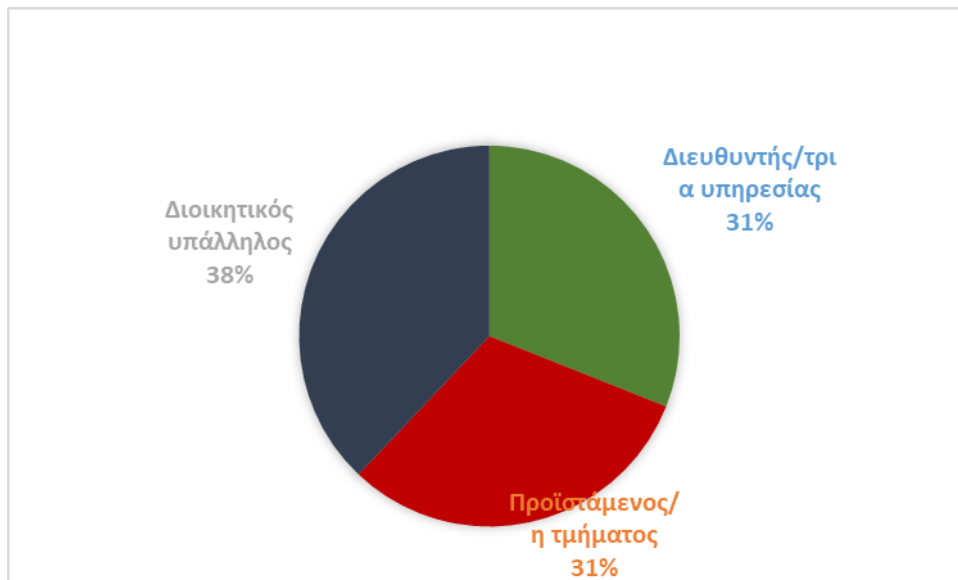
Πίνακας 3.19 Χαρακτηριστικά Φορέων/Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετείχαν στην έρευνα

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ταυτότητα Οργανισμού		
Περιφερειακή Ενότητα Έβρου	17	58,6
Δήμος Αλεξανδρούπολης	12	41,4

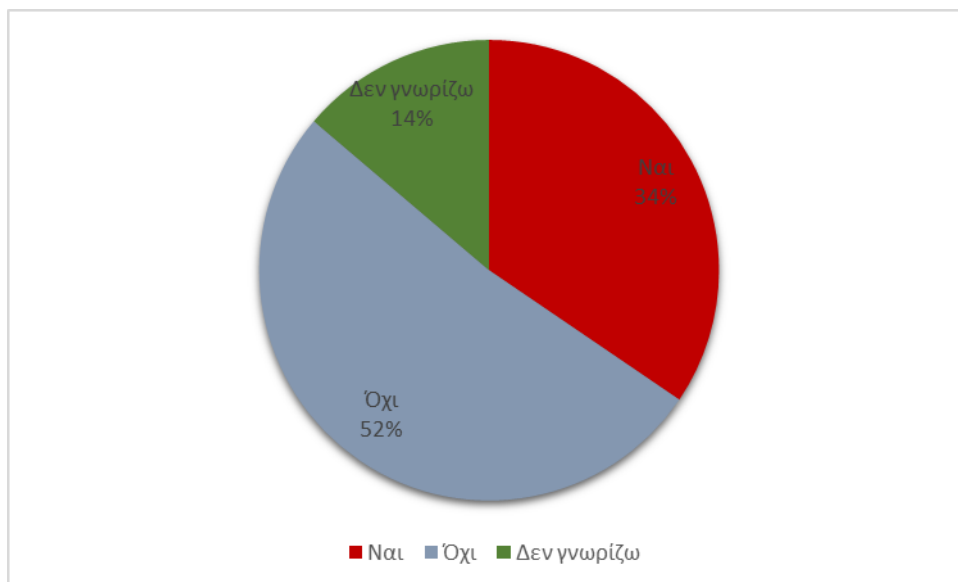
Θέση στην υπηρεσία		
Διευθυντής/τρια υπηρεσίας	9	31
Προϊστάμενος/η τμήματος	9	31
Διοικητικός υπάλληλος	11	37.9
Επιστημονικός συνεργάτης		
Διαθέτει ο Οργανισμός σας Γραμμή του Πολίτη ;		
Ναι	10	34,5
Όχι	15	51.7
Δεν γνωρίζω	4	13.8

Σχήμα 3.45 Ταυτότητα Οργανισμού.

Σχήμα 3.46 Θέση στην υπηρεσία.

Σχήμα 3.47 Γραμμή του Πολίτη.

3.2.12 Υφιστάμενη κατάσταση Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας

Αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, σύμφωνα με τους πίνακες 3.20 - 3.23 (επί του δείγματος) προκύπτουν τα παρακάτω:

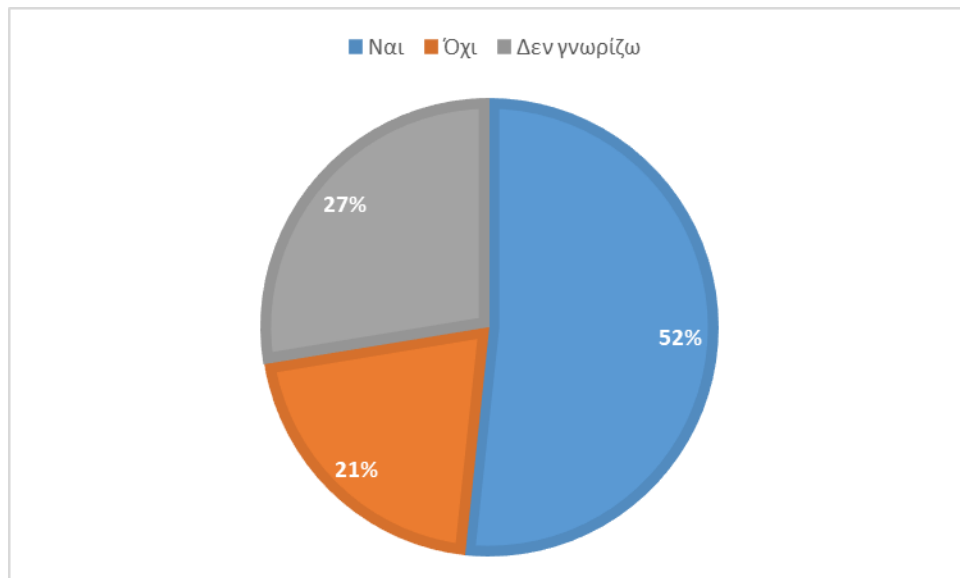
- **51%** δήλωσε ότι δεν διαθέτει ο Οργανισμός τους Γραμμή του Πολίτη, **34,5%** ότι διαθέτει ο Οργανισμός τους Γραμμή του Πολίτη και **13,8 %** ότι δεν γνωρίζει.
- **51,7%** δήλωσε ότι ο Οργανισμός τους έχει τη δυνατότητα να δέχεται SMS ή/και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να καταστεί δυνατή η επικοινωνία με ΑμεΑ, **20,7%** δήλωσαν ότι δεν έχει τη δυνατότητα αυτή ο Οργανισμός τους και **27,6%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.
- **6,9%, 6,9%** και **3,4%** αντίστοιχα δήλωσαν ότι ο ιστότοπος του Οργανισμού τους περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης και πληροφοριών προσβάσιμο σε επιμέρους αναπηρίες (τυφλότητα, κώφωση, νοητική υστέρηση), **55,2%, 51,7%** και **48,3%** αντίστοιχα δήλωσαν ότι ο ιστότοπος του Οργανισμού τους δεν περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης για τις επιμέρους αυτές αναπηρίες και **12,5%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.
- **3,4%** δήλωσε ότι οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Οργανισμού τους είναι τεχνικά προσβάσιμες (Γραφή Braille), **3,4%** (CDs, DVDs με υπότιτλους και διερμηνεία στη νοηματική), **31%** (κείμενα με μεγάλους χαρακτήρες) και **10,3%** (επεξηγηματικές εικόνες). Αντίθετα, **58,6%** δήλωσε ότι η ηλεκτρονική υπηρεσία πληροφόρησης του Οργανισμού τους δεν είναι τεχνικά προσβάσιμη (Γραφή Braille), **58,6%** (CDs, DVDs με υπότιτλους και διερμηνεία στη νοηματική), **24,1%** (κείμενα με μεγάλους χαρακτήρες) και **37,9%** (επεξηγηματικές εικόνες) και **43%** των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.

- **13,8%** και **6,8%** αντίστοιχα δήλωσαν ότι υπάρχει στον Οργανισμό τους οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση ΑμεΑ, **55,2, %** δήλωσε ότι δεν υπάρχει στον Οργανισμό τους οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση ΑμεΑ και **34%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.
- **27,6%** δήλωσε ότι διατίθενται από τον Οργανισμό τους πληροφοριακά έντυπα για ΑμεΑ, **41,4%** δήλωσε ότι δεν διατίθενται και **31%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.
- **75,9%** δήλωσε ότι κανένα άτομο/εργαζόμενος από τον Οργανισμό τους δεν έχει επιμορφωθεί στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ και **24,1%** δήλωσε ότι έχουν επιμορφωθεί άτομα/εργαζόμενοι από τον οργανισμό τους στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ.
- **55,2%** δήλωσε ότι δεν υπάρχει στον οργανισμό τους εργαζόμενος ΑμεΑ, **13,8 %** δήλωσε ότι υπάρχει στον οργανισμό τους εργαζόμενος ΑμεΑ και **31%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει.

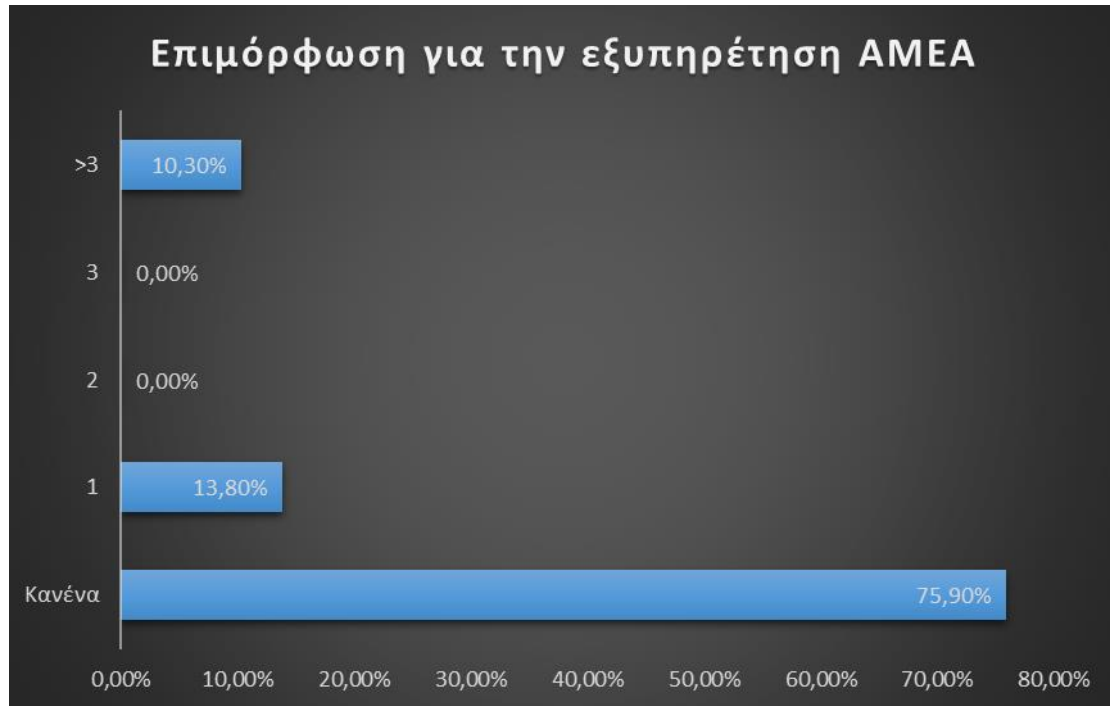
Πίνακας 3.20 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ερωτ. 5. Ο Οργανισμός σας έχει τη δυνατότητα να δέχεται SMS ή/και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να καταστεί δυνατή η επικοινωνία με ΑμεΑ (κωφούς πολίτες ή πολίτες με προβλήματα ομιλίας);		
Ναι	15	51,7
Όχι	6	20,7
Δεν γνωρίζω	8	27,6
Ερωτ. 6. Πόσα άτομα από τον Οργανισμό σας έχουν επιμορφωθεί στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ (ειδικά σεμινάρια συμπεριφοράς και επικοινωνίας, χρήση νοηματικής κτλ);		
Κανένα	22	75,9
1	4	13,8
2	0	0,0

3	0	0,0
>3	3	10,3

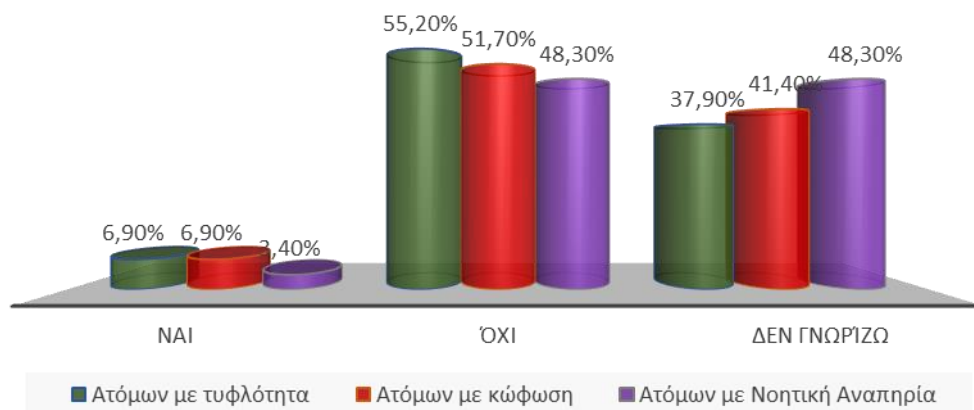
Σχήμα 3.48 Ο Οργανισμός σας έχει τη δυνατότητα να δέχεται SMS ή/και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να καταστεί δυνατή η επικοινωνία με ΑμεΑ (κωφούς πολίτες ή πολίτες με προβλήματα ομιλίας);

Σχήμα 3.49 Πόσα άτομα από τον Οργανισμό σας έχουν επιμορφωθεί στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ (ειδικά σεμινάρια συμπεριφοράς και επικοινωνίας, χρήση νοηματικής κτλ);

Πίνακας 3.21 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ

	Ναι	Όχι	Δεν γνωρίζω
Ερωτ. 7 Ο ιστότοπος του Οργανισμού σας περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης και πληροφοριών προσβάσιμο για τις παρακάτω κατηγορίες ΑμεΑ:			
Α. Ατόμων με τυφλότητα	2 (6.9)	16 (55.2)	11 (37.9)
Β. Ατόμων με κώφωση	2 (6.9)	15 (51.7)	12 (41.4)
Γ. Ατόμων με νοητική υστέρηση	1 (3.4)	14 (48.3)	14 (48.3)
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %			

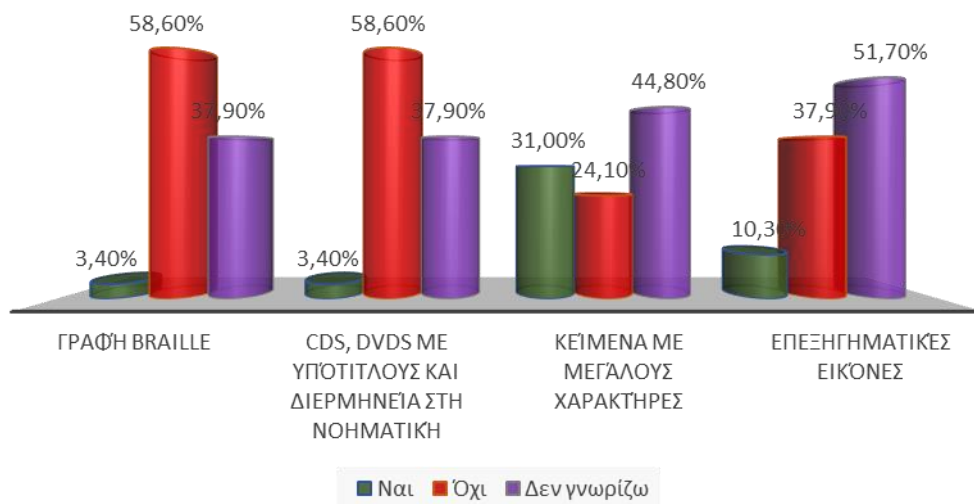

Σχήμα 3.50 Ο ιστότοπος του Οργανισμού σας περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης και πληροφοριών προσβάσιμο για τις παρακάτω κατηγορίες ΑΜΕΑ:

Πίνακας 3.22 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

	Ναι	Όχι	Δεν γνωρίζω
Ερωτ. 8 Η Ηλεκτρονική πληροφόρηση του Οργανισμού σας είναι τεχνικά προσβάσιμη σε ΑμεΑ, σε σχέση με τα παρακάτω:			
Α. Γραφή Braille	1 (3,4)	17 (58,6)	11 (37,9)
Β. CDs, DVDs με υπότιτλους και διερμηνεία στη νοηματική	1 (3,4)	17 (58,6)	11 (37,9)
Γ. Κείμενα με μεγάλους χαρακτήρες	9 (31,0)	7 (24,1)	13 (44,8)
Δ. Επεξηγηματικές εικόνες	3 (10,3)	11 (37,9)	15 (51,7)

*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %

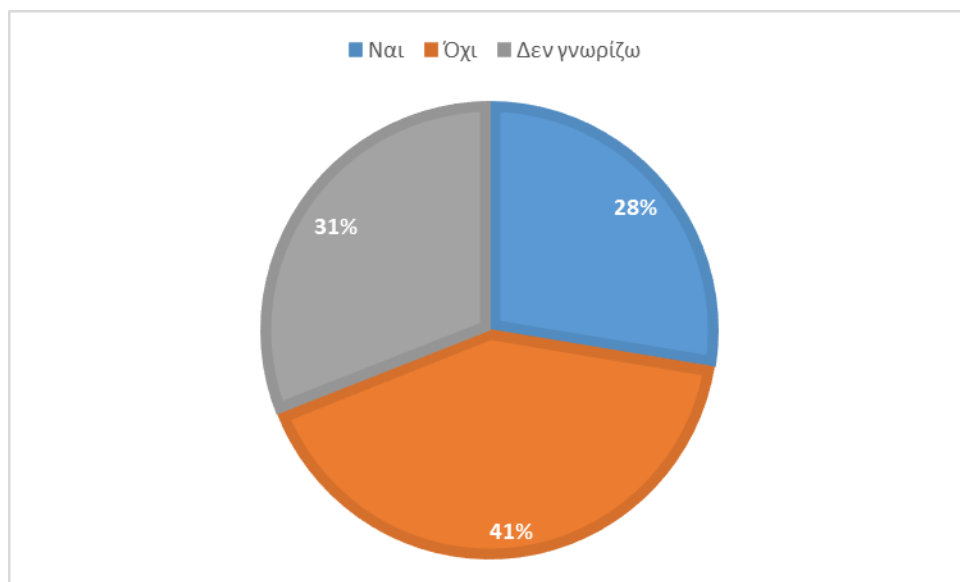

Σχήμα 3.51 Ηλεκτρονική πληροφόρηση του Οργανισμού σας είναι τεχνικά προσβάσιμη σε ΑμεΑ, σε σχέση με τα παρακάτω;

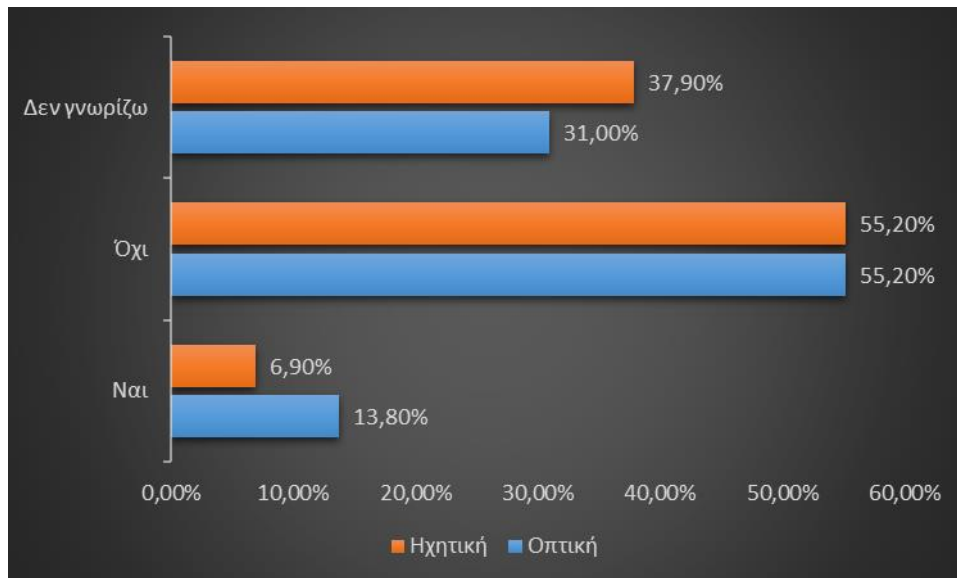
Πίνακας 3.23 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ερωτ. 9 Διατίθενται από τον Οργανισμό σας πληροφοριακά έντυπα για ΑμεΑ;		
Ναι	8	27,6
Όχι	12	41,4
Δεν γνωρίζω	9	31,0
Ερωτ. 10 Υπάρχει στον Οργανισμό σας οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση των ΑμεΑ;		
A. Οπτική		
Ναι	4	13,8
Όχι	16	55,2
Δεν γνωρίζω	9	31,0
B. Ηχητική		
Ναι	2	6,9
Όχι	16	55,2

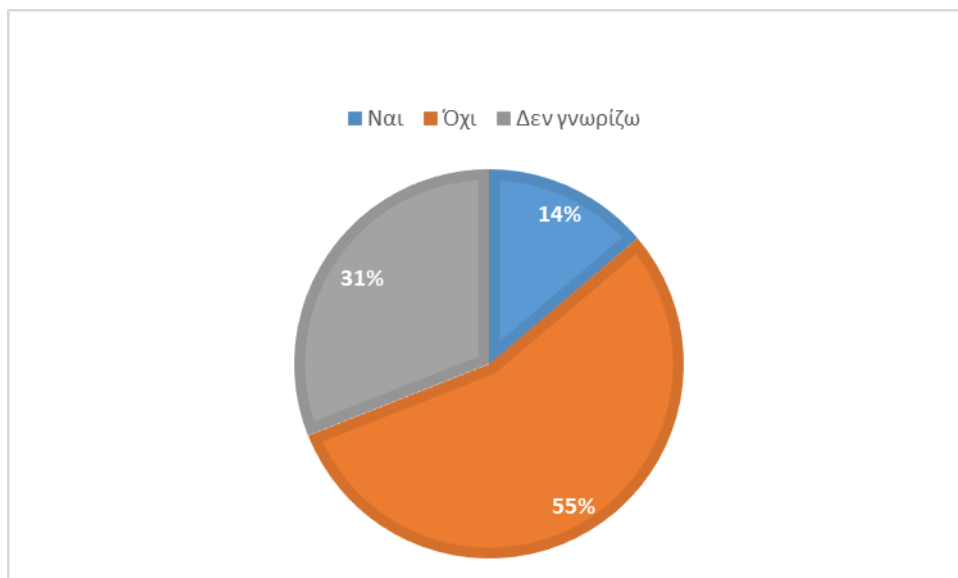
Δεν γνωρίζω	11	37,9
Ερωτ. 11 Υπάρχουν στον Οργανισμό σας εργαζόμενοι ΑμεΑ;		
Ναι	4	13,8
Όχι	16	55,2
Δεν γνωρίζω	9	31,0

Σχήμα 3.52 Διατίθενται από τον Οργανισμό σας πληροφοριακά έντυπα για ΑμεΑ;

Σχήμα 3.53 Υπάρχει στον Οργανισμό σας οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση των ΑμεΑ;

Σχήμα 3.54 Υπάρχουν στον Οργανισμό σας εργαζόμενοι ΑμεΑ;

3.2.13 Γνώσεις, στάσεις και αντιλήψεις περί Αναπηρίας

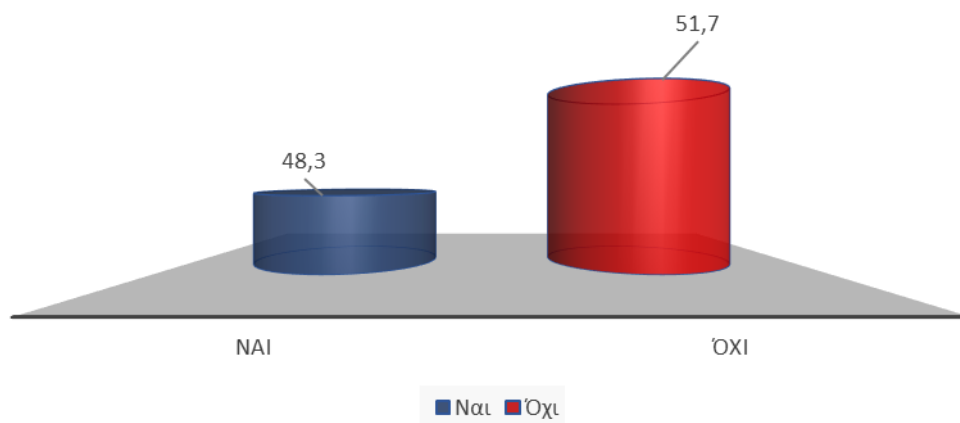
Αναφορικά με τη γνώση της σχετικής νομοθεσίας, το ρόλο της ηγεσίας, τις αντιλήψεις και στάσεις περί αναπηρίας, από τους πίνακες 3.24 - 3.27 (επί του δείγματος) προκύπτουν τα παρακάτω:

- **51,7%** δήλωσε ότι δεν γνωρίζει την νομοθεσία για τα δικαιώματα των ΑμεΑ και **72,4%** ότι δεν γνωρίζει την νομοθεσία για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τις οδηγίες προσβασιμότητας του Παγκόσμιου Ιστού. Αντίθετα, **48,3 %** δήλωσε ότι γνωρίζει την νομοθεσία για τα δικαιώματα των ΑμεΑ και **27,6 %** ότι γνωρίζει την νομοθεσία για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και προσβασιμότητα ιστού.
- **34,4%** δήλωσε ότι η ηγεσία του Οργανισμού τους είναι ελάχιστα ευαισθητοποιημένη για την υποστήριξη ΑμεΑ και **51,7%** δήλωσε ότι η ηγεσία είναι πολύ ευαισθητοποιημένη στην υποστήριξη ΑμεΑ, **75,9%** δήλωσε ότι η διοίκηση του Οργανισμού τους ενθαρρύνει τη χρήση των ΤΠΕ και **17,2%** δήλωσε ότι δεν ενθαρρύνει τη χρήση των ΤΠΕ. Σε σχέση με την εκπαίδευση στελεχών που ασχολούνται με τον σχεδιασμό πολιτικών και διαδικασιών υποστήριξης ΑμεΑ (τεχνικών επικοινωνίας, ηλεκτρονική προσβασιμότητα, κτλ), **99,9** δήλωσε ότι ο Οργανισμός τους ανταποκρίνεται ελάχιστα σε κάτι τέτοιο.
- **6,9%** δήλωσε ότι συμφωνεί σε μικρό βαθμό/ελάχιστα στην άποψη ότι η πρόσβαση των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας αποτελεί δικαίωμα που κατοχυρώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, αντίθετα **89,7%** δήλωσε ότι συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό με την άποψη αυτή.
- **86,2%** δήλωσε ότι οι προσλήψεις ΑμεΑ στους ΟΤΑ αυξάνουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική ευαισθητοποίηση έναντι ευπαθών κοινωνικών ομάδων και **6,9%** δήλωσε ότι οι προσλήψεις ΑμεΑ αυξάνουν στο ελάχιστο την κοινωνική ευαισθητοποίηση.

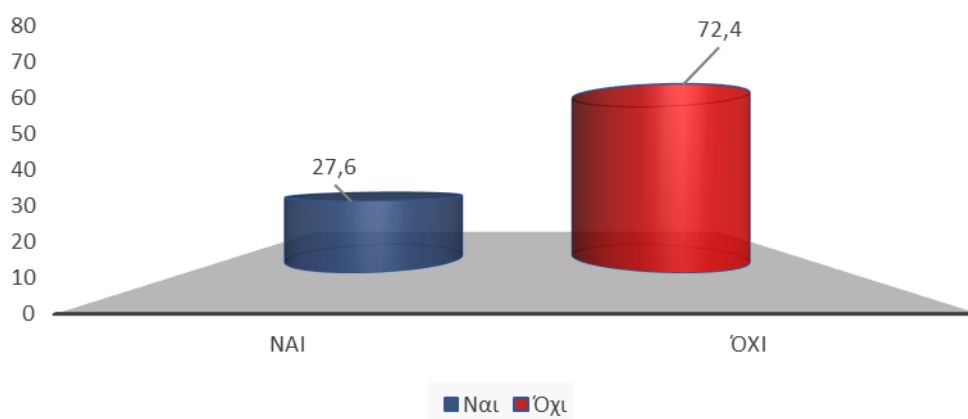
- **82,8%** δήλωσε ότι οι ΤΠΕ σε μεγάλο βαθμό μπορούν να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια συμμετοχής των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας και **6,8%** δήλωσε ότι συμφωνεί ελάχιστα ότι οι ΤΠΕ μπορούν να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια συμμετοχής των ΑΜΕΑ στην αγορά εργασίας.
- **20,7%** δήλωσε ότι η διασφάλιση της προσβασιμότητας των ηλεκτρονικών τους υπηρεσιών σύμφωνα με τις διεθνείς και εθνικές προδιαγραφές και αποφάσεις της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης υλοποιείται σε μεγάλο βαθμό από τον Οργανισμό τους και **79,3%** δήλωσε ότι ο Οργανισμός τους ανταποκρίνεται ελάχιστα σε κάτι τέτοιο.
- **20,7%** δήλωσε ότι ο Οργανισμός τους ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στην λειτουργία μηχανισμού υποστήριξης της σωστής εφαρμογής των μέτρων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και **97,3%** δήλωσε ότι ο Οργανισμός τους ανταποκρίνεται ελάχιστα σε κάτι τέτοιο.
- **48,3%** δήλωσε ότι είναι πολύ καλή η συνεργασία του Οργανισμού τους με το αναπηρικό κίνημα και **31%** δήλωσε ότι η συνεργασία αυτή είναι ανεπτυγμένη σε μικρό βαθμό.

Πίνακας 3.24 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ

	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό (%)
Ερωτ. 15 Γνωρίζετε τη Νομοθεσία σχετικά με:		
A. Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), που επικυρώθηκε από την ελληνική Βουλή στις 10.04.2012.		
Ναι	14	48,3
Όχι	15	51,7
B. Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τις οδηγίες προσβάσιμου περιεχομένου του Παγκόσμιου Ιστού (Πρότυπο οδηγιών διεθνούς κοινοπραξίας W3C για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (WCAG 2.0), σε επίπεδο συμμόρφωσης τουλάχιστον «AA»).		
Ναι	8	27,6
Όχι	21	72,4

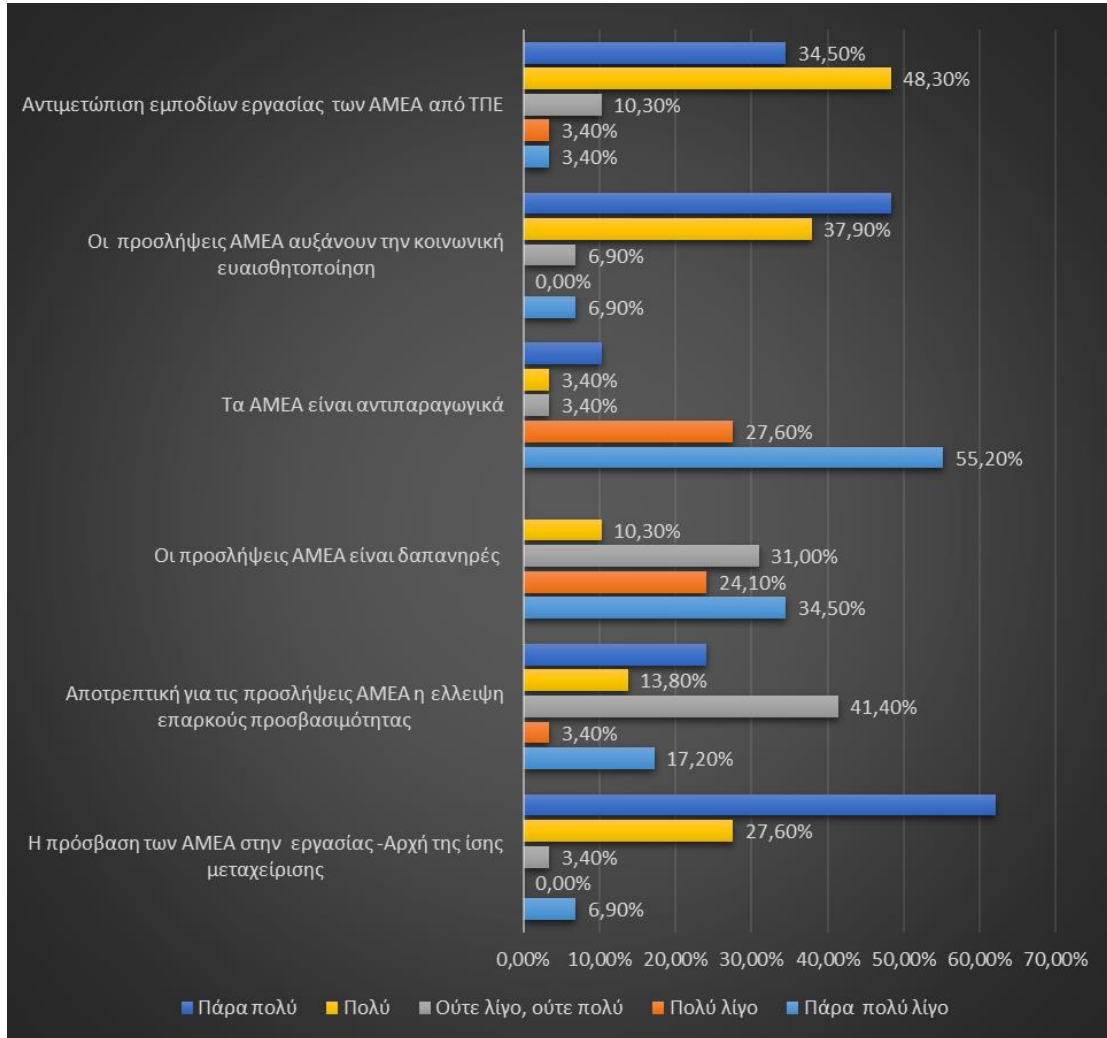
Σχήμα 3.55 Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), που επικυρώθηκε από την ελληνική Βουλή στις 10.04.2012.

Σχήμα 3.56 Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τις οδηγίες προσβάσιμου περιεχομένου του Παγκόσμιου Ιστού (Πρότυπο οδηγιών διεθνούς κοινοπραξίας W3C για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (WCAG 2.0), σε επίπεδο συμμόρφωσης τουλάχιστον «AA»).

Πίνακας 3.25 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ερωτ. 12 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω:					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Η πρόσβαση των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας αποτελεί δικαίωμα που κατοχυρώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης.	2 (6,9)	0 (0,0)	1 (3,4)	8 (27,6)	18 (62,1)
Η έλλειψη επαρκούς προσβασιμότητας (φυσικής και ηλεκτρονικής) στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτουργεί αποτρεπτικά για τις προσλήψεις ΑμεΑ.	5 (17,2)	1 (3,4)	12 (41,4)	4 (13,8)	7 (24,1)
Οι προσλήψεις ΑμεΑ είναι δαπανηρές λόγω των προσαρμογών που απαιτούνται στο εργασιακό περιβάλλον.	10 (34,5)	7 (24,1)	9 (31,0)	3 (10,3)	0 (0,0)
Τα ΑΜΕΑ είναι αντιπαραγωγικά.	16 (55,2)	8 (27,6)	1 (3,4)	1 (3,4)	3 (10,3)
Οι προσλήψεις ΑμεΑ στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης αυξάνουν την κοινωνική ευαισθητοποίηση έναντι των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ατόμων με ψυχικές και σωματικές ιδιαιτερότητες)	2 (6,9)	0 (0,0)	2 (6,9)	11 (37,9)	14 (48,3)
Οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) μπορούν να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια για τη συμμετοχή των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας.	1 (3,4)	1 (3,4)	3 (10,3)	14 (48,3)	10 (34,5)
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %					

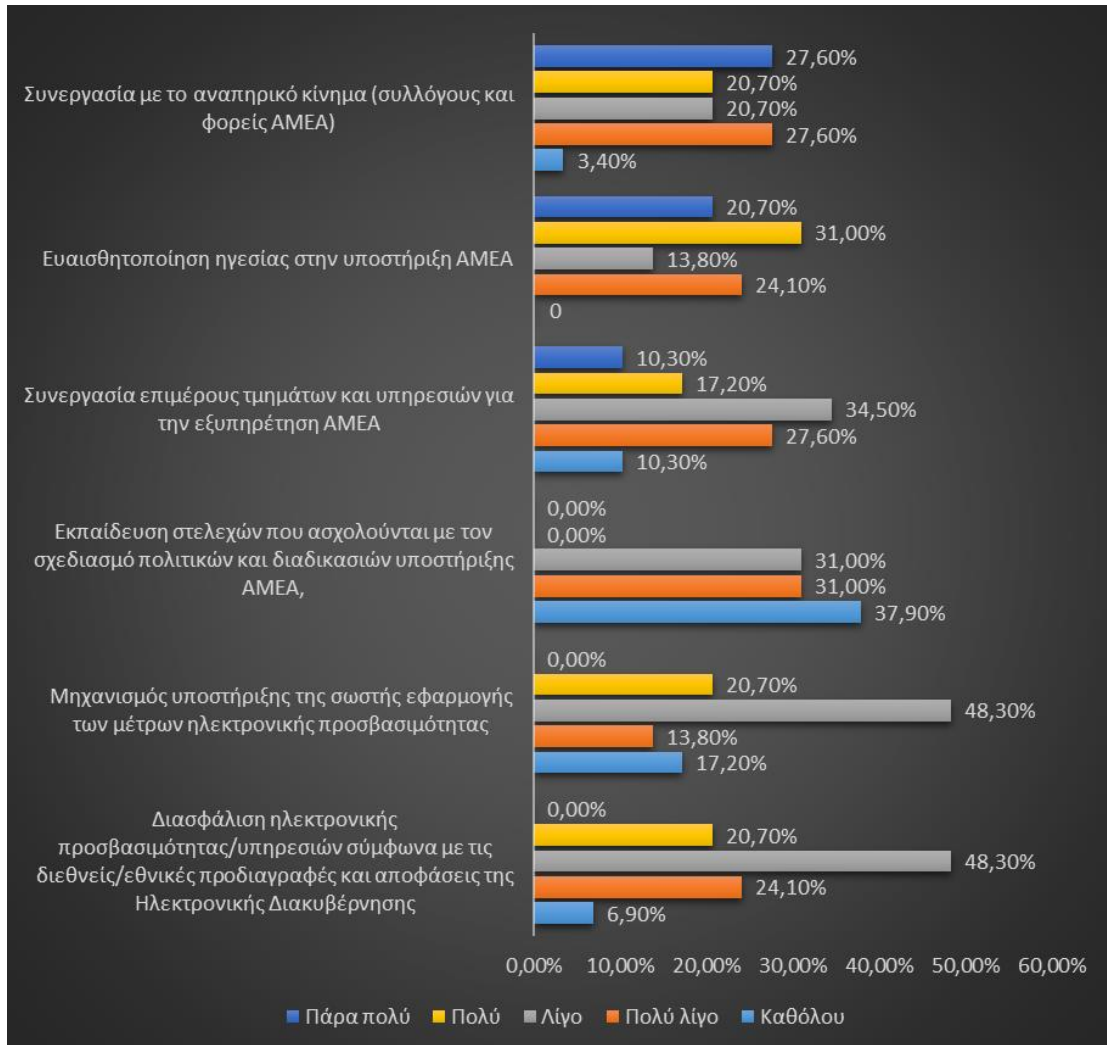

Σχήμα 3.57 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.

Πίνακας 3.26 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.

Ερωτ. 13 Σε ποιο βαθμό ο Οργανισμός σας ανταποκρίνεται στα παρακάτω:					
	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών σύμφωνα με τις διεθνείς και εθνικές προδιαγραφές και αποφάσεις της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.	2 (6,9)	7 (24,1)	14 (48,3)	6 (20,7)	0 (0,0)
Μηχανισμός υποστήριξης της σωστής εφαρμογής των μέτρων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.	5 (17,2)	4 (13,8)	14 (48,3)	6 (20,7)	0 (0,0)
Εκπαίδευση στελεχών που ασχολούνται με τον σχεδιασμό πολιτικών και διαδικασιών υποστήριξης ΑμεΑ (τεχνικών επικοινωνίας, ηλεκτρονική προσβασιμότητα, κτλ)	11 (37,9)	9 (31,0)	9 (31,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Συνεργασία επιμέρους τμημάτων και υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ.	3 (10,3)	8 (27,6)	10 (34,5)	5 (17,2)	3 (10,3)
Εναισθητοποίηση ηγεσίας στην υποστήριξη ΑμεΑ.	3 (10,3)	7 (24,1)	4 (13,8)	9 (31,0)	6 (20,7)
Συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα (συλλόγους και φορείς ΑμεΑ).	1 (3,4)	8 (27,6)	6 (20,7)	6 (20,7)	8 (27,6)

*.Σε παρένθεση τα ποσοστά %

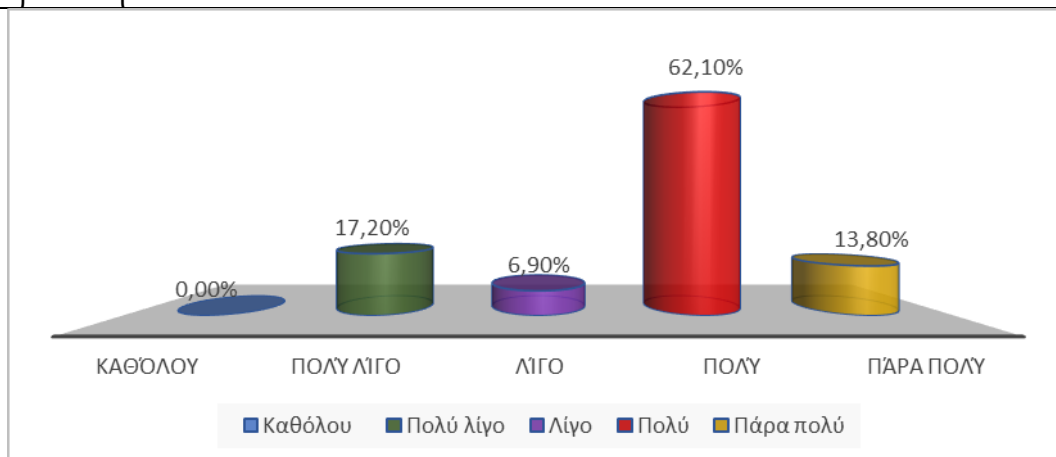

Σχήμα 3.58 Βαθμός που ο Οργανισμός σας ανταποκρίνεται

Πίνακας 3.27 Στάσεις, αντιλήψεις και πολιτικές Φορέων και Υπηρεσιών ΟΤΑ.

Σε παρένθεση τα ποσοστά %

	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Ερωτ. 14 Σε ποιο βαθμό η διοίκηση του Οργανισμού σας, ενθαρρύνει τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών Πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ);	0 (0,0)	5 (17,2)	2 (6,9)	18 (62,1)	4 (13,8)
*. Σε παρένθεση τα ποσοστά %					

Σχήμα 3.59 Σε ποιο βαθμό η διοίκηση του Οργανισμού σας, ενθαρρύνει τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

Συνοψίζοντας, τα ευρήματα της μελέτης αυτής, αναφορικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, αξιολογούνται ως όχι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά σε σχέση με τα παρακάτω:

1. Πληρότητα διαδικτυακών εφαρμογών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών που τις καταστούν καθολικά προσβάσιμες για όλα τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ).
2. Υπηρεσιακή προσαρμογή και ετοιμότητα υποδοχής και εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ).

3. Εκπαίδευση και κατάρτιση εργαζομένων και στελεχών στις ιδιαιτερότητες και "ειδικές" ανάγκες των ΑμεΑ.
4. Επαρκής εργασιακή απασχόληση ατόμων ΑμεΑ.
5. Εφαρμογή της νομοθεσίας και των διεθνών και εθνικών προδιαγραφών και αποφάσεων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Πρέπει να κατανοηθεί πλήρως ότι η αναγνώριση διαφορετικών κατηγοριών αναπηρίας, συνεπάγεται και την αναγνώριση διαφορετικών αναγκών προσβασιμότητας, για την ένταξη όλων των κατηγοριών αναπηρίας. Η οργάνωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των ΟΤΑ, προϋποθέτει την χρήση τεχνολογικών βοηθημάτων με πολύπλευρη προσέγγιση και με τελικό στόχο την Καθολική Πρόσβαση των ΑμεΑ και όλων των χρηστών. Απαιτείται από την ηγεσία, τους υπηρεσιακούς παράγοντες και τα στελέχη των ΟΤΑ, όραμα, πολιτική σχεδιασμού, συνεχής αξιολόγηση και συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα. Η ύπαρξη ελάχιστου αριθμού εργαζομένων ΑμεΑ στους ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης επαναφέρει στην επιφάνεια το πρόβλημα της απασχόλησης και της ισότιμης ένταξης των ΑμεΑ. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό στοιχείο από τη μελέτη αυτή κρίνεται το υψηλό ποσοστό θετικών στάσεων και αντιλήψεων περί αναπηρίας των εργαζομένων και στελεχών των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης.

4. Συμπεράσματα

Η μελέτη με τίτλο “Απόψεις ατόμων με αναπηρία για την Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Δήμου Αλεξανδρούπολης”, υλοποιήθηκε προκειμένου να παρουσιάσει και να αξιολογήσει συνοπτικά την υφιστάμενη κατάσταση στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξανδρούπολης αναφορικά με την ηλεκτρονική πρόσβαση των ΑμεΑ σε υπηρεσίες της ΚτΠ και να προτείνει μέτρα που θα συμβάλλουν στην ένταξη και την ηλεκτρονική τους ενσωμάτωση. Τα νέα στοιχεία και δεδομένα της μελέτης αυτής αναφέρονται λεπτομερώς στο κεφάλαιο 3.

Η μελέτη έδωσε βήμα στα ίδια τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) να αξιολογήσουν τις υφιστάμενες υπηρεσίες ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, να περιγράψουν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν και να παρουσιάσουν τις ανάγκες τους. Υπηρεσιακοί παράγοντες και στελέχη των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης κλήθηκαν να αξιολογήσουν την υφιστάμενη κατάσταση ηλεκτρονικής προσβασιμότητας σε υπηρεσίες και φορείς που συμμετέχουν και να διατυπώσουν τις απόψεις και αντιλήψεις τους περί θεμάτων αναπηρίας. Διερευνήθηκε ο βαθμός κοινωνικής υποστήριξης που λαμβάνουν τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), ώστε να προταθούν μέτρα που θα έχουν σκοπό τη διαμόρφωση ενός κλίματος πρόσφορου για την ανάδειξη και σταδιακή υλοποίηση της ηλεκτρονικής ενσωμάτωσης στους ΟΤΑ.

Αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση των υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, παρά τα θετικά βήματα σε επίπεδο θεσμικών παρεμβάσεων και πολιτικών, αυτή χρήζει περαιτέρω βελτιώσεων με τελικό στόχο την εμπέδωση των αρχών του «Σχεδιασμού για όλους». Σύμφωνα με τον Στεφανίδη (2004), η προσπάθεια για την εξασφάλιση καθολικών υπηρεσιών δεν εξαντλείται σε επενδύσεις και υποδομές και πρέπει να συμπορεύεται με τα μετεξελικτικά στάδια της Κοινωνίας της Πληροφορίας τα οποία περιλαμβάνουν (Cornford et al., 1996) διαρκή προσαρμογή του

επενδυτικού στόχου. Ειδικότερα, μέσω των επενδύσεων σε κατάλληλες υποδομές/υπηρεσίες και εφαρμογές, επιδιώκεται η υιοθέτηση και αποτελεσματική χρήση των υπηρεσιών αυτών από όλους τους πολίτες/χρήστες και η δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Στην μελέτη εντοπίζονται αδυναμίες και εμπόδια (ψηφιακή υποδομή, εκπαίδευση, οικονομική υποστήριξη, κοινωνικές αντιλήψεις κ.ά.) που δυσχεραίνουν την πρόσβαση και ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στην κοινωνική ζωή. Τα ευρήματα της μελέτης, στο σκέλος των υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ευρύτερα δημοσίων φορέων και οργανισμών, συμφωνούν με τα ευρήματα αντίστοιχων ερευνών στον ελληνικό χώρο και το εξωτερικό: (Τριδίμα, 2007; Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012; Τσιάμη, 2012; Πρώιου, 2020; Sendi & KERBLER-KEFO, 2009; Baris & Uslu, 2009; Scholz, Yalcin & Priestley, 2017; Ferri & Favalli, 2018; Padure & Pribeanu, 2020; Csontos & Heckl, 2021; Σιμωνίδης, 2021). Τα αποτελέσματα της Έκθεσης Προσβασιμότητας ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, που διεξήχθη για τις ανάγκες της μελέτης αυτής από την Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (2022), διαπιστώνουν ικανοποιητικό βαθμό προσβασιμότητας, παράλληλα όμως εντοπίζονται ασυμβατότητες με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές, εμποδίζοντας την επίτευξη του τελικού στόχου (‘‘Καθολική Πρόσβαση’’).

Αξιολογώντας τα στοιχεία και τα πορίσματα της μελέτης αυτής με προγενέστερη πιλοτική έρευνα στο Δήμο Αλεξανδρούπολης (Νικολαΐδης, Μιζαμτσή & Μουρούζης, 2012), διαπιστώνεται ότι στην πορεία των 10 ετών (από το 2012 έως και σήμερα), αν και επήλθαν σημαντικές πρωτοβουλίες και μέτρα (θετικές παρεμβάσεις σε επίπεδο φυσικής και ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ικανοποιητική επικοινωνία με το τοπικό αναπηρικό κίνημα, συμμετοχή εκπροσώπων ατόμων με αναπηρία σε δημοτικές επιτροπές διαβούλευσης, σε επιτροπές Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της ΠΕ Έβρου κ.ά.), παρά ταύτα, σε επίπεδο υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης, απαιτείται ταχύτερος βηματισμός και ακόμη πιο σημαντικές πρωτοβουλίες και μέτρα για την ολοκλήρωση του τελικού στόχου («Σχεδιασμού για όλους»).

Αναφορικά με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, οι ΟΤΑ καλούνται να εντείνουν τις προσπάθειές τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ΑμεΑ, σε επίπεδο προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ.

Προτείνεται η πλήρης πρόσβαση όλων των κατηγοριών αναπηρίας στις διαδικτυακές υπηρεσίες του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου.

Όπως αναφέρθηκε σε συνέντευξη με εκπροσώπους του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου, τα τελευταία χρόνια στην Αλεξανδρούπολη υπάρχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο επικοινωνίας και συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, εκπρόσωποι των ΑμεΑ συμμετέχουν σε επιτροπές που άπτονται θεμάτων κοινωνικής πολιτικής, υγείας και πρόνοιας και αναπτύσσονται συγκεκριμένες πρωτοβουλίες προς όφελος των όρων διαβίωσης και ποιότητας ζωής των ΑμεΑ. Οι φορείς του αναπηρικού κινήματος υποστηρίζουν ότι μια ανοιχτή και συνεχής γραμμή επικοινωνίας των ΑμεΑ με τους ΟΤΑ και ευρύτερα με τους δημοσίους φορείς, μπορεί να συμβάλλει στην καλύτερη αντίληψη, καταγραφή και αντιμετώπιση των προβλημάτων που βιώνουν. Ο Πρόεδρος του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Ν. Έβρου, αναφέρει: *«Τα άτομα με αναπηρία γνωρίζουν τις ανάγκες τους, αλλά και τον τρόπο ικανοποίησής τους. Η άποψη των ΑμεΑ σχετικά με τον τρόπο εξυπηρέτησής τους πρέπει να εκλαμβάνεται ως πρωτοβουλία ενθάρρυνσης της ίσης συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή».*

Η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η εκπαίδευση του προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μπορεί να συμβάλλει σε μια θετική στάση και αντίληψη στην ενθάρρυνση των Νέων Τεχνολογιών για την ικανοποίηση των αναγκών των ΑμεΑ και στην αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος.

Αναφορικά με τα εργασιακά δικαιώματα και την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία η μελέτη δεν μας επιτρέπει σε θεσμικό επίπεδο να είμαστε αισιόδοξοι, δεδομένου του μικρού αριθμού ατόμων με αναπηρία, εργαζόμενων στο Δήμο Αλεξανδρούπολης και στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου. Οι ΟΤΑ καλούνται να αντιμετωπίσουν και να βελτιώσουν την υφιστάμενη κατάσταση με μια σειρά πολιτικών πρωτοβουλιών. Απαιτείται η διεκδίκηση αύξησης προσφερόμενων θέσεων εργασίας για ΑμεΑ, προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ΑμεΑ, ευαισθητοποίησης προσωπικού και ευρύτερα της κοινότητας, με στόχο τη μείωση ή και εξάλειψη στάσεων και αντιλήψεων που θέλουν τα ΑμεΑ λιγότερο παραγωγικά, την βελτίωση των όρων προσβασιμότητας και την προσαρμογή των προσφερόμενων θέσεων εργασίας στις ανάγκες των ΑμεΑ.

Η Γραμμή του Πολίτη μαζί με τις διαδικτυακές υπηρεσίες δημιουργεί έναν ισχυρό διάλογο επικοινωνίας των πολιτών με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνεται η σύσταση Γραμμής Επικοινωνίας /Τηλεφωνικής Γραμμής για αναφορά και αντιμετώπιση

προβλημάτων προσβασιμότητας ή και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η Γραμμή του Πολίτη στον Δήμο Αλεξανδρούπολης δεν διαθέτει τις προαναφερόμενες υπηρεσίες. Η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου δεν διαθέτει Γραμμή του Πολίτη.

Επιτακτική κρίνεται και η συστηματική εκπαιδευτική και επιστημονική υποστήριξη των στελεχών και εργαζόμενων στις κοινωνικές υπηρεσίες και στις υπηρεσίες υγείας των ΟΤΑ. Επιπλέον προτείνεται:

- Δημιουργία ΚΔΑΠμεΑ στην Αλεξανδρούπολη και η αξιοποίηση προσβάσιμων χώρων (π.χ. ειδικά σχολεία Α/θμιας & Β/θμιας Εκπ/σης) και το απόγευμα, με βάση και τις ανάγκες που προκύπτουν.
- Σύσταση Γραφείου ή Υπηρεσίας Εθελοντισμού με τη δυνατότητα ένταξης στο Μητρώο των εθελοντών ατόμων με αναπηρία και άλλων μειονεκτούντων ομάδων (τρίτης ηλικίας, μειονοτικών ομάδων κ.ά.).

Σημαντική πρέπει να θεωρείται η εξέταση κατάλληλων κινήτρων (εκπαιδευτικών, οικονομικών, κτλ) για συμμετοχή των ΑμεΑ και των οικογενειών τους στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση.

Βάσει των στοιχείων που συλλέχθηκαν, η μελέτη αυτή θα μπορούσε να ευαισθητοποιήσει τους αρμοδίους αυτοδιοικητικούς φορείς και το αναπηρικό κίνημα ακόμη περισσότερο ως προς την διεξαγωγή ενός ουσιαστικού διαλόγου που θα αντιμετωπίζει το πρόβλημα της ένταξης και της ηλεκτρονικής ενσωμάτωσης των ΑμεΑ.

Η ερευνητική προσπάθεια και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την μελέτη αυτή γίνονται αποδεκτά με κάποιες επιφυλάξεις. Το μικρό μέγεθος του δείγματος (100 άτομα με αναπηρία και 30 στελέχη ΟΤΑ) δεν επιτρέπει απαραίτητα την γενίκευση των αποτελεσμάτων. Παρόλα αυτά, η αξιοπιστία της μεθοδολογίας και των εργαλείων για την ανάλυση των δεδομένων της μελέτης, μας επιτρέπουν να θεωρήσουμε τα αποτελέσματα αυτά ικανά για να αποτελέσουν την βάση για την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

Για την εξαγωγή πιο αξιόπιστων αποτελεσμάτων, προτείνουμε μελλοντικά:

- Διεξαγωγή διευρυμένης έρευνας στους ΟΤΑ (Α΄ & Β΄ βαθμού) σε περισσότερες περιφέρειες της χώρας, με πιο εμπειριστατωμένη αξιολόγηση από ειδικούς (προγραμματιστές ΤΠΕ) και χρήστες με αναπηρία.

- Μια σύγκριση με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στο ίδιο δείγμα ιστοτόπων ΟΤΑ (Α΄ & Β΄ βαθμού) μετά από μια δεκαετία, καταγράφοντας τον βαθμό βελτίωσης από τους συγκεκριμένους ιστοτόπους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Αναστασόπουλος, Κ. (2017). *Η προστασία των ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαίου*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Καλαμάτα: ΤΕΙ Πελοποννήσου / Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Βασιλείου, Ε. (2007). *Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία*. Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 333-346

Γουνόπουλος, Η. (2018). *Διερεύνηση της ψηφιακής ανισότητας στην Ελλάδα με τη χρήση υποδειγμάτων διαρθρωτικών εξισώσεων*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Δέτσικας, Ν. (2022). «Έκθεση προσβασιμότητας Ιστού ΟΤΑ Αλεξανδρούπολης». Δομή Συμβουλευτικής και Προσβασιμότητας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Π.Θ.).

Δήμος Αλεξανδρούπολης (2022). *Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Αλεξανδρούπολης 2015-2019*.
ΑΔΑ: ΩΚ5ΟΩΨΟ-ΗΞΘ

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Ελληνική Κυβέρνηση, 2020), ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: <https://primeminister.gr/wp-content/uploads/2020/12/2020-ethniko-sxedio-drasis-amea.pdf> (7 Μαρτίου 2022)

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος. (2021). *Απογραφή Πληθυσμού*.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2020). *Οδηγός δικαιωμάτων για άτομα με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και τις οικογένειές τους (2020)*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2020). *Εγχειρίδιο για την ενσωμάτωση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας στις τοπικές κοινωνικές και αναπτυξιακές πολιτικές, δράσεις, μέτρα και προγράμματα (2020)*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2020). *Εθνική Έκθεση για την Αναπηρία Α' έτους – 2017 (2020)*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2019). «Δικαίωμα στην πολιτική συμμετοχή; ...Όχι για όλους...». *Εμπόδια για τα άτομα με αναπηρία-Προκλήσεις για τη Δημοκρατία*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2014). *Νέες Τεχνολογίες και Αναπηρία Εξίσωση των ευκαιριών ή νέες μορφές αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2011). «Η αναπηρία στο απόσπασμα». Διακήρυξη για την 3η Δεκέμβρη 2011». Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2009). «Η πρόταση της Ε.Σ.Α.μεΑ. για ένα «Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Πολιτικών για την Αναπηρία ». Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2009. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2008), *Σχεδιάζοντας πολιτική σε θέματα αναπηρίας. Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένου*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2007), «Η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας. Η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή κοινωνικής αναπηρίας». Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2005), *Προσβασιμότητα: Το «κλειδί» για την εξάλειψη των διακρίσεων*, Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2003). «Μειώνοντας το χάσμα μεταξύ πολιτικών στόχων και πραγματικότητας, Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη». Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2002β). «Αναπηρία και Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Ε. Ε - Ωρα για αλλαγή, εργαλεία για την αλλαγή» - Τελική Έκθεση Μελέτης. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2002α). Έκθεση για την 3η Δεκέμβρη 2002, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία. «2003 - Ευρωπαϊκό Έτος Ατόμων με Αναπηρία 2003. Πενήντα εκατομμύρια Ευρωπαίοι με αναπηρία αρνούνται τον παθητικό ρόλο και διεκδικούν τη συμμετοχή τους στο κοινωνικό – οικονομικό και πολιτικό στερέωμα της Ευρώπης». Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2002β). «Αναπηρία και Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Ε. Ε - Ωρα για αλλαγή, εργαλεία για την αλλαγή» - Τελική Έκθεση Μελέτης. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (2017). 1ο ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Σ.Α.μεΑ. «ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ».

Ετήσια Έκθεση του Παρατηρητήριου Θεμάτων Αναπηρίας, Δεκέμβριος, 2021. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: <https://www.secdigital.gov.gr/ekthesi-parakoloythisis-tis-psifiakis-p/> (7 Μαρτίου 2022).

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την αναπηρία 2012-2020: Ανανέωση της δέσμευσης για μια

Ευρώπη χωρίς εμπόδια Ευρώπη, COM(2010) 636 τελικό/ 15.11.2010.

Ζάχαρης, Φ. (2019). Ευρωβαρόμετρο: Οι αντιλήψεις για την Αναπηρία στην Ελλάδα και στην ΕΕ. Στερεότυπα, προκαταλήψεις και διακρίσεις στην Ελλάδα απέναντι στα Α.με.Α. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: <https://www.iatronet.gr/eidiseis-nea/epistimizwi/news/53120/enrwvarometro-oi-antilipseis-gia-tin-anapiria-stin-ellada-kai-stin-ee.html> (6 Μαρτίου 2022).

Θέματα Αναπηρίας. «Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία: Το Άρθρο 12 'Ισότητα ενώπιον του νόμου'». Θέματα Αναπηρίας, 18, 16-19.

Καμπερίδου, Ε. (2019). Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακός αποκλεισμός: Γεφυρώνοντας το έμφυλο ψηφιακό χάσμα. Πρακτικά του 6ου Συνεδρίου της ΕΚΕ | ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ-Hellenic Sociological Society (HSS): "Η Κοινωνιολογία και ο Δημόσιος Ρόλος της στην Εποχή της Μεταμόρφωσης του κόσμου» .

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ:https://www.researchgate.net/publication/330359878_Psephiakes_dexiotetes_kai_psephiakos_apokleismos_Gephyronontas_to_emphylo_psephia_ko_chasma_Digital_skills_and_digital_exclusion_Bridging_the_gender_digital_divide_pp_202-210 (28 Ιουνίου 2022).

Καμπερίδου, Ε. (2022). *ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ). Γυναίκα με αναπηρία στον Αθλητισμό: «Διεκδικώ τα δικαιώματά μου!»*. Κοινωνική αναπαράσταση της αναπηρίας στον Αθλητισμό. ΕΚΠΑ/ ΣΕΦΑΑ Αθηνών. 12η διάλεξη (8/6/2022).

Κοντιάδης, Ξ. & Μουσιμούτη, Μ. (2014). *Σύνοψη της μελέτης συμβατότητας της ελληνικής νομοθεσίας με τη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Κουρτέση, Σ. (2013). *Κοινωνικός Αποκλεισμός και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Κρητικός, Λ. (2021). *Ηλεκτρονική διακυβέρνηση: μια συγκριτική αποτίμηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Χίος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Μπασδέκης Ι. (2013). *Ηλεκτρονική προσβασιμότητα και αναπηρία*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Μπισχινιώτης, Β. (2022). *Η συμβολή της υποστηρικτικής τεχνολογίας στην επικοινωνία και την κινητικότητα των ατόμων με οπτική αναπηρία*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Μπόνιας, Α. (2019). *Κοινωνικός αποκλεισμός και κοινωνικός πόνος: Ο Αθλητισμός ως μέσο Κοινωνικής Ενσωμάτωσης / Ένταξης Αθλητών /τριών με Κινητική Αναπηρία*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Αθήνα : ΕΚΠΑ

Μπουλδούκα, Κ. (2022). *Τα σύγχρονα μέσα υποστηρικτικής τεχνολογίας και η χρήση τους τόσο στην καθημερινή διαβίωση, όσο και στην εκπαιδευτική διαδικασία των ατόμων με οπτική αναπηρία κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Νάσκου-Περράκη, Π. (2016). *Δικαιώματα του Ανθρώπου. Παγκόσμια και περιφερειακή προστασία. Θεωρία – Νομολογία*. Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Νεοκοσμίδου, Π. (2018). *Ο ρόλος του διαδικτύου ως μέσο άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού σε παιδιά με αναπηρία ηλικίας 13-18 ετών. Μια μεθοδολογική εμπειρική διαδικτυακή έρευνα, προοπτικές και περιορισμοί*. Διδακτορική Διατριβή. Μυτιλήνη: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Νικολαΐδης, Ε. (2013). *Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο: Σχεδιάζοντας στην πράξη τη νέα πολιτική για την Αναπηρία - Πρακτικά εργαλεία (No 7)*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Νικολαΐδης, Ε., Μιζαμτσή, Σ. & Μουρούζης, Α. (2012). *Πιλοτική Μελέτη Προσβασιμότητας σε ΟΤΑ στη Διασυννοριακή περιοχή*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

Οδηγός Εκπόνησης Διπλωματικών Εργασιμών και Διδακτορικών Διατριβών (2022). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων.

Παπανικολάου, Ι. (2010). *Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Πρώτου Βαθμού*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Πανταζή, Ι. (2018). *Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση ως Παράγοντας Μεταρρύθμισης της Δημόσιας Διοίκησης σε Ευρώπη και Ελλάδα*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Παπάνης, Ε. (2020). Σχεδιασμός για Όλους – Κοινωνική Οικονομία και ΑΜΕΑ. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: <https://psychologiagr.com/category/%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%b7%ce%bc%ce%bf%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%b1-%ce%b1%cf%81%ce%b8%cf%81%ce%b1/> (30 Ιουνίου 2022).

Παπανάης, Ε. & Μπαλάσα, Κ. (2010). Άτομα με αναπηρία και διαδίκτυο. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: [URL:http://epapanis.blogspot.gr/2010/04/blogpost_17.html](http://epapanis.blogspot.gr/2010/04/blogpost_17.html) (11 Ιουνίου 2022).

Παπακότσος, Ε.& Καρακιάζος, Κ. (2021). «Προδιαγραφές για την Προσβασιμότητα Ιστοτόπων από Άτομα με Αναπηρία ή Ειδικές Ανάγκες και Εργαλεία Αξιολόγησης». e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας, 16(2): 85-102. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Περιφέρεια ΑΜΘ (2014). *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014 – 2020*. 2014GR16M2OP014

Πρώιου, Ε. (2020). *Μελέτη και Αξιολόγηση Προσβασιμότητας Ιστού για χρήστες με ιδιαιτερότητες: Η περίπτωση της Ελλάδος*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Σιμωνίδης, Χ. (2021). *Ηλεκτρονική διακυβέρνηση και μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Στάσεις και αποδοχή των δημοσίων υπαλλήλων ως προς την αναγκαιότητα και την χρήση των ψηφιακών εργαλείων. Μελέτη περίπτωσης σε παραγωγική μονάδα του Υπουργείου Ε.Α*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Στεφανίδης, Κ. (2004). «Μελέτη με αντικείμενο την καθολική πρόσβαση και την ισότιμη συμμετοχή ατόμων με αναπηρίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας - Παραδοτέο Π.2: Τελική Έκδοση της Μελέτης - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας. Άξονας 5 - Μέτρο 5.3». Ηράκλειο Κρήτης: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Τριδής, Μ. (2007). *Έρευνα σε Υπηρεσίες και Φορείς Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία. Αποτελέσματα*. Αθήνα: Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης (Ι.Κ.Π.Α.).

Τσαλής, Π. (2010). *Ανάπτυξη ενός προτύπου αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης της προσβασιμότητας Εμποδιζόμενων Ατόμων σε επίπεδο Δήμου*. Διδακτορική Διατριβή. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Τσιάμη, Σ. (2012). *Μελέτη για τη χρήση ΤΠΕ στις Περιφέρειες και στους ΟΤΑ*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Κοζάνη: Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Τσιουλάκης, Ρ. (2015). *Έρευνα των συνθηκών προσβασιμότητας στις μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας επί του συνόλου των υγειονομικών περιφερειών της Ελλάδος*. Διδακτορική Διατριβή. Λάρισα: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Χατζηπέτρου, Α. (2014). *Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού, Σχεδιασμός Πολιτικής σε θέματα Αναπηρίας*. Αθήνα: Ε.Σ.Α.μεΑ.

«Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία» (CRPD). ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ <https://bit.ly/UNCRPD-Status> (7 Ιουνίου 2022)

Συνήγορος του Πολίτη. Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας, (2005). «Ειδική Έκθεση - Ο Νόμος 2643/1998. Πρόσβαση στην απασχόληση και κοινωνική ένταξη ΑμεΑ, πολυτέκνων, αγωνιστών εθνικής αντίστασης και αναπήρων και θυμάτων πολέμου», Αθήνα.

Συνήγορος του Πολίτη, (2004). «ν.2643/1998: Εφαρμογή και Αποτελεσματικότητα - Πρακτικά από τη Συνάντηση Εργασίας», Αθήνα.

Συνήγορος του Πολίτη. (2012). «Ετήσια Έκθεση 2011», Αθήνα.

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης. (2007). «Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία», Αθήνα.

Ψαθάς, Δ. (2009). «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ». ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ:
[URL:http://www.inarcadia.gr/news/arthra/ekpaid/koinepan-amea1.pdf](http://www.inarcadia.gr/news/arthra/ekpaid/koinepan-amea1.pdf) (11 Ιουνίου 2022).

Ξενόγλωσση

Amaltas (2020). Rapid Review of Assistive Technologies for Persons with Disability in In www.amaltas.asia

Baris, M. E., & Uslu, A. (2009). Accessibility for the disabled people to the built environment in Ankara, Turkey. *African Journal of Agricultural Research*, 4(9), 801-814.

Bhowmick, A., & Hazarika, S. M. (2017). An insight into assistive technology for the visually impaired and blind people: state-of-the-art and future trends. *Journal on Multimodal User Interfaces*, 11(2), 149-172.

Csontos, B., & Heckl, I. (2021). Accessibility, usability, and security evaluation of Hungarian government websites. *Universal Access in the Information Society*, 20(1), 139-156.

Ferri, D., & Favalli, S. (2018). Web accessibility for people with disabilities in the European Union: Paving the road to social inclusion. *Societies*, 8(2), 40.

Fish Hodgson, T. (2018). The right to inclusive education in South Africa: Recreating disability apartheid through failed inclusion policies. *South African Law Journal*, 135(3), 461-501.

Goffman, E. (2009). *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. Simon and Schuster.

Hong, S., Katerattanakul, P., & Joo, S. J. (2008). Evaluating government website accessibility: A comparative study. *International Journal of Information Technology & Decision Making*, 7(03), 491-515.

Jacko, J. A., & Vitense, H. S. (2001). A review and reappraisal of information technologies within a conceptual framework for individuals with disabilities. *Universal Access in the information Society*, 1(1), 56-76.

Kamberidou, I., & Pascall, N. (2020). The digital skills crisis: engendering technology-empowering women in cyberspace. *European Journal of Social Sciences Studies*, 4(6), 1–33. ΠΡΟΣΒΑΣΟΣΙΜΟ: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3558799>, <https://oapub.org/soc/index.php/EJSSS/article/view/683> (29 Ιουλίου 2022).

Lang, R. (2009). The United Nations Convention on the right and dignities for persons with disability: A panacea for ending disability discrimination?. *Alter*, 3(3), 266-285.

Micheal, B., Lida, B., Riley, S., Hackler, T., & Janzen, K. (2002). A Comparison of Popular Online Fonts: Which Size and Type is Best. *Usability News*, 4(1).

Mintz, K., & Wasserman, D. (2020). Caring for People with Disabilities: An Ethics of Respect. *Hastings Center Report*, 50(1), 44-45.

Mulloy, A. M., Gevarter, C., Hopkins, M., Sutherland, K. S., & Ramdoss, S. T. (2014). Assistive technology for students with visual impairments and blindness. In *Assistive technologies for people with diverse abilities* (pp. 113-156). Springer, New York, NY.

Padure, M., & Pribeanu, C. (2020). Comparing six free accessibility evaluation tools. *Informatica Economica*, 24(1), 15-25.

Pérez-Escolar, M., & Canet, F. (2022). Research on vulnerable people and digital inclusion: toward a consolidated taxonomical framework. *Universal Access in the Information Society*, 1-14.

Raja, D. S. (2016). Bridging the disability divide through digital technologies. *Background paper for the World Development report*.

Sendi, R., & KERBLER-KEFO, B. (2009). *Disabled people and accessibility: How successful is Slovenia in the elimination and prevention of built-environment and communication barriers?*. *Urbani izziv*, 20(1), 123-140.

Siebers, T. (2007). Disability and the right to have rights. *Disability Studies Quarterly*, 27(1/2).

Senjam, S. S. (2019). Assistive technology for students with visual disability: Classification matters. *Kerala Journal of Ophthalmology*, 31(2), 86.

Thomas, C. (2008). Disability: getting it “right”. *Journal of Medical Ethics*, 34(1), 15-17.

Van Deursen, A. J., & Van Dijk, J. A. (2009). Improving digital skills for the use of online public information and services. *Government Information Quarterly*, 26(2), 333-340.

WCAG2 (2008). Οδηγίες προσβασιμότητας περιεχομένου Ιστού 2.0, W3C, 2008. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://www.w3.org/TR/WCAG20/>

Νομοθεσία

Το θεσμικό πλαίσιο αναφορικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στους ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα είναι ο ν.4727/2020 (κυρίως Κεφάλαιο Η). Ο εν λόγω νόμος αντικατέστησε τον ν.4591/2019, με τον οποίο ενσωματώθηκε για πρώτη φορά στην εθνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 2016/2102.ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32016L2102> (7 Μαρτίου 2022)

Προσβασιμότητα του Ιστού

Εργαλείο ελέγχου προσβασιμότητας Lighthouse
<https://developer.chrome.com/docs/lighthouse/overview/>

Web Accessibility Initiative
https://en.wikipedia.org/wiki/Web_Accessibility_Initiative
<https://www.w3.org/WAI/>

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)
https://en.wikipedia.org/wiki/Web_Content_Accessibility_Guidelines,
<https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/>

World Wide Web Consortium (W3C)
https://en.wikipedia.org/wiki/World_Wide_Web_Consortium

<https://www.w3.org/standards/webdesign/accessibility>

[Global Trends that will Impact Universal Access to Information Resources](#), by Christine Maxwell, ed., on behalf of the Internet Society (paper submitted to UNESCO July 15, 2000)

[A Web for Everyone: Designing Accessible User Experiences](#) Sarah Horton and Whitney Quesenbery; Rosenfeld Media; January 2014; ISBN: 978-1933820972.

[Buy A Web for Everyone: Designing Accessible User Experiences](#) from Amazon by following [this link...](#)

[Web Accessibility: Web Standards and Regulatory Compliance](#) Shawn Lawton Henry, Jim Thatcher, Andrew Kirkpatrick, Richard Rutter, Christian Heilmann, Cynthia Waddell, Michael R. Burks, Mark Urban, Bruce Lawson; friends of ED; July 2006; ISBN: 1590596382.

[Buy Web Accessibility: Web Standards and Regulatory Compliance](#) from Amazon by following [this link...](#)

Καλές πρακτικές, συναφή Project και προγράμματα που υλοποιούνται σε ΟΤΑ με άξονα την προσβασιμότητα.

Εταιρικό πρόγραμμα με τίτλο «Ανθρώπινος Δήμος» και στόχο την κατάρτιση προφίλ προσβασιμότητας ΟΤΑ.
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ <https://meallamatia.services/blog/2019/11/08/anthrwpinos-dimos-filikos-se-olous-tous-polites/> (20 Μαρτίου 2022).

Εταιρικό πρόγραμμα για προσβασιμότητα ιστοσελίδων και e-shop. Περιλαμβάνει πληροφορίες για τις βασικές προδιαγραφές προσβασιμότητας ψηφιακού υλικού.
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ <https://meallamatia.services/blog/2020/04/07/kante-to-e-shop-kai-to-site-sas-prosvasimo-se-olous/> (19 Μαΐου 2022).

Εταιρικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στην υποδοχή ανάπηρων πολιτών σε ΟΤΑ.
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ https://meallamatia.services/blog/2021/06/29/exipiretisi_politon/ (19 Μαΐου 2022).

Αυτόματο σύστημα διαχείρισης αιτημάτων πολιτών: υπηρεσία που απευθύνεται σε δήμους με στόχο την 24ωρη εξυπηρέτηση πολιτών. Περιλαμβάνει εκπαίδευση των εξουσιοδοτημένων χειριστών του συστήματος και την εμπλοκή focus group αναπήρων σε όλη τη διαδικασία για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας.
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ <https://meallamatia.services/blog/2020/12/28/aftomato-sistema-diaxeirisis-aitimatou-politon/> (19 Μαρτίου 2022).

Διαδικτυακές πηγές σχετικού ενδιαφέροντος

<https://www.esamea.gr/publications/others/4489-i-symboli-tis-eyropaikis-oikonomikis-kai-koinonikis-epitropis-sti-diamorfosi-toy-enosiakoy-thematologiy-tis-periodoy-2020-2030-gia-ta-dikaiomata-ton-atomon-me-anapiria>

<https://instituteofpr.org/measurement-and-evaluation-to-remain-a-challenge-and-focus-for-pr-communications-practitioners-says-pr2025-delphi-study/>

<https://www.worldbank.org/en/topic/disability>

<https://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/12/03/making-quality-education-accessible-to-children-with-disabilities>

<https://sdgs.un.org/2030agenda>

<https://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/12/03/making-quality-education-accessible-to-children-with-disabilities>

<https://www.w3.org/WAI/fundamentals/accessibility-intro/>

<https://thetotalbusiness.com/2022/01/03/auksisi-euaisthitopoiisi-prosvasimotitas/>

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211203-1#:~:text=In%202020%2C%20about%2029.0%25%20of,those%20with%20no%20activity%20limitatio>

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211203-1#:~:text=In%202020%2C%20about%2029.0%25%20of,those%20with%20no%20activity%20limitation.>

<http://www.esaea.gr/help/86-legal-framework/symbasi/547-symbasi-oie-gia-tadikaikomata-ton-atomon-me-anapiria>

https://www.paratiritirioanapirias.gr/el/about_9

<https://www.paratiritirioanapirias.gr/el/results/publications>

<https://www.synigoros.gr/?i=equality.el.reports>

<https://www.esamea.gr/publications/books-studies>

<https://www.disability-europe.net/country/greece>

<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

http://www.ggk.gov.gr/?page_id=5506

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

I: Ερωτηματολόγια ερευνητικού έργου

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(Μεμονωμένα άτομα, σύλλογοι και φορείς ΑμεΑ)

Αξιότιμοι κύριοι / Αξιότιμες κυρίες,

Το παρόν ερωτηματολόγιο έχει συνταχθεί στα πλαίσια εκπόνησης της μεταπτυχιακής εργασίας μου με τίτλο: "Απόψεις ατόμων με αναπηρία για την Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Δήμου Αλεξανδρούπολης". Στόχος του ερωτηματολογίου είναι να διεξαχθεί μια εκτενής ανάλυση και αποτίμηση του βαθμού Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου). Αναμένεται τα αποτελέσματα της μελέτης και ορισμένα μέτρα και πρωτοβουλίες που θα προταθούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των περιοριστικών παραγόντων που αποτελούν τροχοπέδη για την Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα και ευρύτερα την ίση συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική ζωή.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και δηλώνω υπεύθυνα πως τα δεδομένα από την επεξεργασία του θα χρησιμοποιηθούν μόνο για το συγκεκριμένο σκοπό.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο που διαθέσατε για να απαντήσετε.

Μαροπούλου Χριστίνα

Απόφοιτη Νομικής Σχολής ΔΠΘ

Αν. Προϊσταμένη - Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματειακής Υποστήριξης

Δ/σης Ανάπτυξης Π.Ε. Έβρου (ΠΑΜΘ)

Παρακαλώ σε κάθε ερώτηση σημειώστε στην αντίστοιχη κάθε φορά κλίμακα την απάντησή σας, σύμφωνα με την έως τώρα εμπειρία σας.

Ερωτ. 1 Φύλο :

- ο Άνδρας
- ο Γυναίκα
- ο Άλλο

Ερωτ. 2 Είδος αναπηρίας :

- ο Κινητική αναπηρία (νευρολογικές, ορθοπεδικές, μυϊκές αναπηρίες όπως εγκεφαλική παράλυση, τραυματισμοί νωτιαίου μυελού, ακρωτηριασμοί κ.ά.)
- ο Αισθητηριακή αναπηρία (κώφωση, τύφλωση κ.ά.)
- ο Νοητική αναπηρία (νοητική αναπηρία με ή χωρίς σύνδρομο Down κ.ά.) ή αναπτυξιακή διαταραχή (αυτισμός).
- ο Χρόνια αναπηρία που περιορίζει το επίπεδο προσαρμοστικότητας του ατόμου (π.χ. ψυχικά νοσήματα) και άλλες χρόνιες παθήσεις.
- ο Πολλαπλή αναπηρία (οποιοσδήποτε συνδυασμός των παραπάνω)

Ερωτ. 3 Ηλικία:

- ο 18-24
- ο 25-34
- ο 35-44
- ο 45-60
- ο 60⁺

Ερωτ. 4 Εκπαίδευση:

- ο Απόφοιτος /η Α/θμιας (Δημοτικό)
- ο Απόφοιτος/η Λυκείου ή Μεταδευτεροβάθμιας /Τεχνικής Σχολής
- ο Απόφοιτος/η ΑΕΙ/ ΤΕΙ
- ο Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου
- ο Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου

ο Χωρίς εκπαίδευση

Ερωτ. 5 Οικογενειακή Κατάσταση:

- ο Έγγαμος /η
- ο Άγαμος /η

Ερωτ. 6 Αριθμός παιδιών :

- ο 1
- ο 2
- ο 3
- ο Περισσότερα από 3

Ερωτ. 7 Επάγγελμα :

- ο Εργαζόμενος/η ιδιωτικού τομέα
- ο Εργαζόμενος/η δημοσίου τομέα
- ο Ελεύθερος/η επαγγελματίας
- ο Μαθητής /τρια /Φοιτητής/τρια / Σπουδαστής /στρια
- ο Άνεργος /η
- ο Συνταξιούχος /α

Ερωτ. 8 Προϋπηρεσία (έτη) ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα (αριθμός):

- ο 0-10
- ο 11-20
- ο 21-30
- ο Περισσότερο από 30 έτη

Ερωτ. 9 Ετήσιο Εισόδημα σε Ευρώ (χιλιάδες):

- ο 0-10
- ο 11-20
- ο 21-30
- ο Περισσότερο από 30

Ερωτ. 10 Κατοικία:

- ο Αστική ζώνη Αλεξανδρούπολης
- ο Προάστιο Αλεξανδρούπολης (Μαΐστρος, Μάκρη, Παλαγία, Απαλός κτλ)
- ο Τραϊανούπολη
- ο Φέρες

ο Εκτός Αλεξανδρούπολης

Ερωτ. 11 Κατέχετε τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ);

- Ναι (με πιστοποίηση)
- Ναι (χωρίς πιστοποίηση)
- Όχι

Ερωτ. 12 Έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι σας;

- Ναι
- Όχι

Ερωτ. 13 Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την επικοινωνία σας με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) ;	1 φορά την ημέρα	1 φορά την εβδομάδα	1 φορά το μήνα	1 φορά το χρόνο	Καθόλου
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 14 Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας είναι προσβάσιμες;	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 15 Σε ποιο βαθμό οι Ιστοσελίδες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) ανταποκρίνονται στις ανάγκες σας;	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 16 Σε ποιο βαθμό η χρήση των Ιστοσελίδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξανδρούπολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) αποτελεί μια ευχάριστη για εσάς εμπειρία;	Καθόλου ευχάριστη	Λίγο ευχάριστη	Μέτρια ευχάριστη	Πολύ ευχάριστη	Πάρα πολύ ευχάριστη
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 17 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από την επικοινωνία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) και σχετικά με:					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Τις προσαρμοσμένες υποδομές για ΑμεΑ (όπως επαγωγικών βρόχων για άτομα με προβλήματα ακοής, υποδοχή κωφάλαλων με νοηματική γλώσσα)	1	2	3	4	5
Την τεχνική προσαρμογή διοικητικών εγγράφων (παροχή πληροφοριών σε γραφή Braille και ηχητικές μορφές, προβολές με υπότιτλους και παρόμοιες τεχνολογίες).	1	2	3	4	5
Την εκπαίδευση και γνώση προσωπικού στις ιδιαιτερότητες και ανάγκες ΑμεΑ	1	2	3	4	5
Την πρόβλεψη προσωπικού υποδοχής (π.χ. διερμηνείς για κωφούς)	1	2	3	4	5
Την εξυπηρέτηση, ευγένεια, συμπεριφορά	1	2	3	4	5

Ερωτ.18 Σε ποιο βαθμό στην ηλεκτρονική επικοινωνία σας με οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμος Αλεξ/πολης και Περιφερειακή Ενότητα Έβρου) σας παρέχονται:					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Κίνητρα υποστήριξης (εκπαίδευση και κατάρτιση στις Νέες Τεχνολογίες, επιδότηση αγοράς εξοπλισμού κ.ά.)	1	2	3	4	5
Πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και την υποστηρικτική τεχνολογία	1	2	3	4	5
Προσαρμογή του τεχνολογικού εξοπλισμού στις ειδικές σας ανάγκες (τυφλός, κωφάλαλος, άτομο με νοητική υστέρηση, κτλ)	1	2	3	4	5
Οικονομική δυνατότητα αγοράς απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού	1	2	3	4	5

Ερωτ. 19 Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τα θεσμικά μέτρα και τις θεσμικές πρωτοβουλίες που έχουν ληφθεί για την ισότιμη πρόσβαση ΑμεΑ στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ;	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 20 Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι με :					
	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο, ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την ικανοποίηση των αναγκών ΑμεΑ	1	2	3	4	5
Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη τις	1	2	3	4	5

διαφορετικές κατηγορίες και ανάγκες ΑμεΑ					
Την καλλιέργεια πρωτοβουλιών σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας	1	2	3	4	5

Ερωτ. 21 Πως θα αξιολογούσατε το επίπεδο ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στις παρακάτω υπηρεσίες και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Αλεξανδρούπολης					
	Πολύ Κακή	Κακή	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή
Δημαρχείο	1	2	3	4	5
Πολυκοινωνικό Κέντρο Δήμου Αλεξανδρούπολης (ΚΕΠΑΚΥ)	1	2	3	4	5
Πρόνοια Δήμου Αλεξ/πολης	1	2	3	4	5
ΚΑΠΗ Δήμου Αλεξ/πολης	1	2	3	4	5
ΚΕΠ Δήμου Αλεξ/πολης	1	2	3	4	5
Δημοτική Αστυνομία	1	2	3	4	5
Δημοτικό Camping	1	2	3	4	5
Υπηρεσία Ύδρευσης (ΔΕΥΑΑ)	1	2	3	4	5
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Αλεξ/πολης (Καπνομάγαζο)	1	2	3	4	5
Δημοτικό Ωδείο Αλεξ/πολης	1	2	3	4	5
Πολεοδομία Δήμου Αλεξ/πολης	1	2	3	4	5
Δημοτικό Στάδιο "ΦΩΤΗΣ ΚΟΣΜΑΣ"	1	2	3	4	5
Κολυμβητήριο Αλεξ/πολης "ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΜΙΧΑΛΕΝΤΖΑΚΗΣ"	1	2	3	4	5
Περιφερειακή Ενότητα Έβρου	1	2	3	4	5

Ερωτ. 22 Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι:					
	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Τα Υπουργεία / Κεντρική Διοίκηση ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	1	2	3	4	5
Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες) ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	1	2	3	4	5
Οι επιστήμονες, κατασκευαστές και σχεδιαστές διαδικτυακών τόπων ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	1	2	3	4	5
Οι Οργανώσεις ΑμεΑ ευθύνονται για την εφαρμογή μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης των φραγμών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Περιφέρειες).	1	2	3	4	5

Ερωτ. 23 Κατά πόσο διασφαλίζεται θεσμικά η συμμετοχή ΑμεΑ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων υπηρεσιών, φορέων και οργάνων του Δημοσίου που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, για ζητήματα που τους αφορούν άμεσα;	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
	1	2	3	4	5

24. Παρακαλούμε να αναφέρετε ό,τι θεωρείτε χρήσιμο για την έρευνα αυτή και δεν έχει καταγραφεί παραπάνω.

.....
.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ /ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
(Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Αλεξανδρούπολης)

Ερωτ. 1 Ταυτότητα Οργανισμού:

- Περιφερειακή Ενότητα Έβρου
- Δήμος Αλεξανδρούπολης

Ερωτ. 2 Υπηρεσία / Τμήμα/ Οργανισμός :

Ερωτ. 3 Θέση στην υπηρεσία

- Διευθυντής/τρια υπηρεσίας
- Προϊστάμενος/η τμήματος
- Διοικητικός υπάλληλος
- Επιστημονικός συνεργάτης

Ερωτ. 4 Διαθέτει ο Οργανισμός σας Γραμμή του Πολίτη ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

Ερωτ. 5 Ο Οργανισμός σας έχει τη δυνατότητα να δέχεται SMS ή/και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να καταστεί δυνατή η επικοινωνία με ΑμεΑ (κωφούς πολίτες ή πολίτες με προβλήματα ομιλίας);

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

Ερωτ. 6 Πόσα άτομα από τον Οργανισμό σας έχουν επιμορφωθεί στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ (ειδικά σεμινάρια συμπεριφοράς και επικοινωνίας, χρήση νοηματικής κτλ);

- Κανένα
- 1
- 2
- 3
- Περισσότερα από 3

Ερωτ. 7 Ο ιστότοπος του Οργανισμού σας περιέχει ξεχωριστό πεδίο ενημέρωσης και πληροφοριών προσβάσιμο για τις παρακάτω κατηγορίες ΑμεΑ:	Ναι	Όχι	Δε γνωρίζω
A. Ατόμων με τυφλότητα	1	2	3
B. Ατόμων με κώφωση	1	2	3
Γ. Ατόμων με νοητική υστέρηση	1	2	3

Ερωτ. 8 Η Ηλεκτρονική πληροφόρηση του Οργανισμού σας είναι τεχνικά προσβάσιμη σε ΑμεΑ, σε σχέση με τα παρακάτω:	Ναι	Όχι	Δε γνωρίζω
A. Γραφή Braille	1	2	3
B. CDs, DVDs με υπότιτλους και διερμηνεία στη νοηματική	1	2	3
Γ. Κείμενα με μεγάλους χαρακτήρες	1	2	3
Δ. Επεξηγηματικές εικόνες	1	2	3

Ερωτ. 9 Διατίθενται από τον Οργανισμό σας πληροφοριακά έντυπα για ΑμεΑ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

Ερωτ. 10 Υπάρχει στον Οργανισμό σας οπτική και ηχητική αναγγελία για την πληροφόρηση των ΑμεΑ;

A. Οπτική

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

B. Ηχητική

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

Ερωτ. 11 Υπάρχουν στον Οργανισμό σας εργαζόμενοι ΑμεΑ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

Ερωτ. 12 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τα παρακάτω:	Πάρα πολύ λίγο	Πολύ λίγο	Ούτε λίγο ούτε πολύ	Πολύ	Πάρα πολύ
Η πρόσβαση των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας αποτελεί δικαίωμα που κατοχυρώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης	1	2	3	4	5
Η έλλειψη επαρκούς προσβασιμότητας (φυσικής και ηλεκτρονικής) στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτουργεί αποτρεπτικά για τις προσλήψεις ΑμεΑ	1	2	3	4	5

Οι προσλήψεις ΑμεΑ είναι δαπανηρές λόγω των προσαρμογών που απαιτούνται στο εργασιακό περιβάλλον.	1	2	3	4	5
Τα ΑμεΑ είναι αντιπαραγωγικά	1	2	3	4	5
Οι προσλήψεις ΑμεΑ στους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης αυξάνουν την κοινωνική ευαισθητοποίηση έναντι των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ατόμων με ψυχικές και σωματικές ιδιαιτερότητες)	1	2	3	4	5
Οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) μπορούν να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια για τη συμμετοχή των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας.	1	2	3	4	5

Ερωτ. 13 Σε ποιο βαθμό ο Οργανισμός σας ανταποκρίνεται στα παρακάτω:	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών σύμφωνα με τις διεθνείς και εθνικές προδιαγραφές και αποφάσεις της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	1	2	3	4	5
Μηχανισμός υποστήριξης της σωστής εφαρμογής των μέτρων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας	1	2	3	4	5
Εκπαίδευση στελεχών που ασχολούνται με τον σχεδιασμό	1	2	3	4	5

πολιτικών και διαδικασιών υποστήριξης ΑμεΑ , (τεχνικών επικοινωνίας, ηλεκτρονική προσβασιμότητα, κτλ)					
Συνεργασία επιμέρους τμημάτων και υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ	1	2	3	4	5
Ευαισθητοποίηση ηγεσίας στην υποστήριξη ΑμεΑ	1	2	3	4	5
Συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα (συλλόγους και φορείς ΑμεΑ)	1	2	3	4	5

Ερωτ. 14 Σε ποιο βαθμό η διοίκηση του Οργανισμού σας, ενθαρρύνει τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών Πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ);	Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
	1	2	3	4	5

Ερωτ. 15 Γνωρίζετε τη Νομοθεσία σχετικά με:

A. Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), που επικυρώθηκε από την ελληνική Βουλή στις 10.04.2012.

- Ναι
- Όχι

B. Την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τις οδηγίες προσβάσιμου περιεχομένου του Παγκόσμιου Ιστού (Πρότυπο οδηγιών διεθνούς κοινοπραξίας W3C για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (WCAG 2.0), σε επίπεδο συμμόρφωσης τουλάχιστον «AA»).

- Ναι
- Όχι

Παρακαλούμε αναφέρετε ό,τι θεωρείτε χρήσιμο για την έρευνα αυτή και δεν έχει καταγραφεί παραπάνω.

.....
.....